

S B Í R K A K Á Z Á N Í

PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ

II.

2017/2018

obsah

strana

1. Litera zabíjí, Duch dává život	Jiří Gruber	2
2. Cena přátelství	Jiří Gruber	10
3. Kázat Krista ukřižovaného	Jana Potočková	17
4. To se vám stalo na výstrahu	Jana Potočková	23
5. Na cestě do Hospodinova domu	Jiří Weinfurter	30
6. Cvič se ve zbožnosti	Tabita Landová	37
7. Sbírka na církev v Jeruzalémě	Pavel Prejda	44
8. Správcové Božích tajemství	Pavel Prejda	51
9. Složit starosti	Jiří Tengler	58
10. Kde začíná víra?	Jiří Tengler	66
11. Jsme lid Hospodinův	Aleš Mostecký	73
12. Děkčinění	Aleš Mostecký	79
13. Pánem i nad sobotou	Kateřina Roskovcová	85
14. Neboj se, jen věř	Kateřina Roskovcová	92
15. Není moci, leč od Boha	Emanuel Vejnar	98

LITERA ZABÍJÍ, DUCH DÁVÁ ŽIVOT

VSTUPNÍ SLOVA

Můj synu, na mé učení nezapomínej, a tvé srdce ať příkazy mé dodržuje. Prodlouží ti dny a léta života a přidají ti pokoj. Ať tě neopouští milosrdenství a věrnost! Tato slova si přivaž na hrdlo, napiš je na tabulku svého srdce. Tak najdeš milost a uznání v očích Božích i lidských. (Př 3, 1–4)

PÍSEŇ č. 500 Já chtěl bych, Bože můj

MODLITBA

Hospodine, Pane náš! Chválíme tě za dar života. Chválíme tě za svět, který jsi pro nás stvořil, a za lidi, které jsi nám poslal ku pomoci. Děkujeme ti za všechnu radost a naději, s kterou se smíme ráno probouzet. Děkujeme ti za práci, která nám pomáhá měnit svět a náš život k lepšímu.

Musíme však přiznat, že mnoho věcí se nám nedaří, z mnohých událostí jsme nešťastní a někdy uléháme večer s úzkostí, jakou bolest a jaké starosti nám přinese zítřek.

V tobě však máme oporu. Ty zůstáváš dobrý a věrný. Nejsi jako lidé, kteří klamou a selhávají. Nejsi jako přístroj, který se porouchá. Nejsi jako přírodní zákon, který nemá slitování. Jsi živý Bůh, který vnímá a slyší. Jsi spravedlivý, ale ne slepý. Jsi pravdivý, ale ne tvrdý a bezohledný. Jsi víc než všechny naše představy. Jsi skrytý a současně blízký.

Děkujeme ti, že jsi poslal na svět svého Syna Ježíše Krista, abychom viděli a věděli, na čem ti záleží. Jeho cesta na kříž a jeho zmrtvýchvstání nám napovídá, kde tě máme hledat uprostřed tohoto světa.

Jsi tam, kde se lidé obětují pro druhé. Jsi tam, kde došlo ke smíření. Jsi tam, kde zůstává víra, naděje a láska. Jsi tam, kde tě lidé hledají a modlí se k tobě. Jsi tam, kde lidé trpí bolestí a samotou. Jsi však i tam, kde tě nečekáme, a pomáháš nám, i když na tebe zapomínáme.

Bez tebe by nebylo života ani této země a vesmíru – a proto ti vzdáváme chválu a věříme v tvé milosrdenství. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Druhého listu apoštola Pavla Korinským, ze 3. kapitoly, od verše 1. do 18.:

To zase začínáme sami sebe doporučovat? Či potřebujeme snad něco jako doporučující listy...

PÍSEŇ č. 671 Dej mi, Pane, bdělé srdce

KÁZÁNÍ

Základ kázání je z přečteného oddílu, ze 3. kapitoly Druhé epištoly apoštola Pavla do Korintu, a to verš 6.:

Litera zabíjí, ale Duch dává život.

Milé sestry a milí bratři! Když jdeme k lékaři, jsme rádi, když nás k němu někdo doporučí. Když si hledáme práci, potřebujeme konexe. Když jdeme o něco žádat, neuškodí přímluva.

V prvotní církvi to bylo podobné. Kdo žádal o křest, potřeboval doporučení některého bratra či sestry, že není žádná rychlokvaška ani maskovaný nepřítel. Tím spíš museli mít takové doporučení cestující kazatelé. Díky nim udržovaly sbory mezi sebou spojení. Aby nepřišel kázat nějaký samozvanec, musel mít u sebe dopis od apoštolů, kteří ručili za jeho spolehlivost a pravověrnost. Pouze Dvanáct apoštolů a Jakub bratr Páně měli tu výsadu, že se nemuseli nikomu prokazovat. Byli očitými svědky Ježíšova života, utrpení a vzkříšení. A ještě jeden člověk měl výjimku. Pavel z Tarsu. Stal se apoštolem zcela zvláštním a neopakovatelným způsobem. Povolal si ho přímo Vzkříšený Pán. A přece mu někteří v Korintě řekli: „Ukaž nám své osvědčení. Dokaž, že jsi apoštol a že tvé učení někdo schválil.“ Bylo to, jako kdybyste chtěli po primáři, aby vám ukázal lékařský diplom, po taxikáři řidičák nebo po faráři osvědčení o konfirmaci. Byla to neomalenost, ale když se vás chce někdo zbavit, nebere si servítky.

Pavel se nenechal zaskočit a odpovídá svým odpůrcům: Tím doporučujícím listem, který po mně žádáte, jste vy sami. Jestliže jste uvěřili v Ježíše Krista, pak musíte vědět, že se to stalo díky mému působení. Jestliže já nejsem apoštol, pak ani vy nejste křesťané. Když zpochybňujete mou službu, podřezáváte si větev, na které sedíte. Možná byste chtěli, aby otcem vaší víry byl někdo jiný. Ale já se k vám pořád hlásím. Právě vy jste viditelný důkaz mého povolání a ovoce mé služby. To, že vaše víra trvá a žije, je tím nejlepším potvrzením, že jste ode mne slyšeli evangelium. Já jsem ho zasadil, další zalévali a Kristus dal vaší víře vzrůst.

Podobně jako se Korintští odmítali hlásit k apoštolovi, díky němuž uvěřili, popírají někdy dospívající děti výchovu svých rodičů. Vidí je kriticky a vadí jim jejich chyby a slabosti. Jsou přesvědčeni, že oni budou rozhodně jiní, lepší a chytřejší. Možná budou. Ale ve skutečnosti jsou celý táta a celá máma. Přejali od nich gesta i způsob jednání. Je na nich poznat, čím jsou a kdo je vychoval. Za nějakých dvacet let se budou chovat a myslet stejně jako jejich rodiče.

Ale platí to i naopak. Když jako rodiče sekýrujeme své nevychované děti, často si neuvědomujeme, že jsou to jen naše věrné kopie. Naše řeč, náš smysl pro pořádek, naše manželství, naše zlovyky – to vše se zrcadlí na našich dětech. Učitelky z mateřské školky by mohly vyprávět... Každý z nás si tak na svých dětech píše svůj doporučující list. Ale nejsou to zdaleka jen naše děti. Naše chůze, náš způsob jízdy autem, pořádek či nepořádek na psacím stole, v dílně a v kuchyni, náš účes i oblečení, náš způsob stravování – to vše o nás svědčí lépe než všechny životopisy a dobrozdání.

Pavel nám chce říci: Pravdu o člověku neukáže žádný diplom, životopis ani funkce, kterou zastává. Nejlepší svědkem je život sám. Co jsme zač, to se nejlépe ukáže v krizové situaci. Proto se mladým dvojícím radí: Běžte se svým milým do hor a teprve, až zabloudíte a chlap vypadne z role, poznáte, jestli to bude dobrý táta vašim dětem. Jestli bude slečna, na které můžete oči nechat, dobrá manželka, nepoznáte na plese ani v kině, ale až ji někdo „vytočí“, nebo ji začne bolet hlava. Kdo bude dobrý a spolehlivý pracovník, se nepozná z papírů, které si donese, ale až šéf odejde a oni začnou řešit své úkoly sami.

Vztah mezi apoštolem a sborem v Korintě byl v těžké krizi. A právě v takové chvíli se ukázalo, jak jedná skutečný apoštol. Pavlovy vzrušené, osobní a živé dopisy, oprostěné od všech společenských frází, jsou nejlepším důkazem, jak moc mu na Korintských záleželo. Žádný Petr ani Jakub, přestože to byli sloupové církve, by se za Korintské nemodlil a neděkoval vroucněji než Pavel. A Korintští to nakonec pochopili a uznali.

Když už byl Pavel ve svých myšlenkách tak daleko, že svědectví života postavil nad všechny doporučující dopisy, neodpustil si, co mu již dlouho leželo na srdci. Evangelium je svou podstatou také život a ne nějaké hotové učení. Podstatou křesťanské víry nejsou předpisy a pravidla, ale inspirující příklad Ježíše Krista. Křesťan se neptá, kolik metrů smí v neděli ujít, ale co dobrého činil v sobotu Ježíš. Křesťan se neptá, co se smí a nesmí jíst, ale stará se o to, aby měli co jíst jeho bližní.

Pavel to pak shrne do věty, která se pak stane heslem všech milovníků svobody, kterou nám vydobyl Kristus. Litera zabíjí, ale Duch dává život. Rozdíl mezi těmi, kdo se řídí literou zákona, a kdo Duchem svatým, si můžeme přirovnat k manželské smlouvě. U stolu Páně si dva lidé slíbí lásku a věrnost. Ale běda, jak do toho někdo začne šťourat. Znamená láska teplé večere i během týdne? Znamená věrnost, že chlap spraví splachovací nádržku do 24 hodin? Přijde vám to směšné? Ale lidé se pak kvůli takovým malichernostem rozvádějí. Nevodíš děti do školky. Nemáš uklizeno. Jsi věčně v práci. Zamkla ses v ložnici. Nedáváš mi dost peněz. Děláš to, co ti radí matka. Vůbec nemluvíš. A ty zase mluvíš pořád! Kdyby se měla manželská láska a věrnost vtělit do paragrafů zákona, nikdy by se ti dva nedohodli. A přitom každý z nich velmi dobře pozná, zda ho ten druhý má nebo nemá rád.

Už ve Starém zákoně u proroka Jeremiáše se mluví o tom, že přijde čas, kdy se lidé nebudou učit, co smí a co nesmí, ale sami od sebe to poznají. Ne proto, že budou tak chytrí a vzdělaní, ale Bůh jim promění srdce, takže porozumí, na čem Pánu Bohu záleží. Z malých dětí, které dovedou jen poslouchat, se stanou dospělí lidé, kteří Boží vůli přijmou za svou a vnitřně se s ní ztotožní. Ti se už nebudou učit paragrafy zákona jako farizeové, ale sami poznají, co se Pánu Bohu líbí, i když se přímo o tom v Bibli nikde výslovně nepíše. Právě tomu se říká dar Ducha svatého.

Pán Bůh nesleduje, kolikrát jsme dodrželi nebo porušili jeho přikázání. Nade vše mu však záleží na tom, abychom si odpustili. Pán Bůh si nejspíš nedělá čárky, kolikrát jsme byli v kostele, ale má radost, když se k němu s důvěrou vrátíme ze svých úletů a bloudění. Pán Bůh nepotřebuje poslušné roboty, kteří splní každý jeho příkaz, ale živé lidi, kteří se nebudou bát samostatně posoudit a rozhodnout, co je dobré. Nebojme se té důvěry a dospělosti. Když bude člověk upřímně milovat Boha a svého bližního, Duch svatý mu dá poznat, co si Bůh přeje.

Když už se apoštol dostal ve svých úvahách tak daleko, napadlo ho ještě jedno přirovnání. V knize Exodus se vypráví, jak Mojžíš vystupoval na horu Sinaj, aby tam naslouchal Hospodinu a přinášel na zem jednotlivé příkazy zákona. Některé zapsal na kamenné desky, jiné předal Izraeli ústně. Izraelci však měli z Mojžíše strach. Vždyť to byl člověk, který mluvil s Bohem tváří v tvář! Však také ta jeho tvář od setkání s Bohem podivuhodně zářila. Mojžíš si ji proto zahaloval závojem. Pouze když mluvil s Bohem, závoj odložil, ale když mluvil s Izraelci, zahalil si tvář, aby se ho lidé nebáli.

Pavel si uvědomil, že se to dá chápat jako prorocké znamení. Jestliže měl Mojžíš při předávání zákona tvář zahalenou, pak to znamená, že lidem nemohl říci všechno. Nikdo nemůže poznat Boha úplně a dokonale. Mojžíšův zákon je proto pouze přibližnou, nikoli absolutní podobou Boží vůle. Mojžíš ten závoj před lidmi nikdy neodložil – a proto nikdo nemůže říci o biblickém slovu: Toto je Boží vůle, přes to nejde vlak. Vždyť k Izraeli nemluvil Bůh sám, ale jeho služebník Mojžíš. Je tedy ještě něco víc než zákon, který nám byl zjeven a předán. Nad každým zákonem a biblickým slovem je Bůh sám. My nevěříme v Bibli, ale Bohu. Podobně nevěříme v církve, ale věříme Ježíši Kristu.

Izrael na tento jemný, ale důležitý rozdíl v průběhu let zapomněl. Co bylo dočasné, učinil věčným. Co bylo slovem lidským, prohlásil neměnným slovem Božím. Lidé zapomněli na tu roušku, kterou měl Mojžíš na tváři a přes ústa. A přitom právě ona měla připomínat, že lidé nemohou slyšet Boha tváří v tvář.

A to, co říká Pavel o zákoně Starém, platí ovšem i o zákoně Novém. Ani ten nenapsal přímo Ježíš, ačkoli psát uměl, ale jeho učedníci a apoštolové. Evangelia jsou to nejlepší, co máme – ale není to něco, co

bychom neměli a nesměli dále vykládat, domýšlet a aktualizovat. Nový zákon není nezměnitelné dogma jako korán, ale lidské svědectví o Boží lásce, která přesahuje všechny naše představy a zvyklosti.

Apoštol na jiném místě případně říká: Nyní vidíme jako zrcadle, jen v hádance, potom však uzříme tvář v tvář. Nyní poznávám částečně, ale potom poznám plně, jako Bůh zná mne. A tak zůstává víra, naděje, láska – ale největší z té trojice je láska. A právě tato okolnost – pokud na ni ovšem křesťané nezapomenou – nám brání v zaslepeném fanatismu a falešném sebevědomí. Žádný církevní řád, synodní usnesení nebo biblický výklad nemůže být absolutní. Vždycky ho lze změnit a opravit, jestliže poznáme, že jsme se mýlili a něčemu neporozuměli. – Kdysi byla snaha všechno, co je v Bibli, uvést v soulad a jednotu. Nyní víme a uznáváme, že jsou v ní různé hlasy. Hlasy, které zazněly v různých situacích. Často bývají ve vzájemném napětí a ukazují složitost věcí. Ale takový je život. Duch svatý nás nejednou vede k tomu, abychom biblické literě rozuměli jinak, než jí lidé rozuměli kdysi.

V jeruzalémském chrámu bývaly uloženy kamenné desky zákona. Ale v srdci každého věřícího mělo být napsáno víc než jen Desatero. Podle třetí kapitoly knihy Přísloví si všichni máme napsat na tabulku svého srdce: Ať tě neopouští milosrdenství a věrnost. Právě to, co si slibují manželé, vyznávají pokřtění a slibují účastníci večeře Páně. Milosrdenství a věrnost. Nic víc a nic míň po nás Pán Bůh nežádá. Milosrdenství znamená udělat víc, než je naše povinnost, a věrnost znamená neopustit druhého v nouzi.

Když se ženili izraelští muži, většinou neviděli tvář své budoucí manželky, protože ji halil závoj. Slyšeli hlas, ale neviděli její ústa ani oči. O to víc se těšili, až jejich vyvolená závoj odloží, aby jí mohli pohlédnout do tváře. A Pavel si troufá říci: Když přišel na svět Ježíš, bylo to, jako když si Pán Bůh sundá závoj. V Ježíši Kristu se ukázalo, co má Pán Bůh svými zákony a předpisy na mysli. A proto víme, že kdo miluje Boha a svého bližního, nepotřebuje návod. Ať udělá, co chce, je velká naděje, že se zachová dobře a Bůh z něho bude mít radost. Amen

MODLITBA

Pane, prosíme, dej, ať porozumíme tvé vůli, lásce a věrnosti. Dej ať se naše víra nestane zbožnou frází ani neměnným zákonem, ale odvážnou a pokornou službou všem lidem i celému světu. Amen

PÍSEŇ č. 371 Přijď již, Duchu svatý, přijď k nám

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, z úzkostí vyznáváme, že jsme si víru v tebe mnohdy zjednodušili na pouhé dodržování pravidel a zapomínali přitom na lásku a pochopení. Dovedeme odsoudit, ale neumíme povzbudit. Vidíme chyby, ale nechce se nám pomáhat.

Proto prosíme, abychom měli citlivé srdce pro bolesti a trápení svých bližních. Prosíme za ty, kteří se obhajují svou vírou, a přitom páchají zlo a bezpráví. Osvobod' náš svět od fanatismu, nesnášenlivosti a pýchy. Dej, ať lidé pravdu hledají – místo aby její karikaturou ubíjeli druhé.

Prosíme za lidi, kteří mají smutek v duši a nemají radost ze života. Probud' v nás naději, odvahu a vytrvalost změnit něco k lepšímu. Dej, ať lidé najdou v církvi a i v našem sboru důvěru a pochopení pro své starosti a potřeby.

Prosíme, uzdrav naše nemocné a těm, o které se staráme v jejich stáří, dej jasnou mysl a potěšení z toho, že tu mohou být s námi. Dej, ať nejsme nevděční a nad naším hněvem ať nezapadá slunce.

Věříme, že tvá dobrota a milost může uzdravit všechny naše starosti a úzkosti. A proto se k tobě obracíme slovy modlitby, kterou jsi nás naučil: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Hle, přicházejí dny, je výrok Hospodinův, kdy uzavřu s domem izraelským i s domem judským novou smlouvu. Ne takovou

smlouvu, jakou jsem uzavřel s jejich otci v den, kdy jsem je uchopil za ruku, abych je vyvedl z egyptské země. Oni mou smlouvu porušili, ale já jsem zůstal jejich manželem, je výrok Hospodinův. Toto je smlouva, kterou uzavřu s domem izraelským po oněch dnech, je výrok Hospodinův: Svůj zákon jim dám do nitra, vepíši jim jej do srdce. Budu jim Bohem a oni budou mým lidem. Už nebude učit každý svého bližního a každý svého bratra: „Poznávejte Hospodina!“ Všichni mě budou znát, od nejmenšího do největšího z nich, je výrok Hospodinův. Odpustím jim jejich nepravost a jejich hřích už nebudu připomínat. (Jr 31, 31–34)

POŽEHNÁNÍ

At' vás Duch svatý osvobodí od strachu a úzkosti. At' vás Ježíš Kristus potěší svým odpuštěním. A Bůh Otec at' vám dá poznat moudrost, kterou vepsal do světa kolem nás. Amen

PÍSEŇ č. 252 Buď chválen, milý Ježíši (v. 1–4)

CENA PŘÁTELSTVÍ

VSTUPNÍ SLOVA

A ty, Izraeli, služebníku můj, Jákobe, tebe jsem vyvolil, potomku Abrahama, mého přítele, tebe jsem vysvobodil z končin země, zavolal jsem tě z odlehlých míst, řekl jsem ti: Ty jsi můj služebník, tebe jsem vyvolil a nikdy tě neopustím. Neboj se, vždyť já jsem s tebou, nerozhlížej se úzkostlivě, já jsem tvůj Bůh. Dodám ti odvahu, pomoci ti budu, budu tě podpírat pravici své spravedlnosti. (Iz 41, 8-10)

PÍSEŇ č. 554 Kdo Bohu ve všem oddává se

MODLITBA

Hospodine, Bože náš! Děkujeme ti za důvěru, která nás k tobě váže. Byl jsi to ty, kdo v nás tuto důvěru probudil, a my jsme šťastní, že smíme počítat s tvou podporou. Díky tobě dokážeme být klidnější tam, kde bychom jinak propadali strachu a zděšení. Díky tobě se tolik nerozčilujeme, když se o nás pokouší hněv. Díky tobě snáze uneseme zklamání a nespravedlnost. Ty nám svou věností a pomocí nahrazuješ, oč nás život a zlí lidé připravili. Pomáháš nám vidět za obzor lidského snažení a možností. Otvíráš nám oči tam, kde jsme slepí a zoufalí, a my se díky tobě dokážeme vzchopit a dočkat rána a tvé pomoci.

Ale zatímco ty nám toho tak mnoho dáváš, my toho vrátíme tak málo. Naše přátelství a věrnost má své meze a hranice. Když se nám vede dobře, chováme se, jako bychom tě neznali a nepotřebovali. Když si věříme, připadá nám víra v tebe zbytečná. Když jsme šťastní, připisujeme to své snaze a zkušenosti. Když nás druzí chválí, myslíme, že jsme skutečně tak dobří. Ale stačí tak málo, a jsme bezradní a vyděšení. A pak tě znovu voláme a prosíme o pomoc.

Ale dnes jsme přišli, protože je neděle a tys nás k sobě pozval. Jsme zvědaví, co tu uslyšíme a jak nás tvé Slovo změní. Prosíme, aby nás tvůj Duch povzbudil a potěšil. Prosíme, abychom si uvědomili, co od nás v těchto dnech očekáváš a jaký je náš úkol a naše poslání. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Lukáše, 15. kapitoly, od 3. do 10. verše:

Pověděl jim toto podobenství: „Má-li někdo z vás sto ovcí...

PÍSEŇ č. 538 Ó Duchu svatý, navštiv nás

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Lukáše, z kapitoly 11., od 5. do 13. verše:

Řekl jim: „Někdo z vás bude mít přítele, půjde k němu o půlnoci a řekne...

Milé sestry a milí bratři! Je dobré mít přátele. Hodné a laskavé lidi, za kterými můžete přijít třeba o půlnoci. Přátelství si cení Bible i antická literatura. Přátelé jsou lidé, kteří nám pomohou a nedělají u toho utrápené obličej. Přátelům můžete svěřit, co byste jinému neřekli. Přátelé se společně radují i pláčou. Od přítele můžeš žádat a očekávat, co bys od nikoho jiného očekávat a žádat nemohl.

O něco méně než přítel je známý. Ale i ten je cenný. Můžeme mu zavolat i po pracovní době. Je dobré mít známého doktora, instalatéra, automechanika nebo faráře. Je dobré mít člověka, s kterým můžete zajít na pivo a postěžovat si mu. Někdy docela stačí, když pouze víme, že takového přítele máme a můžeme se na něho obrátit třeba ve čtyři hodiny ráno.

Můžeme však říci, že i Pán Bůh je náš přítel? Můžeme. Bible nazývá Abrahama Božím přítelem a my jsme po víře Abrahamovi potomci. Také Ježíš nazývá učedníky svými přáteli. Bůh se svěřuje Abrahamovi se svými plány a Ježíš bere učedníky do svého soukromí a neskrývá před nimi svou úzkost. Na Pána Boha se můžeme obrátit kdykoli a kdekoli a nikdy nebudeme odmítnuti.

Ale i přátelství má své hranice. Přátelství je založeno na vzájemné důvěře, že nebude zneužito. Přátele proto nesmíme žádat o pomoc příliš často a zbytečně. Přátele si šetříme až na ty skutečně nejhorší časy. Právě proto, že víme, že nám určitě pomohou, žádáme od

nich pomoc jen výjimečně. Mezi dobrými přáteli existuje nepsaná dohoda, kdy a za jakých okolností můžeme jejich známosti využít a kdy už bychom naopak stali se protivní, otravní a dotěrní.

Má i přátelství s Bohem podobné hranice? Má. Jsou věci, za které se nemodlíme, protože si je můžeme a máme udělat sami. Jsou věci, se kterými Pána Boha neobtěžujeme, protože máme vlastní rozum, síly a schopnosti, a kromě toho nemusíme mít všechno, nač si vzpomeneme. Mohli bychom se modlit, abychom byli bohatí, krásní a slavní, ale jako přátelé Boží víme, že to není důležité. A i když si to možná v duchu přejeme, před Bohem o takových věcech mlčíme. Ale náš přítel Bůh to ví a nejednou nám i těchto zbytných věcí dopřává do sytosti. Šalomoun mohl Hospodina prosit, o co chtěl. Vybral si moudrost. A Bůh mu přidal bohatství.

Přatelství má své nepsané hranice, které nesmíte překročit. Možná jednou nebo dvakrát v životě to udělat můžete a přítel pochopí, že nastala chvíle, kdy jde všechna etiketa stranou a vy si opravdu nevíte rady. Takové chvíle nastávají, když se stane autonehoda, nebo nás okradou, když musíme narychlo do nemocnice, nebo máme pozitivní nález. V takové chvíli lze na přítele křičet, vynadat mu, zhroutit se před ním a on to všechno unese, pochopí a nikdy nám to nebude vyčítat a připomínat.

Náš přítel Bůh unese, když ho v zoufalství zavrhneme a vyčteme mu, jak nás zklamal. Hospodin není útlocitná slečinka, která se urazí po prvním neslušném slovu. Jen v tom vzteku a zoufalství nesmíme zůstat příliš dlouho, nebo dokonce navždy. Je zlé, když nám umře někdo blízký, je zlé, když přijdeme o práci nebo nás stihne vážná nemoc. Ale hodit v takové chvíli za hlavu přátelství s Bohem, to by byla ta největší hloupost, kterou bychom mohli udělat. Skutečné přátelství vydrží i nepřátelství, a právě proto jsou přátelé tak vzácní a potřební.

O jedné takové zkoušce přátelství vypráví naše dnešní podobenství. Žádat přítele o chleba po půlnoci, když už je těžká domovní závora zajištěná a přítel by kvůli nám musel budit malé děti, které jsou s ním v jedné posteli, to se opravdu nedělá. To je jako kdybyste po známém zubaři chtěli, aby o půlnoci vstal a otevřel vám ordinaci, protože vás bolí zub. Stejně tak nebudete ve čtyři hodiny ráno

volat kamarádce, abyste s ní probírali, co si máte vzít na služební cestu na sebe.

Jenže právě to se v našem podobenství stalo. Jeden z přátel překročil nepsané hranice a žádal, oč se ani přátelé nežádají. Nešlo o to, že by zapomněl nakoupit a jeho děti měly hlad. Nešlo o to, že by sám byl chudý a neměl, co jíst. Stalo se, že ho nečekaně navštívil přítel a on ho neměl čím pohostit. Dnes by se s tím nikdo netrápil a řekl by mu: Počkej do rána. Ale tehdy ještě platilo: Host do domu, Bůh do domu. A toto byl navíc přítel, který měl za sebou dlouhou cestu.

Všimněme si, co Pán Ježíš považuje za obhajitelný důvod, pro který porušíme nepsaná pravidla přátelství a vystavíme je zkoušce. Ten člověk neprosí o chleba pro sebe, ale pro svého bližního. A to je pro Pána Boha dostatečný důvod, abychom se na něj obrátili i ve věci, s kterou bychom si ho sami obtěžovat netroufali. Ne tedy vlastní nouze a krize, ne vlastní naléhavá potřeba, ale soucítění s druhým člověkem je argument, který smíme použít, když žádáme Boha o pomoc a víme, že tím překračujeme hranice zbožnosti. To, oč si netroufáme žádat pro sebe, smíme žádat pro své bližní.

Když se tedy chceme modlit za své uzdravení, modleme se nejprve za všechny nemocné, které známe. Když se chceme modlit za úspěch při zkoušce nebo přijetí do zaměstnání, prosme nejprve za všechny, kteří jsou v podobné situaci. Bůh snese mnohé, ale nemá rád sobectví. Můžeme ho prosit i za věci malicherné, ale nikdy jen pro sebe. Pán Ježíš nás v modlitbě Páně naučil, že máme volat: Otče náš.

A přitom pamatujte, že zatímco Bůh snese hodně, lidé se snadno urážejí a zatvrdí. Provázky lidského přátelství nejsou dimenzovány na nekonečné přepínání. Když někdo překročí únosnou míru, naše vztahy prasknou, a je po přátelství. Nikdo nevydrží být dlouhodobě zneužíván. Nikdo nechce být za hlupáka, který stále jen pomáhá. Přátelství není povinnost, a kdo chce druhého pouze takzvaně vytěžit, dočká se nakonec odmítnutí, a někdy i škodolibé pomsty.

Když nás někdo stále otravuje, že chce chleba, a přitom není ochotný si ho sám dojít koupit, napadne nás, dát mu kámen. A kdyby chtěl pořád jen ryby, místo aby si je sám ulovil, co kdybychom mu podstrčili hada. A když si žádá vejce, místo aby si sám pořídil slepice,

co kdybychom mu místo vejce podali zavřenou dlaň, v které bude štír. Ať si uvědomí, jaký je lempl a otrava.

Ale vlastnímu dítěti bychom to neudělali. Konkurenci však ano. Sousedovi možná s chutí. A nepříteli? Toho bychom si přímo vychutnali. Člověk se někdy chová jako pěkná potvora. Ale divíte se mu, když víte, jak často ho někdo zklamal a podvedl?

Ale náš přítel, který už dávno spal s dětmi na lůžku, nakonec přece jen vstal, zašel do spíže a zvedl těžkou závoru, aby svému dotěrnému příteli půjčil tři chleby. A když mu je dával, nejspíš si neodpustil jizlivou poznámku: „Milý příteli, pamatuj si, že jsem nevstal proto, že jsme přátelé, ale protože už nemohu dál poslouchat, jak mi stále tlučeš na dveře.“

Náš žadatel svou neodbytností možná právě ztratil dobrého přítele. Ale má tři chleby. Má čím nakrmit hladového přítele. Jedno přátelství obětoval přátelství druhému.

Pán Ježíš zde vidí pozoruhodnou paralelu s Božím přátelstvím. Tam, kde lidské vztahy končí, tam, kde se přátelé a manželé rozcházejí, sousedi si dělají naschvály a konkurenti si jdou po krku – provázky Božího přátelství vydrží. Pána Boha můžeme obtěžovat do nekonečna. A často to také děláme. Když jde o zdraví a životy našich bližních, smíme být dokonce neodbytní a Pán Bůh nám nikdy neřekne: Copak nechápeš, že mám na starosti celý svět?

Pán Bůh se bude zabývat naší maličností, když pozná, že nám na ní opravdu záleží. A jak se pozná, že nám na něčem záleží? Když o něco usilujeme a modlíme se za to, přesto, že se to zdá být marné. Neodbytnost je nepříjemná a protivná, ale svědčí o tom, že dobře víme, že si sami nepomůžeme. Vytrvalost je známkou věrnosti, která i mezi lidmi často slaví úspěch. Natož u Pána Boha!

A co nakonec dostaneme, když budeme tlouct, klepat, zvonit, věřit a modlit se? Překvapivě to nebude ani chleba, ani ryba, ani vejce, ale ani kámen, had nebo štír – ale Duch svatý. To, co potřebujeme ze všeho nejvíc, je Boží síla a dar porozumění. Dar Ducha svatého způsobí, že se na svou situaci podíváme z Božího pohledu a uvědomíme si, co můžeme změnit. Bůh není slibotechna, ani Ježíšek, který nám dá pod stromček, oč si napíšeme. Bůh je přítel, který i v noci vstane a pomůže.

Můžeme ho prosit, o co chceme, ale to největší, co od něho můžeme dostat a také skutečně dostáváme, je Duch svatý. Ten způsobí, že mezi námi a Bohem nastane podobný stav, jaký bývá mezi dlouholetými přáteli a manželi, kteří si už nemusí nic vysvětlovat a chápou, co druhý potřebuje a co cítí. To, po čem my lidé nejvíc toužíme a co potřebujeme, je vzájemné pochopení, sblížení a přátelství. S lidmi i s Bohem. U lidí nevíte, jak dlouho vydrží. Boží přátelství je však věčné. Amen

MODLITBA

Bože, chtěli jsme se modlit za mnoho věcí, ale nakonec prosíme a budeme prosit za jednu jedinou. Dej nám svého Ducha, který by nás uvedl do tvé pravdy, vůle a dobroty. Do tvého milosrdenství a do trpělivosti, kterou nemůžeme najít u lidí, ale ve svém srdci, když se ho dotkne tvá láska. Amen

PÍSEŇ č. 232 Stůj při mně, stůj

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste! Prosíme tě za své přátele, kteří nám už tolikrát pomohli. Stali se naší oporou. Zatímco v rodině si leckdy nerozumíme, přátelé nám dovedou říci i to, co slyšet nechceme, ale potřebujeme. Odpusť nám, prosíme, když jejich přátelství zneužíváme a obracíme se na ně příliš často. Dej, ať naši přátelé vydrží a unesou naše vrtochy a nespolehlivost, a prosíme, abychom i my unesli a vydrželi, když nás oni něčím zklamou a zaskočí.

Prosíme tě za své životní partnery, děti a rodiče, kteří se nám stali současně přáteli, a my víme, že se na ně můžeme spolehnout. Víme, že to není samozřejmé, a proto si toho vážíme a opatrujeme ten vztah jako oko v hlavě.

Prosíme tě za bratry a sestry, které jsme našli v církvi a o nichž víme, že se na ně můžeme obrátit, kdyby nám teklo do bot. Dej jim výdrž

a neochvějnost, když je žádá o pomoc víc lidí, než sami zvládnou. Dej jim sílu, až budou sami v koncích a nikdo si toho nevšimne.

Prosíme za mnohé své známé, díky nimž je náš život klidnější. Děkujeme ti, že jsou lidé, kterým můžeme věřit, kteří umí, co my neumíme, kteří nás nepodvedou a neokradou, kteří nás rádi vidí a s nimiž se můžeme dobře bavit a chodit na výlety.

Pane, díky za každého člověka, kterého potkáme a díky němuž se rozšíří náš obzor. Pomoz nám, abychom si dovedli navzájem naslouchat, rozumět, vážit se jeden druhého a ctít jeho víru a svobodu.

Prosíme tě za lidi v nouzi, na útěku, v osamění, v nemoci a umírání. Zvláště pak za ty, kterým sami pomoci neumíme a které proto svěřujeme do tvé milosti a tvému pochopení.

Nakonec společně voláme: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Ježíš jim pověděl: Říkám vám to jako svým přátelům: Nebojte se těch, kdo zabíjejí tělo, ale víc už vám udělat nemohou... Což neprodávají pět vrabců za dva haléře? A přece ani jeden z nich není zapomenut před Bohem. Ano i vlasy na vaší hlavě jsou spočteny. Nebojte se, máte větší cenu než mnoho vrabců. Pravím vám: Každý, kdo se ke mně přizná před lidmi, k tomu se i Syn člověka přizná před Božími anděly. Kdo mě však před lidmi zapře, bude zapřen před Božími anděly. (L 12, 4–9)

POŽEHNÁNÍ

Kniha Přísloví praví: V každickém čase miluje přítel, zrodil se bratrem pro doby soužení.

Ať se vám tedy Bůh stane přítelem do pohody i nepohody, Ježíš Kristus bratrem, který se s vámi bude radovat i plakat, a Duch svatý povzbudí vašeho ducha, abyste se ničeho a nikoho nebáli.

Amen

PÍSEŇ č. 474 Když tys mě, Otče, miloval (v. 5)

KÁZAT KRISTA UKŘIŽOVANÉHO

VSTUPNÍ SLOVA

Kámen, jež zavrhl stavitelé, stal se kamenem úhelným. Stalo se to skrze Hospodina, tento div se udál před našimi zraky. Toto je den, který učinil Hospodin, jásejme a radujme se z něho. (Ž 118, 22–24) Amen

PÍSEŇ č. 138 Srdcem celým tebe, Pane

MODLITBA

Bože, náš Stvořiteli a Otče! Tolikrát jsi nám odpustil, když jsme se chovali tvrdě a nelaskavě, když jsme někomu ukřivdili a ublížili, když jsme nedělali tobě čest a nebyli ti věrní! Jak veliká je tvá trpělivost – celá Bible o tom vypráví, co všechno jsi pro nás – nevděčné a neposlušné – vykonal.

Znovu jsme dnes přišli, abychom se o tom dali ujistit: že jsi milosrdný, že miluješ všechny lidi a celé stvoření, že nám pomáháš a chráníš nás, že nás slyšíš, když tě prosíme o požehnání pro svůj život, o tvé dary – chléb a pokoj, zdraví a společenství.

To vše smíme očekávat, protože nás tvůj Syn Ježíš Kristus s tebou smířil, stoupl si na naše místo a nesl náš trest, abychom se my už nemuseli bát soudu.

Děkujeme za tuto zvěst. Dej, ať jí věříme a na ni spoléháme. Ať si ji nenecháváme pro sebe. Děkujeme za církev a sbor, kde jsme obklopeni tvou láskou a péčí i láskou svých bratří a sester.

Děkujeme za dar Ducha svatého, který nás povzbuzuje k modlitbám, vede k tobě i k bližním, kteří na nás čekají. Naplň nás jím i v tuto chvíli! Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je nejprve z Evangelia podle Marka, 8. kapitoly, od 31. do 38. verše, a pak z Prvního listu apoštola Pavla Korintským, z 1. kapitoly, od verše 18. do 31.:

A začal je učit, že Syn člověka musí mnoho trpět...

Slovo o kříži je bláznovstvím těm, kdo jsou na cestě k záhubě...

PÍSEŇ Svítá č. 108 Jak úžasná musí ta láska být (nebo EZ 309 Lásku Syna Božího, v. 1–6)

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, a tedy i základ kázání, je z Prvního listu apoštola Pavla Korintským, z kapitoly 2., prvních 5 veršů:

Ani já, bratři, když jsem přišel k vám, nepřišel jsem vám hlásat Boží tajemství nadnesenými slovy nebo moudrostí...

Těmito slovy vyjadřuje apoštol obsah svého, a tedy i našeho, zvěstování. Co je třeba v kázáních přinášet a co máme jako posluchači očekávat. Ne nadnesená a vemlouvavá slova lidské moudrosti. Máme hlásat Boží tajemství. A co je podstatou Božího tajemství? Kristův kříž.

Apoštol o tom psal už v předchozí kapitole. Jedni žádají zázračná znamení, druhí vyhledávají moudrost, ale my kážeme Spasitele ukřižovaného. (1, 23) Teď to shrne a vyjádří jasným osobním prohlášením: „Rozhodl jsem se znát jen Krista ukřižovaného.“ To je tak zásadní věc – pro pochopení celé křesťanské zvěsti a učení a vyznání, že tomu věnujme samostatné kázání. Protože to by mělo být vlastně základem všech kázání. Pokaždé má zaznít evangelium o Boží milosti a odpuštění našich vin, a to nebylo možné bez Kristova kříže.

K tomu, na Kristův kříž, ukazuje i každá Večeře Páně. Tak si to recitujeme při každém jejím slavení – co Pavel převzal od Pána a předává dál, o těle za nás lámaném a krvi za nás prolité.

Mluvit o kříži, to není popis mučení a popravy kdysi za dob krutého pohanského Říma – to je zvěst, jejíž obsah nám na Velký pátek připomínají každé Velikonoce. Příběh o lidské zradě a nevěře a selhání – a o Boží lásce a milosrdenství, v němž nás náš nebeský Otec přese všechno nezavrh, neodsoudil ani neopustil, ale dílem svého Syna nás zachránil. To je obsah slova Božího, to máme kázat – a ne co nad textem kazatele napadne a zaujme, jak tomu po svém rozumí, nebo co odpovídá náboženským představám a přáním posluchačů.

Korintští tenkrát asi také chtěli slyšet něco jiného. Ale Pavel jim to napsal velmi vyhraněně: „Rozhodl jsem se, že mezi vámi nebudu znát a kázat nic jiného než Ježíše Krista, a to toho ukřižovaného.“ A na tomto svém rozhodnutí Pavel trval, ačkoli – nejen v Korintě, ale všude jinde po světě – takovým obsahem svého kázání narážel: pro Židy bylo pohoršením a pro Řeky bláznovstvím – nesmyslem.

A na tom se vůbec nic nezměnilo: I my, když chceme oslovit lidi hledající cestu k Bohu, se někdy ptáme: Opravdu by to nešlo jinak? Musíme lidem ten kříž a Kristovu oběť pořád stavět před oči a prohlašovat, že jen zde je pro ně záchrana? Nebylo by přístupnější mluvit například o tom, že Bůh jako laskavý Otec miluje všechny lidi a že se s ním setkáváme ve všem dobrém a ušlechtilém, v přírodě a hudbě a vesmíru? Nebylo by vhodnější mluvit o křesťanství, které položilo základy evropské kultury a civilizace? Které do předkřesťanského barbarského pohanství vneslo humanitu, ideály rovnosti a bratrství všech lidí? Které by i dnes dokázalo položit základy tolik potřebné etiky a morálky? Nebylo by lepší připomínat Ježíšova kázání, jeho přístup k lidem, jeho výklad Božích přikázání, jeho výzvy k následování?

Jistě, to vše je dobré a správné, to vše neoddělitelně k víře patří. Ale to vše by bylo málo platné, kdyby tu nebyly i Velikonoce a kříž, smrt a hrob, a pak také ovšem vzkříšení a naděje, kterou přinášejí. Proto nestačí mluvit o Ježíši jako o tvůrci kultivovaného náboženství, jako moudrém učiteli a ušlechtilém mravním hrdinovi, který trval na svých zásadách, i když kvůli nim musel podstoupit smrt mučedníka. Nestačí stavět ho jako vzor nejvyšších mravních hodnot, jako výzvu k neohrožené angažovanosti, která se zastává diskriminovaných. Nestačí obrázky, na nichž nese jako dobrý pastýř na ramenou ovečku či se usmívá na děti, má zlaté vlasy a modré oči a září nad hlavou.

Apoštol jasně říká: Ježíš, kterého já kážu, nebyl jen lidumil, který zemřel ve jménu ušlechtilých mravních ideálů, on zemřel za hřích světa! A v tom je asi dnes největší potíž – protože mluvit o kříži znamená mluvit o našem hříchu. To nikdo nechce slyšet, uznat, že jeho vina je tak velká, že ji sám napravit nedokáže. Sem tam nějaké to selhání, to ano, to uznáme, a třeba se i omluvíme. Nějakou tu chybu máme přece každý. Ale my myslíme v první řadě na své kladné stránky, na úspěchy, výkony,

dobré vlastnosti a všelijaké schopnosti – za nás přece nikdo dluhy platit nebo se dokonce obětovat nemusí!

Právě tak si to mysleli už tehdy. Židé se vykazovali svou zbožností, v případě farizeů skutečně obdivuhodnou, a byli přesvědčení, že se přece musí Bohu líbit. A že Mesiáš je jen od toho, aby potrestal bezbožníky, hlavně Římany. Viditelně a mocně by tím nad nimi triumfoval a všem předvedl svou moc. Taková znamení žádali, takové důkazy čekali. Ještě v poslední chvíli na Ježíše volali: „Jsi-li Mesiáš, sestup s kříže, zachraň sám sebe, a my v tebe uvěříme!“

To však Ježíš neučinil. Nepřišel zachránit a prosadit sám sebe. Poslán za námi svým Otcem, přišel zachránit nás. A zachránit ne pouze ze všelijakých možných trampot, ale zachránit nás na Božím soudu. Proto si to z lásky k nám s námi vyměnil: postavil se na naše místo. Místo nás, provinilých a odsouzeníhodných, se dal sám odsoudit a položil život za nás beznadějně ztracené, aby nám se dostalo odpuštění a milosti.

Opravdu to nešlo jinak zařídit? Ptali se zbožní Židé a moudří Řekové v Korintě. Podobně se ptají se nábožensky založení a hledající lidé i dnes. Je ta naše situace bez Kristova kříže opravdu tak beznadějná? Cožpak my si se vším neporadíme? Tak namítá dnešní sebevědomý, rozumný a pracovitý člověk: To nechápeme, to nás skoro uráží, takového Boha my nebereme. Ale Pavel na tom trval, i když se takovému jeho kázání třeba v Athénách, v centru tehdejší vzdělanosti, vysmáli.

Jistě ho to trápilo. My si ho někdy představujeme jako úžasné úspěšného misionáře, ale ono to bylo často spíš pár lidí, kteří mu uvěřili. Nebylo mnoho těch, kteří na jeho kázání odpovídali vděčností a upřímným vyznáním: Ano, poznali jsme, že tak to je, že toto je pravda o nás a že jsme odkázáni jen na Kristův kříž.

Jinde Pavel vyznává – v listu do Říma: „Nestydím se za evangelium Kristovo.“ A jiný apoštol, Petr, prohlásil: „Není v nikom jiném spasení“. A po nich všichni další věrní kazatelé Kristovi trvali na svém a své kázání nijak nepřikrášlovali. Nevyšli lidem vstříc něčím líbivějším, co by se lépe poslouchalo a pohodlněji přijímalo. Neustoupili od slova kříže.

To je ovšem něco jiného, než to moderní či postmoderní: že nakonec každý má svou pravdu, každý si může zvolit cestu, jaká mu vyhovuje, musíme být tolerantní i k jiným názorům a náboženstvím a kultům, musíme své posluchače chápat a nesmíme se jich nijak dotknout...

Tak si to uvědomujeme, kdykoli slavíme večeři Páně: Jsme hříšní lidé a tady se nám nabízí odpuštění. Tady smíme své viny odložit a odejít v radosti a naději a beze strachu. Protože ta zvěst, kterou tu slyšíme a kterou nám potvrzuje chléb a víno, takovou moc má: Dotkne se zpupného a hned zase ustaraného a do zoufalství se propadajícího člověka a učiní z něj člověka pokorného, vděčného, a také odvážného a radostného. Dokáže proměnit člověka, který má rád jen sám sebe a ve všem myslí jen na sebe, v člověka, který se bojí Boha a váží si ostatních a především – sám Bohem milován – miluje druhé, přátele i nepřátele. Tuto moc my jsme přece poznali a zažili. Jaká je to úleva odejít smíření a svobodní, a obklopeni svými bratry a sestrami.

Nestydíme se za to, že věříme v Ježíše Krista jako jediného Pána a Zachránce, že jen od něj očekáváme pomoc, protože jen on stačí na všechno zlé ve světě i v nás. Jinak by umíral nadarmo a jeho oběť by byla zbytečná – kdybychom o ní přestali kázat, a kdybychom na její moc přestali spoléhat. Amen

MODLITBA

Náš Bože a Pane, hledíme plnit tvá přikázání, a někdy se nám to i daří. Ale to hlavní čekáme od tebe. Spoléháme na tvoji věrnost tak, jak nám ji ukázal a sám na sobě potvrdil Pán Ježíš Kristus. Amen

PÍSEŇ č. 466 V tu noc, kdy milý Spasitel

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane, prosíme tě, provázej nás, i když se rozejdeme. Je mnoho věcí, se kterými si nevíme rady, a tak ti aspoň některé z nich předkládáme v této modlitbě:

Prosíme tě za svět, ve kterém žijeme. Je to tvůj svět, i když my lidé se často tváříme, jako by patřil nám a jako my bychom byli jeho svrchovanými pány. Vlož do našeho nitra pokoru, abychom moudře a odpovědně zacházeli se vším, co jsi nám svěřil.

Prosíme za všechny, kteří přijali nějaké odpovědné místo, aby je naplnili službou, ochotou pomoci, moudrým jednáním, aby se nedopouštěli podvodů a neopouštěli poctivost.

Prosíme za své rodiny, za své blízké, za své přátele, zejména za ty, kteří jsou nemocni, nebo mají nějaké trápení. Buď jim všem milostiv, posiluj je a otevírej nám oči a posiluj nás ke vzájemné službě.

Prosíme za ty, kterým schází alespoň kousek docela obyčejného štěstí. Ať naleznou, co by je pozvedlo, vzpružilo a potěšilo.

Prosíme za náš sbor. Dej, ať je místem, kde pokračuje tvé dílo, ať i při nás roste tvé království. Za jeho příchod nyní společně prosíme:
Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Necht' ve vás přebývá slovo Kristovo v celém svém bohatství: se vší moudrostí se navzájem učte a napomínejte a s vděčností v srdci oslavujte Boha žalmy, chválami a zpěvem, jak vám dává Duch. Všecko, cokoli mluvíte nebo děláte, číňte ve jménu Pána Ježíše a skrze něho děkujte Bohu Otci. (Ko 3, 16–17)

POŽEHNÁNÍ

Sám Pán pokoje ať vám uděluje pokoj vždycky a ve všem. Pán se všemi vámi. Amen

PÍSEŇ č. 309 Lásku Syna Božího (v. 7–8)

TO SE VÁM STALO NA VÝSTRAHU

VSTUPNÍ SLOVA

Hospodinu chci zpívat, neboť se slavně vyvýšil, Hospodin je má záštita i píseň, stal se mou spásou. Kdo je mezi bohy jako ty, Hospodine? Kdo je jako ty, tak velkolepý ve svatosti, hrozný v chvályhodných skutcích, konající divy? Svým milosrdenstvím jsi vedl tento lid, který jsi vykoupil, provázel jsi jej svou mocí ke svému svatým nivám. (Ex 15, 1b. 2. 11. 13) Amen

PÍSEŇ č. 167 Chci Pána slaviti (v. 1–3)

MODLITBA

Bože, Otče! V tento den, který daruješ svému lidu, dáváš nám čas ke ztišení a my chceme najít klid pro své tělo a pokoj pro svoji duši. Ted' k nám promluvíš svým Slovem a občerstvíš nás mocí Ducha svatého. Za to ti děkujeme a chválíme tvé milosrdenství.

Děkujeme i za uplynulý týden, který jsi nám dal, a přidal mnoho dobrých darů. Chválíme tě za všechno, co se zdařilo, a prosíme, odpusť, co jsme zmařili nebo zmeškali.

Posilni nás v boji se zlem v nás i kolem nás. Dej, ať znovu poznáme, že žiješ a vládneš. Pomož nám hledat především tvé království, aby tvé jméno bylo uznáváno a ctěno, aby se tvá vůle děla jak v nebi, tak i na zemi. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z První epištoly apoštola Pavla Korintským, z 10. kapitoly, prvních 12 veršů:

Chtěl bych vám připomenout, bratři, že naši praotcové byli všichni pod oblakovým sloupem, všichni prošli mořem...

PÍSEŇ Svítá č. 288 Řek' Mojžíš jednou lidu svému (nebo EZ č. 216 Dobrý Pane Ježíši)

KÁZÁNÍ

Základem kázání je přečtený oddíl z 10. kapitoly Prvního listu apoštola Pavla do Korintu, k němuž připojuji ještě 13. verš:

Nepotkala vás zkouška nad lidské síly. Bůh je věrný: nedopustí, abyste byli podrobeni zkoušce, kterou byste nemohli vydržet, nýbrž se zkouškou vám připraví i východisko a dá vám sílu, abyste mohli obstát.

Milí bratři a sestry! „To vše se stalo nám na výstrahu, abychom nezatoužili po zlém jako oni.“ Všechno, co už Boží lid prodělal a prožil, se týká i nás. Proto vykládáme Bibli – všechny ty příběhy, abychom se jimi dali poučit pro svůj život. Protože my lidé – ve své víře i ve své nevěře – jsme stále stejní.

Ale především: Bůh, Hospodin zástupů a Otec Ježíše Krista, především on je ve své věrnosti stále stejný. To dobře věděl Pavel. Využívá příklady z dějin Božího lidu, aby Korintské poučil a napravil. Z celé epištoly cítíme, jak mu na sboru záleží. V této kapitole jim opět vážně, ale s láskou domlouvá, aby je uvaroval dalších nebezpečí.

„Bratři“ oslovuje své čtenáře – tak jako se oslovujeme my mezi sebou. Korintští potřebovali napomenout, v jejich sboru se děly všelijaké nepravosti, ale pro Pavla zůstávají bratry. Nepovyšuje se nad ně, neupírá jim, že i oni jsou Boží děti, přestože v mnohém porušili jeho Slovo a občas dělají i velmi nepěkné věci. Bratrem zůstává i ten, který právě potřebuje napomenutí. Tak to cítil apoštol a tak to máme vidět i my.

Pavel káže tak, jak jsme na to zvyklí: na příkladech z Bible, ze Starého zákona, ukazuje svým posluchačům, jaká je jejich situace. Vypráví jim o praotcích lidu izraelského, o jejich putování z Egypta, kdy je Bůh provázel svou ochranou, stejně jako dodnes provází i nás.

Apoštol nepochybuje, že to jsou i jejich praotci, ač nebyli všichni z lidu izraelského. Stejně jako my. Patříme-li mezi vyvolené Boží, patříme do jednoho zástupu s poutníky z egyptského otroctví i s křesťany z Korintu a ze všech dalších sborů. Naše dějiny jsou společné, je to jeden příběh o jednom Bohu a jeho neposlušných dětech:

To, co se dělo jim kdysi na cestě do země zaslíbené, to se v různých podobách opakovalo a opakuje dodnes.

Kdo znáte Bibli i pozdější dějiny, mohli byste spolu s Pavlem takové příklady vyjmenovávat: jak lid stále znovu odpadal od Hospodina, porušoval jeho nařízení, byl nevěrný, a proto často propadal jeho soudu.

To vše apoštol připomíná, aby nás varoval: Víte, jak to chodí, tak se dejte poučit! To, co se stalo na poušti, hrozí i vám. Ale stát se to nemusí. Záleží na vás, zda se to bude znovu opakovat, zda i vy podlehnete pokušení a propadnete soudu.

Proto kážeme, proto si to vykládáme – jako pomoc, aby nám se vedlo lépe. To, oč jde v příbězích Božího lidu, je stále stejné: Bůh je k nám dobrý. Zachránil své děti, když je vysvobodil z otroctví, vedl je do nové, krásné země, cestou je sytil a napájel, zázračným způsobem o ně pečoval, ale oni se přesto od něj odvraceli. Chtěli jít svou vlastní cestou, podléhali všelijakým svodům a Hospodina tím zarmucovali, uráželi, hněvali.

A dělali to oni, kteří už byli jeho lidem, kteří Boha znali, a on jim byl blízko. Kteří prošli Rudým mořem a viděli před sebou neustále oblakový či ohnivý sloup, v němž je Bůh doprovázel. Ti, kteří jedli manu a pili vodu uprostřed vyprahlé pouště.

To vše chápe Pavel jako znamení Božího vyvolení, Boží záchrany – stejně jako pro křesťany je takovým znamením křest a večeře Páně. To je ta voda k životu a sycení ke spáse. Jsme na tom stejně jako otcové – Kristus je nám nablízku, chrání nás a doprovází, posiluje a vede.

V tomto smyslu se vše opakuje. Jako bylo vyvedení z Egypta největším vysvoboditelským činem ve Starém zákoně, tak je dílo Kristovo dílem Boží spásy pro nás. Jako šli Izraelští do země zaslíbené, jdeme my do Božího království.

Ale – a to je to varování – kolik jich tenkrát došlo? Kolik jich zůstalo ležet na poušti? Ti, co vyšli z Egypta a prošli mořem, si mysleli, že nyní už jim nic nehrozí. Nejhorší mají za sebou, teď už se nemůže nic stát. Nebyli připraveni na dlouhé putování, na obtížnou cestu, na únavu a potíže. Proto neobstáli ve zkoušce. Když přišla pokušení, zůstala věrná jen hrstka.

A v církvi křesťanské se to opakuje: „je mnoho pozvaných...“, ale ne všichni dojdou do cíle. V Korintě žili mnozí ve velké sebejistotě: nám už se nemůže nic stát. Byli povzneseni nad současné starosti, přítomnost nebrali vážně, žili už v novém věku. Zažili přece vysvobození z hříchů, přijali křest, účastní se Večeře Páně, a tím jsou dostatečně chráněni před každým nebezpečím.

Nepočítají s pokušeními – klidně chodí třeba na pohanské hostiny a nevadí jim, že to je vlastně bohoslužba cizím modlám. Zahrávají si se všelijakými kulty, neštítí se ani pohanských nemravností, jako by jim nic z toho už nemohlo uškodit. Oni jsou přece posvěceni svátostmi, které automaticky působí jejich ochranu před vším zlým. Proč by se za to na ně měl Pán Bůh zlobit, když jsou jeho milované a vyvolené děti?

Na to jim Pavel říká: Pozor! Vaši otcové byli všichni syceni manou, a přece jich tolik odpadlo a sami se odsoudili k přísnému trestu. Bohu na nich nezáleželo méně než na vás, i je vodil jako své milované ovečky, a přece sotva byli vystaveni krátkému odloučení od něho, krátké zkoušce, hned jej opustili a dělali si, co jim se líbilo, bez strachu z Božího hněvu.

A proto pozor na ta pokušení – jsou stále stejná. I když jste pokřtěni a Bohem milováni, dávejte si pozor, abyste se nepřizpůsobovali pohanskému světu, nesloužili jeho modlám, netančili kolem majetku a netoužili jen po blahobytu a všech lákadlech světa. Chuť neposlouchat Boží přikázání nezmizela, když jsme se stali křesťany. Kolik nemravností kolem nás svádí, jak snadné je přizpůsobit se okolí, které je docela jiné, než jak se Bohu líbí.

A může přijít i vnější ohrožení, jako když na Izraelské útočili nepřátelé. I na vás budou tlačit a vyhrožovat vám, abyste se vzdali víry, odřekli svého Pána. Mnozí v takovou chvíli odpadnou. I to se v církevních dějinách mnohokrát opakovalo, a vždycky k tomu někde na světě dochází, že nepřítel je příliš hrozivý a víra náhle příliš slabá.

Nám možná hrozí spíš, že budeme jako lid na poušti klesat únavou a malomyslně. Že ztratíme chuť na další cestu a už nebudeme mít sílu dál putovat. Že zatoužíme po pohodlí, jistotě a bezpečí, po klidu a plných hrncích, jako na ně vzpomínali ti, co vyšli z Egypta. Hrnce masa jim byly najednou milejší a důležitější než naděje na zaslíbenou

zemi, kde budou se svým Bohem přebývat v radosti a pokoji. Protože do té země se šlo pouští. Slunce pálilo a občas nebylo co pít.

Nám se také může stát, že nás starosti o to, abychom přežili, uživili rodinu, splatili dluhy, vybudovali si postavení a získali je i pro své děti, že nás to odvede z cesty za Božím královstvím. Že nám bude líto peněz a času, že budeme v neděli raději sportovat a nakupovat, než abychom ráno vstali a vypravili se do kostela, že radši posedíme se známými, než abychom navštívili staré a nemocné členy sboru – že vlastně stačí, když jsme děti dali pokřtít, případně konfirmovat, když přijdeme na svátky, když dáme požehnat svému sňatku v kostele – pak už to máme u Boha dobré a on nás musí chránit.

Proto nám apoštol klade na srdce: to, že už patříte do Božího lidu, že máte svátosti a duchovní dary, to vám ještě nezaručuje, že tak vytrváte až do konce. Nepropadejte sebejistotě, nespolehejte na to, co máte. Víru nelze vlastnit jednou provždy, o víru zápasíme po celý život.

To musel Pavel Korintským důrazně připomenout, aby je odvedl od lehkovážného spoléhání na dary, kterých se jim už dostalo. Ještě přijdou zkoušky, možná těžší než dosud, počítejte s tím.

Už Pán Ježíš učil své učedníky modlit se: „neuved’ nás do pokušení, ale zbav nás od zlého“. Ta pokušení přijdou a vy v nich nespolehejte na nic jiného, než na Boha samého. Jeho se držte, to je pevná jistota. Ne vaše víra a vaše duchovní obdarování, ani vaše dlouholeté členství a tradiční příslušnost ke sboru. To vše se může otřást v základech, přijde-li těžká doba.

Pro každého to může být něco jiného. Pro někoho je zkouškou třeba nemoc či trápení v rodině, jiného odvádí od sboru náročné povolání. Vždycky jsou velikým pokušením peníze – tanec kolem zlatého telete, modly mamonu. To vše hrozí i nám, a ať si nikdo nemyslí, že jemu se všechny zkoušky vyhnou.

Ale jedno je jisté: „Bůh je věrný“ – tím Pavlovo kázání vrcholí. A tak v jeho slovech není jen pokárání a varování lehkomyšlných Korintských, ale je to opět zvěst evangelia. Bůh je stále stejný. Tak jako pomáhal Izraeli, celým generacím svého lidu od Abrahama a Mojžíše až po zajaté v Babylonu, jako pomáhal našim otcům, je neustále i s námi. Dodává nám síly – ve svém Slově i u svého stolu.

Není to ochrana automatická, magická, že by nás čarovnou mocí chránila od zlého, takže už bychom nemohli ani onemocnět, nic by nás nezabolelo, ba ani smrt by nás neohrožovala. Zůstáváme dosud v tomto světě plném všelijakých ohrožení. Ale Bůh nás drží ve své ruce, mocně posiluje, vodí po svých cestách, a když z nich sami nebudeme utíkat, ukáže nám východisko v každé nouzi.

O to prosíme, za to se modleme, a pak nebude nad naše síly žádná zkouška, kterou na nás Hospodin dopustí. Na celý lid, celý sbor či na každého jednotlivě. Patříme všichni do jednoho společenství bratří a sester, které nebeský Otec vychovává. Někdy i přísně, ale vždy nás provází s láskou a milosrdenstvím, a svou mocnou paží chrání, abychom nepadli.

Amen

MODLITBA

Pane, náš, prosíme, buď s námi ve zkouškách, které přicházejí, buď nám posilou a oporou. A pomáhej nám stát při těch, kdo nás potřebují uprostřed svých těžkostí a trápení.

Amen

PÍSEŇ č. 509 Předivný Pán Bůh v skutecích svých

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane, myslíme na to, na co všechno klademe v církvi důraz a jak se často soustředujeme na věci nepodstatné, kolik formálnosti a povrchnosti je mnohdy i v naší zbožnosti. Pane, ty znáš a ty sám jsi prožil mnohá pokušení a víš, že se jim dá odolat. Prosíme, abychom nepodléhali pokušení moci, majetku či bezcílného užívání života. Dej, ať svůj život nepromarníme.

Velmi prosíme za země, kde se neustále bojuje, kde lidé utíkají ze svých domovů. Modlíme se za ty, kteří pocítují beznaděj, za ty, které tato beznaděj a zoufalství už úplně pohltila. Prosíme za lidi, kteří nemají nikoho blízkého, cítí se opuštěni a zrazeni, za ty, kteří žijí na okraji společnosti.

Prosíme o posilu a ochranu pro ty, kteří slouží druhým lidem; pro zdravotníky, kazatele, pracovníky v Diakonii, ale i pro všechny ostatní, kteří se o někoho starají a pomáhají. Modlíme se i za naši zemi, ať v ní vítězí moudrost, slušnost a ohleduplnost.

V pokoře ti, Pane, předkládáme následující dny a společně se modlíme: Otče náš.. Amen

POSLÁNÍ

Všechno, co je tam napsáno, bylo napsáno k našemu poučení, abychom z trpělivosti a z povzbuzení, které nám dává Písmo, čerpali naději. Bůh trpělivosti a povzbuzení ať vám dá, abyste jedni i druzí stejně smýšleli po příkladu Krista Ježíše, a tak svorně jedněmi ústy slavili Boha a Otce našeho Pána Ježíše Krista. Proto přijímejte jeden druhého, tak jako Kristus k slávě Boží přijal vás. Chci říci: Kristus se stal služebníkem židů, aby ukázal Boží věrnost a potvrdil sliby, dané otcům, a pohanské národy aby slavily Boha za jeho slitování. (Ř 15,4–9a)

POŽEHNÁNÍ

Hospodin je tvůj ochránce, Hospodin je ti stínem po pravici. Ve dne tě nezasáhne slunce ani za noci měsíc. Hospodin tě chrání ode všeho zlého, on chrání tvůj život. Hospodin bude chránit tvé vycházení a vcházení nyní i navěky. Amen

PÍSEŇ č. 167 Chci Pána slaviti (v. 6–7)

NA CESTĚ DO HOSPODINOVA DOMU

VSTUPNÍ SLOVA

Duch Panovníka Hospodina je nade mnou. Hospodin mě pomazal k tomu, abych nesl radostnou zvěst pokorným, poslal mě obvázat rány zkroušených srdcem, vyhlásit zajatcům svobodu a vězňům propuštění, vyhlásit léto Hospodinovy přízně, den pomsty našeho Boha, potěšit všechny truchlíci, pozvednout truchlíci na Sijónu, dát jim místo popela na hlavu čelenku, olej veselí místo truchlení, závoj chvály místo ducha beznaděje. Nazvou je „Stromy spravedlnosti“ a „Sadba Hospodinova“ k jeho oslavě. Co bylo od věků v troskách, vybudují, postaví, co kdysi bylo zpuštěno, obnoví zničená města, zpuštěná po celá pokolení. (Iz 61,1–4)

PÍSEŇ č. 86,1–4 Nakloň, Pane, ucha svého

MODLITBA

Hospodine, Pane náš, rádi bychom ti i dnes vzdali čest a slávu. Rádi bychom ti i dnes vyzpívali svoji vděčnost za dar života, za krásu a bohatství tvého stvoření. A tak se k chvalozpěvu tvému jménu připojujeme spolu se všemi, kteří tak činili už dávno před námi. Nejen tady v našem městě, v této zemi, ale také v zemi, kterou jsi přislíbil Abrahamovi, Jákobovi, Mojžíšovi, v zemi, která bývala spojena s tak velkými nadějemi, s tak velkými vizemi a očekáváními. A tak k tobě voláme i s určitou nejistotou – rozumíme dobře tvým zaslíbením? Dokážeme s otevřeností přijímat tvé dary lásky a štědrosti? Jsme ochotni se otevřít tvému přicházení? Jsme ochotni se ztišit a naslouchat tvému hlasu, který je tak tichý a prostý, že se s ním můžeme v běhu našeho života snadno minout? Prosíme tě o pokoru, abychom uměli dát prostor tvému přicházení. Prosíme tě o tvého Ducha, který otevírá oči slepých a uši hluchých. Prosíme tě, měj s námi trpělivost, ať se i skrze nás naplní tvá zaslíbení. Voláme k tobě ve jménu tvého Syna a našeho Pána Ježíše Krista, smiluj se nad námi. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Lukáše, z kapitoly 18., od 9. do 14. verše:

O těch, kteří si na sobě zakládali, že jsou spravedliví, a ostatními pohrdali, řekl toto podobenství: „Dva muži vstoupili do chrámu, aby se modlili; jeden byl farizeus, druhý celník. Farizeus se postavil a takto se sám u sebe modlil: ‚Bože, děkuji ti, že nejsem jako ostatní lidé, vyděrači, nepoctivci, cizoložníci, nebo i jako tento celník. Postím se dvakrát za týden a dávám desátky ze všeho, co získám.‘ Avšak celník stál docela vzadu a neodvážil se ani oči k nebi pozdvihnout; bil se do prsou a říkal: ‚Bože, slituj se nade mnou hříšným.‘ Pravím vám, že ten celník se vrátil ospravedlněn do svého domu, a ne farizeus. Neboť každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen.“

PÍSEŇ č. 672 Dej nám moudrost, odvahu

KÁZÁNÍ

Druhým biblickým čtením, které je i základem kázání, je žalm 131.:

Poutní píseň, Davidova. Nemám, Hospodine, domýšlivé srdce ani povýšený pohled. Neženu se za velkými věcmi, za divy, jež nevystihnu, nýbrž chovám se klidně a tiše. Jako odstavené dítě u své matky, jako odstavené dítě je ve mně má duše. Čekej, Izraeli, na Hospodina nyní i navěky.

Starozákonní žaltář je souborem mnoha různých, někdy i zcela protichůdných textů. Některé jsou plné trápení, bolesti z prožitých křivd i selhání. Už české slovo žalm může vyvolávat představu smutku, žalu, nařikání. Z mnoha žalmů ale také vyzařuje radost, veselí, vděčnost. Některé přímo vyzývají k jásavému tanci. A to přesto, že jsou to modlitby. Byť poeticky sepsané. Ale od samého prvopočátku byly také zpívané. Vlastně to byly poetické duchovní písně. Dnešní žalm je součástí menšího souboru takzvaných poutních písní. To proto, že zpívali poutníci směřující do jeruzalémského chrámu. A protože

Jeruzalém leží na šíji oddělující Středozemní moře od Mrtvého, tak všechny přístupové cesty k Jeruzalému stoupají. Každý poutník do chrámu v Jeruzalémě tedy stoupal. Těmto poutním žalmům se proto také říkalo písně stupňů neboli písně výstupů. Těchto písní máme v Bibli zachovaných patnáct. Dá se říct, že to byl jakýsi zpěvník poutníků stoupajících k Jeruzalému, k chrámu Hospodina zástupů.

Náš dnešní žalm je ve zpěvníku jeruzalémských poutníků dvanáctý. Jeho tóny se tedy rozezní téměř na samém konci celé pouti. A patří také k nejstručnějším. Přesto se jeho autor dotýká snad nejcitlivějších rysů lidského života. Domýšlivost, povýšenost, ostré lokty, to je to, čemu by se dávný poutník rád na své cestě zcela vyhnul. Jedním slovem – pýcha. To je to, čemu žalmista dává vale. Je poměrně dost slov, důležitých pojmů, které se z našeho slovníku pozvolna vytrácejí, nebo dokonce už vymizely. Ne tak pýcha – ta je dokonce i mezi vyjmenovanými slovy. I když není jisté, jestli tomu slovu každý dobře rozumí. Tedy nejen, co to slovo znamená. Ale také, čím pýcha v našich životech je. Co s námi dělá, jak se projevuje, jak s námi smýká, jak rozmanité a leckdy skryté podoby na sebe bere. A k jakým důsledkům nakonec vede.

Podle Písma je dokonce jedním ze základních zdrojů zla. Pýcha se dostává ke slovu všude tam, kde člověk překračuje hranice, kterých bychom se měli jen s velkou opatrností dotýkat. A jejich překročení mívá nemalé důsledky. V touze po bohorovnosti přichází člověk o ráj. Ve snaze domoci se svých práv a požadavků se může stát kainovským běžencem. V opojném nadšení dosáhnout nadoblačných výšin velmi často ztrácí schopnost se s druhými domluvit. Tak jak tomu bylo při stavbě babylónské věže. A aby si člověk nemusel přiznat svou křehkost, omezenost, porušenost, v pýše je ochoten soudit druhé. Dokonce i Božího Syna. Pýcha je zlá čarodějka. Proto se před ní v Písmu tak často varuje. „Hospodin má každého domýšlivce v ohavnosti, zaručeně nezůstane bez trestu.“ (Př 16, 5) „Bůh se pyšným protiví.“ (1 Pt 5, 5) „Počátek zavržení je zatvrzelost a pýcha.“ (Sir 10, 21) Nebo v tom dobře známém zlidovělém starozákonním přísloví: „Pýcha předchází pád, domýšlivost klopýtnutí.“ (Př 16, 18)

Pýcha není hrozbou jen pro své tíživé důsledky, ale také tím, že se jí snad nikdo nemůže vyhnout. Právě proto, že na sebe bere

nejrůznější podoby. Pýcha nepřichází ke slovu, jen když se někdo nad druhé zjevně a arogantně povyšuje. Třeba tak, jak to naznačuje dnešní žalm. Povýšenost se dá zamaskovat i do velmi zdvořilých a zbožných slov. I modlitba může být plná pýchy a nabubřelosti. Tak jako modlitba zbožného farizeje. Až se z toho člověku může udělat i nevolno, když se potká s vírou, která je sycena domýšlivostí a chloubou. Mohlo by se zdát, že nás se něco takového příliš netýká. Žijeme v době, kdy víra, zbožnost, věrnost Božím zaslíbením spíš vyvolává shovívavý úsměv, někdy i pohrdání, a zhusta se považuje za něco přežitého. Kdo by se chtěl zbožností nad druhé povyšovat, sklídl by nejspíš jen smích a jen málokdo by ho bral vážně. Je to ale opravdu tak, že dnes už se pýcha rouchem zbožnosti halit nemůže?

Zkusme si představit, jaký to byl asi člověk, autor dnešního žalmu. Co bychom o něm mohli říct. Na jaké vlastnosti, na jaký charakter bychom mohli z jeho slov usuzovat? Když ve své modlitbě říká: „Hospodine, nemám domýšlivé srdce ani povýšený pohled. Neženu se za velkými věcmi, za divy, jež nevystihnu, nýbrž se chovám klidně a tiše.“ Nejspíš by se dalo říct, že to byl člověk nejen tichý a klidný, ale také pokorný. Právě pokora by se dala považovat za opak pýchy. Za její naprostý protiklad. Pokora a pýcha, jsou přece dva od sebe vzdálené a naprosto neslučitelné póly.

Jestli jsme všímaví a citliví na projevy pýchy a povýšenectví, tak pokora to dnes nemá vůbec jednoduché. Jako by byla jakousi popelkou mezi hodnotami, kterých si opravdu vážíme a které dokážeme ocenit. Možná také proto, že nám tak trochu splývá se slabostí, s neschopností se prosadit, nebo dokonce s prostoduchostí. Pro pokorného člověka jako by nebylo v tomto světě místa. Leda někde v přítmí, v ústraní... Pokora jako by byla životní komplikací, brzdou rozvoje, pokroku, o nějakém úspěchu ani nemluvě. Přitom podle Písma patří pokora mezi přední ctnosti. Navíc vůbec se o ní nemluví jako o bezmocné a naivní popelce. Ve starozákonních příslovích například čteme: „Bázeň před Hospodinem napomíná k moudrosti, slávu předchází pokora.“ (Př 15, 33)

Když člověk naslouchá tomuto žalmu, tak ho taková výpověď může zarazit. Je sice příjemné vědět, že tu je někdo, kdo nemá domýšlivé srdce ani povýšený pohled. Ale jak něco takového může někdo říct sám

o sobě? Jak si může něčím takovým být jistý? Není už to projev namyšlenosti, když někdo něco takového o sobě tvrdí? A ještě to pěkně nahlas vytrubuje do světa? A to je asi další důvod, proč je v tomto světě pokory jako šafránu. Pokora a pýcha totiž nemusí být vůbec od sebe tak na hony vzdálené. Nemusí to být dva od sebe hodně vzdálené protiklady. Naopak často mívají k sobě hodně blízko. Stačí jen maličký, nepatrný posun a pokora se snadno překloupí v nabubřelou povýšenost. Jak se to přihodilo i tomu zbožnému farizeovi při modlitbě v jeruzalémském chrámu. Ostatně na podobnou strunu hrál i pokušitel, který se snažil Ježíše na poušti chytit do svých osidel. „Jsi-li Syn Boží, vrhni se dolů (z vrcholu chrámu); vždyť je psáno: ‚Svým andělům dá příkaz a na ruce tě vezmou, abys nenarazil nohou na kámen‘!“ Jako by říkal: Vydej se v důvěře do Božích rukou, svěř se do jeho péče, vydej se do jeho moci... Jak blízko má tato výzva k pokornému odevzdání se do Boží moci. A přece takovou možnost Ježíš důrazně odmítl – jako pokušení a znevážení víry i pokory.

I přes všechna tato úskalí a nesnáze však stojí za to se pokory nevzdávat. Také proto, že pokora je pozvánkou ke svobodě. S pokornou myslí totiž můžeme zakusit ten ohromně úlevný pocit, že si ani před sebou, ani před druhými nemusíme na nic hrát. Nic nemusíme předstírat. Nemusíme hrát tu podivnou hru na silné, schopné, odolné, kteří zvládnou víc než druzí. Pokora nám umožňuje z hloubi duše volat: Bože, zde jsem, takový, jaký jsem. Bez příkras, bez retuší. To když poznáme a zakusíme, dostaví se pokoj a ztišení. Kdo nevymáhá na Bohu, co si sám usmyslil, kdo se nesnaží na životě si vyvzdorovat své vlastní představy a touhy, kdo je ochoten otevřít se Božímu vedení, ten může zakusit klid jako nakojené dítě v klíně matky. „Jako dítě zkonejšené ztichla ve mně duše má“, zpívá žalmista.

Zdá se to až neuvěřitelné, že něco takového je možné. A přitom žalmista nabízí poměrně prostou cestu: Čekej Izraeli na Hospodina. Možná že i on tuší, jak blízko k sobě má pokora a pýcha. Proto sebe i druhé povzbuzuje k prosté otevřenosti. K ochotě odložit všechno své stranou. A opravdu všechno. Všechny své touhy, přání, představy, i o víře, i o Bohu, i o církvi. Odložit a čekat na Hospodina. Ve ztišení se totiž rodí pokora, v tiché otevřenosti před Hospodinem k nám přichází

pokoj – lék na tolik neduhů našeho soudobého života. „Čekej tedy, Izraeli, na Hospodina, nyní i na věky.“ Amen

MODLITBA

Ty znáš, Bože, každé pohnutí naší mysli, každý záchvěv našeho srdce. Díky za to, že si tak nemusíme před tebou na nic hrát. Díky za tvou milost, díky, že nás tak osvobozuješ od pýchy a dáváš nám svůj pokoj. Amen

PÍSEŇ č. 379 Stvoř srdce čisté, Bože, mi

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Voláme k tobě, Bože, s důvěrou, že ty můžeš i srdce kamenné naplnit hřejivým teplem. Voláme k tobě v důvěře, že i nás můžeš naplnit pokorou a pokojem. Voláme k tobě s prosbou, aby všechna pýcha a nadutost byla přemožena tichostí, aby všechen lomož, překotná snaha vyvzdorovat si plody tvého požehnání byla přetavena v otevřenost pro tvé přicházení a působení v našich životech. Zvláště tě prosíme za zemi praotců Abrahama, Izáka, Jákoba..., aby i zde utichl hluk zbraní, tak jako na Ukrajině, v Sýrii a ve mnoha dalších zemích této planety. Prosíme za všechny, které zaskočila křehkost těla – v nemoci, na silnicích, ve stáří. Prosíme o sílu i moudrost pro ty, kteří zápasí s ebolou v západní Africe, se zákeřnými neduhy nejen těla, ale i této civilizace. Prosíme, uť nás pokoře a tichosti, v očekávání na tvé požehnání. V pokoře a tichosti k tobě také společně voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Získat moudrost je lepší než ryzí zlato a získat rozumnost je výbornější než stříbro... Pýcha předchází pád, domýšlivost klopýtnutí. Je lépe být poníženého ducha s pokornými, než se

*dělit o kořist s pyšnými. Kdo je prozíravý ve slovu, nalézá dobro,
blaze tomu, kdo doufá v Hospodina. (Př 16, 16. 18–20)*

POŽEHNÁNÍ

*Kéž je nám Bůh milostiv a dá nám požehnání, kéž nad námi
rozjasní svou tvář!* *Amen*

PÍSEŇ č. 166 Pán Bůh je přítomen

CVIČ SE VE ZBOŽNOSTI

VSTUPNÍ SLOVA

Milost, slitování a pokoj od Boha Otce Krista Ježíše, našeho Pána.

Celým svým srdcem ti, Pane, vzdávám chválu, přímo před bohy ti zpívám žalmy. Klaním se ti před tvým svatým chrámem, tvému jménu vzdávám chválu za tvé milosrdenství a za tvou věrnost. Odpověděl jsi mi v den, kdy jsem tě volal, dodal jsi mé duši sílu.
(Ž 138,1–3) Amen

PÍSEŇ č. 138 Srdcem celým tebe, Pane

MODLITBA

Bože, Stvořiteli náš, pozvedáme k tobě svá srdce a společně tě chválíme za dar života. Opět jsme ráno otevřeli oči a spatřili světlo nového dne. Další den jsme s těmi, které milujeme. Opět vidíme své bratry a sestry v tomto sboru. Zakoušíme, co je to církev, když se shromažďujeme v Kristově jménu, když jíme z jednoho chleba a pijeme z jednoho kalicha.

Děkujeme ti za to, že nás oslovuješ, a prolamuješ tak hradbu své nepoznatelnosti. Každý den nově, jinak, překvapivě, nečekaně. Vyznáváme, že my na tebe snadno zapomínáme, ochabujeme ve své víře, pochybujeme.

Děkujeme ti, že nás miluješ, bezmezně, nezištně a vroucně, takže tvůj Syn pro nás neváhal zemřít. Vyznáváme, že sami ve své lásce k tobě i svým bližním selháváme.

Děkujeme ti, že nás proměňuješ svým Duchem a chceš nás přetvořit k obrazu svého Syna. Vyznáváme, že se tvé proměně někdy vnitřně bráníme a chceme vše ponechat při starém.

Pane, věříme, že ty nám nasloucháš a také k nám mluvíš. V důvěře v tvé milosrdenství tě prosíme, pomáhej nám svým Duchem přijmout svědectví o tvé věrnosti. Ať z dnešního shromáždění

odcházíme posílení ve víře, lásce i naději. O to tě prosíme skrze tvého Syna Ježíše Krista. Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

Z knihy Genesis vyslechněte oddíl zapsaný v kapitole 26., od verše 15. do 25. Ekumenický překlad jej nadepisuje názvem Spory o studně:

Pelištejci zasypali všechny studně, které vykopali Abrahamovi služebníci za Izákova otce Abrahama, a naplnili je prachem...

PÍSEŇ č. 367 Studně nepřevážena

KÁZÁNÍ

Text, který je základem dnešního kázání, čteme v 1. epistole Timoteovi. Začíná 14. veršem kapitoly 3. a končí 10. veršem kapitoly 4.

Doufám, že k tobě brzo přijdu. Ale píši ti to pro případ, že bych se opozdil, abys věděl, jak je třeba si počínat v Božím domě...

Cvič se ve zbožnosti. Milé sestry a bratři, na sklonku svého života apoštol Pavel předává mladému Timoteovi to, co rozpoznal jako nosné životní nasměrování. Důraz klade na zbožnost, řecky eusebeia, latinsky pietas. Vypůjčuje si přitom výraz, který nacházíme již u Homéra a řeckých filosofů. Eusebeia znamená doslova „dobrá úcta“ či „posvátný údiv“. Zbožností je tedy v řeckém myšlení označován postoj člověka, který správným způsobem prokazuje úctu vůči tomu, co jej přesahuje.

Cvič se ve zbožnosti. Zatímco cvičení těla je užitečné pro málo věcí, zbožnost je podle Pavla užitečná pro všechno. Při prvním poslechu nás tento Pavlův důraz na zbožnost v tom nejširším slova smyslu překvapuje. Evangeličtí teologové jsou vůči vynášení zbožnosti zpravidla rezervovaní. Uvědomují si totiž nebezpečí, k němuž cílené pěstování zbožnosti – leckdy provázené odloučením od běžného světského života – může sklouznout. Ono nebezpečí spočívá v představě, že svou náboženskou seberealizací sám činím něco ve prospěch svého spasení.

Tuto opatrnost ve vztahu k pěstování zbožnosti výstižně ilustruje vzpomínka Dietricha Bonhoeffera. V dopise z vězení vzpomíná na rozhovor, který v Americe vedl s jedním mladým francouzským farářem. Kladli si tehdy otázku, co vlastně chtějí učinit se svým životem. Francouzský farář řekl: „Chtěl bych se stát světcem“, což na Bonhoeffera tehdy udělalo velký dojem. Přesto mu však odporoval a řekl: „Chtěl bych se učit věřit.“ Později si Bonhoeffer uvědomil, že se člověk učí věřit právě uprostřed plně pozemského života. Teprve když se vzdá myšlenky někoho ze sebe udělat – ať už světce nebo obráceného hříšníka, tehdy se zcela odevzdá do náruče Boží. Tak se stává člověkem, křesťanem. V tom je víra, v tom je metanoia (pokání, změna smýšlení). V tom je počátek zbožnosti.

Vraťme se však k našemu epistolnímu textu. Pavel, toho času působící v Makedonii, chce Timoteovi usnadnit vstup do nové životní role, role kazatele a správce sboru v Efezu. Proto mu sděluje věci, k jejichž poznání dospěl s pomocí Ducha svatého. Záleží mu na tom, aby Timoteus věděl, jak si má počínat v Božím domě, tedy v církvi živého Boha, a jak má být dobrým služebníkem Krista Ježíše. Proto mu ukazuje cestu, kterou pokládá za správnou, a zároveň zmiňuje životní postoje a „filosofie“, před nimiž jej chce varovat. Tyto, Pavlovými slovy „démonské nauky“, mohou mít rozmanité podoby.

V našem oddílu Pavel výslovně polemizuje s asketismem. Asketický přístup k životu se mnohdy jeví jako účinná cesta přiblížování se k Bohu. Vědomým potlačováním běžných tělesných potřeb se asketa pokouší odpoutat od tělesných věcí, a tak se povznést do oblasti duchovní. Tuto cestu, která může v krajním případě vyústit až v pohrdání Božím stvořením, Pavel odmítá: cvičení těla (rozumějme askeze) je užitečné pro málo věcí. Asketickým přístupem k životu člověk mnoho nezíská. Naopak, pokud pohrdá Božími dary, je to na pováženou. Neboť všechno, co Bůh stvořil, je dobré a nemá se zavrňovat nic, co se přijímá s díkyvzdáním. Manželství stejně jako jídlo jsou dobré Boží dary, které máme s vděčností přijímat a užívat.

Další Pavlovo doporučení zní: Bezbožné a dětinské báje odmítej. V překladu Kralických: „Světské pak a babské básně zavrž.“ Pavel varuje před výklady světa, v nichž Bůh nemá žádné místo. V dnešní době na sebe tyto výklady často berou podobu zdánlivě

objektivních vědeckých teorií. V nich všechno má své racionální a kauzální vysvětlení. Jakékoli zásahy moci shůry jsou vyloučeny. Moderní svět je „odkouzlen“, zbaven Boha, zbaven tajemství. Ale kde jsou důkazy pro to, že právě a jedině tento pohled na svět bez Boha a bez víry je správný? Ne-víra je na tom stejně jako víra: stojí bez důkazů.

Cvič se ve zbožnosti. To je životní přístup, který Pavel doporučuje. Ta zbožnost ovšem nespočívá v pěstování pocitu vlastní duchovní a morální nadřazenosti. Tajemství zbožnosti Pavel spatřuje v něčem úplně jiném: v tom, co Bůh učinil v Pánu Ježíši Kristu. Byl zjeven v těle, ospravedlněn Duchem, viděn od andělů, hlásán národům, došel víry ve světě, byl přijat do slávy. Ne ve mně, v mém zbožném nitru, v mých morálních kvalitách tkví tajemství zbožnosti. Pavel ho nalézá v Kristu. Pravá křesťanská zbožnost odhlíží od sebe sama a hledí ke Kristu, v jehož životě se zjevila a ztělesnila dokonalá láska Boží.

Zbožný je v pavlovské teologii ten, kdo si nezakládá na sobě, ale otevírá se Božímu životu, zjevenému v jeho Synu. Zbožný je ten, kdo nežije autonomně, „svézákonně“, ale žije s Bohem, počítá s ním ve svém životě, přemýšlí s ohledem na něj, jedná s ohledem na jeho vůli. Zbožný je ten, kdo s Bohem nejen žije, ale také umírá. Taková zbožnost je podle Pavla užitečná úplně pro všechno! Má zaslíbení pro život nynější i budoucí, pro to, co je teď, i pro to, co teprve bude. O pravdivosti tohoto svého svědectví Pavel ani v nejmenším nepochybuje: Věrohodné je to slovo a zaslouží si plného souhlasu.

Pavel o zbožnosti nejen mluví, ale on i zbožný je. Nezakládá si na vlastních zásluhách, ale hledí ke Kristu. Žije s Bohem, počítá s ním ve svém životě, počítá s ním při pohledu na svou budoucnost, i na svou smrt: Vždyť proto také pracujeme a snášíme pohanění, že máme naději v živém Bohu, který je ochráncem všech lidí, a zvláště věřících. Apoštoloва každodenní realita je tvrdá. Tvoří ji práce a pohana. Pavel však vydrží, protože má naději. Možná, že se někdy cítíme jako on. Také nevíme, kam dříve skočit, naše dny jsou naplněny napětím, konflikty či neuznáním toho, co děláme. Nikdo nás naštěstí v naší zemi nepronásleduje pro naši víru, ale někdy se se svými křesťanskými postoji dostáváme do střetu se zájmy dalších členů rodiny, se zájmy zaměstnavatele, se zájmy většinové společnosti. Jak to vydržet? Jak to

ustát? Co nás udrží na nohou, abychom si jen nestýskali, abychom zůstali činorodí a schopní ze sebe něco pozitivního vydávat?

Pavlovo odpověď zní prostě: naděje. Ze souboru všech možných nadějí si přitom Pavel zvolil jednu určitou, totiž naději v živém Bohu. V tom Bohu, jehož provázení zakusil Izák, když kopal jednu studnu za druhou. V tom Bohu, který se Pavlovi tak zřetelně představil ve vzkříšeném Kristu. Naděje v živém Bohu pomohla Izákovi nerezignovat, i když se kopání studní jevílo jako sysifovská práce, až nakonec našel prostor pro sebe a svou rodinu. Naděje v živém Bohu držela Pavla na jeho cestách, takže nepřestal pracovat a namáhat se pro Kristovo evangelium, i když narážel na nepřijetí a odpor.

Nežřídka se setkáváme s pochybnostmi o tom, že Bůh je živý. Konec konců, nezemřel v milovaném Božím Synu i kus Boha? Zemřeli rodičům dítě, umře s ním i kus jejich života, a ta bolest se zaryje do srdce a už se nikdy nedostane ven. Boží život však pokračuje dál. Bůh je činný, aktivní, působí navzdory bolesti ze ztráty svého Syna. Svou láskou překonává totální odloučení, které způsobuje smrt, a přivádí svého Syna k novému životu. Ježíš, potupený a ukřižovaný, je přijat do slávy. Vstupuje do věčné Boží přítomnosti. V našich myšlenkových kategoriích je to něco takřka neuchopitelného. Po všech pokusech to nějak slovně vyjádřit nám nakonec nezbývá než stanout před tímto tajemstvím v tichém úžasu a s vděčností.

Máme-li naději v živém Bohu, stává se Ježíšův úděl i naší nadějí. Tak věříme a doufáme. Doufáme, že jako Kristus byl přijat do slávy, tak Bůh jednou přijme do své věčné blízkosti i nás, a to navzdory tomu, že naše životy jsou jen nedokonalým a nedotaženým torzem. A nejen my, nýbrž celé stvoření toužebně vyhlíží k této zaslíbené budoucnosti, kdy to, co bylo stvořeno jako dobré, opět nabude své původní podoby. Někdy se sice může zdát, že Boží stvoření pláče do prázdna, že Bůh v našem světě umřel, ubit lidskou krutostí, fanatičností a zlobou. Rány na tváři Božího stvoření jsou ranami na tváři Boží. Ale věřme, že trpící Bůh není mrtvým Bohem. Dosvědčuje to apoštol i další svědkové jeho působení.

Máme naději v živém Bohu. V tom Bohu, který ujistil Izáka: „Neboj se, jsem s tebou.“ V tom Bohu, který vzkřísil svého Syna k novému životu. V tom Bohu, který je přítomen tam, kde se sejdou dva

nebo tři v Kristově jménu. Tedy i na tomto místě. Ta naděje platí pro všechny. Je to velkorysá nabídka: Bůh je Spasitel všech lidí, zvláště věřících. To cenné rozpoznání Pavel svěříje svému příteli Timoteovi. Je tak důležité, že si ho ani Timoteus nemá nechat pro sebe. To přikazuj a tomu uč: že Bůh je živý, stále tvořivý a činný, že vstoupil do našeho světa ve svém Synu, že s námi vstupuje do vztahu a proměňuje nás svým Duchem, že s námi má své záměry. V této víře spočívá tajemství a počátek veškeré zbožnosti. Amen

MODLITBA

Bože, děkujeme ti za to, že ses nám ve svém Synu zjevil v těle a stal se tak jasným cílem našich životů. Děkujeme ti, že v tobě můžeme založit svou naději. V Ježíši Kristu jsi nám ukázal, že ty jsi láska. Prosíme, utvrzuj v nás naději, že tvá láska jednou promění celý náš svět. Daruj nám sílu v této naději žít a pracovat. Amen

PÍSEŇ č. 648 Kristus je má síla i spasení

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože, děkujeme ti za to, že se milostivě skláníš ke své církvi, i když je chatrná, malověrná a slabá. Děkujeme ti, že si z nás činíš své nástroje, ačkoli si to ničím nezasluhujeme. Prosíme, žehnej nám a posiluj nás v naší práci pro tento sbor. Nedej nám vychladnout v našem nasazení, ale probouzej v nás zapálení a chuť zprostředkovávat veliké tajemství zbožnosti blízkým i dalekým. Prosíme, potěš všechny, kdo se trápí a kdo trpí, ať svým vlastním zaviněním nebo cizím. Potěš je slovem naděje i pomocnou rukou těch, kdo jim slouží. Projev se mocně ve světě. Proměňuj srdce pyšných, podněcuj mocné k zastavení válečných konfliktů, veď svět ke spravedlnosti a pokoji. Prosíme, ukazuj nám nové možnosti a nové cesty, jak šířit tvé evangelium mezi lidmi. Skrze Ježíše Krista, našeho Pána, v Duchu svatém k tobě společně voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Držme se neotřesitelné naděje, kterou vyznáváme, protože ten, kdo nám dal zaslíbení, je věrný. Mějme zájem jeden o druhého a povzbuzujme se k lásce a k dobrým skutkům. Nezanedbávejte společná shromáždění, jak to někteří mají ve zvyku, ale napomínejte se tím více, čím více vidíte, že se blíží den Kristův. (Žd 10, 23–25)

POŽEHNÁNÍ

Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi. Amen

PÍSEŇ č. 699 Pane, dej, ať nás nic už nerozdvojí

SBÍRKA NA CÍRKEV V JERUZALÉMĚ

VSTUPNÍ SLOVA

Ve jménu Boha Otce, Syna i Ducha svatého. Amen

Ne nás, Hospodine, ne nás, ale svoje jméno oslav pro své milosrdenství a pro svou věrnost! Izraeli, doufej v Hospodina, je tvou pomocí a štítem. Áronův dome, doufej v Hospodina, je tvou pomocí a štítem. Vy, kdo se bojíte Hospodina, doufejte v Hospodina, je vám pomocí a štítem. Hospodin na nás pamatuje, on nám žehná. (Ž 115, 1. 9–12) Amen

PÍSEŇ č. 191 Svou oslav Pána písni

MODLITBA

Hospodine, náš nebeský Otče! Ty jsi nás postavil do tohoto světa, z tvé milosti jsme se narodili. A od té chvíle sleduješ všechny naše cesty, po kterých jdeme. Víš o všech stoupáních i klesáních, která jsou za námi. Víš o všech křížovatkách, odbočkách i překážkách. Víš o všech chvílích, kdy jsme sešli z cesty a tobě se ztratili. Víš o našem bloudění, hledání, víš o našich pádech i návratech. Víš, kolikrát nám hrozilo nebezpečí, kolik propastí jsme minuli.

Víš, kdy jsme zakopli, ztratili rovnováhu, a ty jsi nás přidržel, dodával sílu, ukazoval, kudy jít dál. Děkujeme ti za to, že na všech našich cestách jdeš s námi. Tobě není skryta jediná z našich cest. V Duchu svatém nás doprovázíš, povzbuzuješ nás, potěšuješ i napomínáš. Jako neviditelný průvodce jsi s námi na každém kroku. Od chvíle našeho narození, každý den nás doprovázíš. A my tak málo o tobě víme, tak málo s tebou počítáme, tak málo se o tebe zajímáme, tak málo tě vyhlížíme.

Děkujeme za to, že svou cestou životem přece jen můžeme jít ve víře. S vědomím, že nás máš rád, že o nás víš a staráš se o nás, že ti na nás záleží – a to natolik, že jsi k nám poslal svého Syna, Pána Ježíše Krista. Nyní z nás svým Duchem vytváříš část svého lidu, církev. A my

zde společně – jedni s druhými – stojíme před tebou. Prosíme tě,
požehnej této chvíli. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z knihy Skutků apoštolských, 11. kapitoly, od 19. do 30. verše:

Po smrti Štěpánově nastalo v Jeruzalémě pronásledování...

PÍSEŇ č. 642 Už svítá jasný bílý den

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je z Prvního listu apoštola Pavla do Korintu, 16. kapitoly, první čtyři verše:

Pokud jde o sbírku pro církev v Jeruzalémě, dělejte to podle pokynů, které jsem dal církvím v Galacii. V první den týdne nechť každý z vás dá stranou, co může postrádat, aby sbírka nezačala teprve tehdy, až k vám přijdu. Až budu u vás, vyšlu ty, které doporučíte, s průvodními listy, aby donesli dar vaší vděčnosti do Jeruzaléma. Ukáže-li se vhodné, abych tam šel také já, půjdou se mnou.

Když se v posledních letech začalo v církvi hovořit o hospodaření a financování sborů, začali jsme si více všímat, co se k danému tématu píše v Bibli. A byli jsme docela překvapeni. Téma, které se nám někdy zdá jako příliš světské, pozemské a málo duchovní, má v Bibli poměrně velkou oporu. Tak je tomu i v případě sbírky pro církev v Jeruzalémě, kterou konali křesťané v 1. století po celé Malé Asii. Apoštol Pavel o této sbírce píše hned ve čtyřech svých dopisech. Věnujme tomu tedy dnes pozornost.

1. (Sbírka pro Jeruzalém.) To, že je chrámová sbírka normální a běžnou součástí bohoslužeb, jsme slyšeli už mnohokrát. Od nejstarších dob se křesťané společně modlí, zpívají, čtou z Písma, slaví Večeři Páně, a také konají sbírku. Můžeme říct, že sbírka je praktickým projevem víry. Nežijeme ve vzduchoprázdnu. A tak se naše víra týká i světa

financí. V konkrétní situaci se má projevit, zda nám Kristus a víra v něj stojí i za to, že otevřeme peněženku a věnujeme své peníze,

V polovině 1. století se křesťané mnoha sborů rozhodli podpořit své strádající bratry a sestry v Jeruzalémě. Píše se o tom také ve Skutcích, když prorok Agabus předpověděl, že nastane veliký hlad. To se také stalo. Proto se učedníci rozhodli, že každý podle svých možností pomůže bratřím v Judsku (Sk 11, 27n). Co odtud můžeme zaslechnout?

Tak předně, že křesťané nemají myslet jen na vlastní sborové společenství. V Korintě, v Římě, v Galácii si mají uvědomit, že církev nezačíná a nekončí na hranicích jejich města. Jsou součástí širšího celku. Tak jako i my zde tvoříme jeden sbor, ale jsme spojeni s jinými sbory (v seniorátu, v celé církvi). Píše se tady o sbírce pro někoho jiného. Je to tedy výraz solidarity. Takový je ostatně smysl všech sbírek, církevních i necírkevních (např. na podporu někoho nemocného). Je to znamení sounáležitosti. A ne-lhostejnosti.

Křesťané v Malé Asii konali sbírku na církve v Jeruzalémě. Samozřejmě, Jeruzalém bylo to místo, odkud se evangelium začalo šířit do celého světa. Jeruzalém byl vlastně mateřský sbor mnoha jiných sborů. Jistě tady byl velký důvod k vděčnosti i ochotě pomoci. Ale zároveň tady byl skrytý takový nenápadný osten. Jeruzalémský sbor tvořili křesťané původem ze židů, zatímco jiné sbory tvořili křesťané původem z pohanů. A my víme, že mezi těmito sbory existovaly nejen určité rozdíly, ale i pnutí. Ale teď se mají všichni sjednotit v pomoci Jeruzalémským nehledě na to, jaký má kdo původ. Je to asi něco podobného, jako kdybychom my dnes konali sbírku na pomoc nějakému sboru s odlišným typem zbožnosti. Pořád tady jde o to vidění širšího celku.

Můžeme to ostatně zakoušet i tehdy, když se konají tzv. celocírkevní sbírky. Ať už jsou určeny na Diakonii nebo třeba na Jeronýmovu jednotu, tedy stavební fond. Konáme takovou sbírku, aby někdo na druhém konci republiky mohl opravit svou modlitebnu. (A když jsme konali opravy v našem sboru, tak jsme zase dostali peníze od druhých.) Pořád jde o to, vidět dál, širší celek; nejen sebe, ale i ty druhé. Kdybychom totiž jako sbor mysleli jen na své potřeby, byl by to projev uzavřenosti a zapouzdřenosti. Ale církev je krásná právě tím, že existuje v mnoha podobách a na mnoha místech. To je ta ekuména

v nejširším slova smyslu. Proto mají sbory v Malé Asii uposlechnout Pavlova pokynu a podpořit křesťany v Jeruzalémě.

2. (Podle pokynů, které jsem dal.) A hned vzápětí apoštol Pavel přistupuje k praktickým radám a doporučením. Pokud jde o sbírku pro církve v Jeruzalémě, dělejte to podle pokynů, které jsem dal církvím v Galácii. A jaké jsou to pokyny? V první den týdne necht' každý z vás dá stranou, co může postrádat, aby sbírka nezačala teprve tehdy, až k vám přijdu. Jedním slovem jde o promyšlenost v konání sbírky. Ne ukvapeně a zbrkle, ale promyšleně si má člověk počínat, když chce dát nějaký dar.

Při sbírce nejde jen o bezmyšlenkovité odložení několika mincí, za které by si člověk nekoupil ani noviny. Ale stejně tak nemá dojít ani k tomu, že by jemu samotnému kvůli církvi už skoro nic nezbylo. To, co tady apoštol Pavel radí, je důležité i pro nás. Jednejte uvážlivě a promyšleně. A tu sbírku, kterou konáte (my bychom třeba řekli: i salár), zařaďte do svého osobního či rodinného rozpočtu, mezi jiné výdaje.

Krásné na tom je, že to nechává na nich. Řekne: Každý z vás ať něco dá stranou. On nepřikazuje. Nenařizuje. Ani neříká konkrétní částku. Jen doporučuje, jak na to. Řekne sice „každý“, ale jinak je to na dobrovolnosti člověka. Na jeho rozhodnutí. (Právě tak je to i v naší církvi: kdykoliv je řeč o financích, vždy zaznívá pouze doporučení. Nikdy ne nařízení.) A zda někdo do nějaké sbírky nebo na salár přispívá nebo nepřispívá, to se nikdy nesmí stát otázkou členství ve sboru a v církvi. Je to riskantní, ale ta biblická dobrovolnost platí. Ať každý sám zvažuje své možnosti. Člověk má přece i jiné závazky a povinnosti. Proto nesmí být do ničeho tlačен. Nakonec je to i věcí víry každého z nás.

Jak tedy zněl ten apoštolův pokyn? V první den týdne necht' každý z vás dá stranou, co může postrádat, aby sbírka nezačala teprve tehdy, až k vám přijdu. Tedy v předstihu, dopředu, možná už týden předem, si měli Korintští spočítat, kolik do Jeruzaléma pošlou. To je dobrá strategie. Už v předstihu myslet na nedělní sbírky i na salár. A ne až na poslední chvíli. Jedna sestra říkala, že si padesátikorunové mince schovává, aby je měla na neděli. Je to drobnost, ale takové jednání je podle evangelia. Každý z vás ať si dá předem stranou, co může postrádat a co chce dát. Když se člověk rozhodne pro něco sám, má to větší

hodnotu, než když to někdo nařídí. I tím nás apoštol Pavel vede k tomu, aby se i ten svět financí stal součástí našeho života víry.

Až budu u vás, pokračuje Pavel dál, vyšlu ty, které sami doporučíte, s průvodními listy do Jeruzaléma. To, co oni vyberou, není jeho, ani pro něj. Proto ať oni sami vyberou důvěryhodné lidi, kterým celou částku svěří. Vy sami doporučte, kdo se má o sbírku postarat. A tito lidé budou vysláni s průvodními listy. Jak je to moderní! I my ze synodní rady dostáváme dopisy nejen s výzvou ke konání sbírky, ale též informace, kolik která sbírka vynesla. Takže psát v církvi dopisy ohledně financí není tak úplně mimo, jak by se mohlo zdát. Informovanost (a nakonec i kontrola) je důležitá.

3. (Dar vděčnosti.) A ještě poslední věc: Apoštol Pavel tu sbírku nazývá darem vaší vděčnosti! Nejsou to pro něho „jen“ peníze. Je to dar vděčnosti. A to na dvou rovinách. Je to výraz vděčnosti a respektu vůči Jeruzalému, tomu místu, odkud přišlo evangelium. Ale také a především je to dar vděčnosti směrem k Bohu. Tak i všechny naše sbírky (při bohoslužbách i jiných příležitostech, podobně i salár) nejsou ničím menším než darem naší vděčnosti. Nejsou to jen peníze na provoz. Je to konkrétní podoba naší vděčnosti. Sbírkou vyjadřujeme svou vděčnost, protože jsme od Boha dostali mnohonásobně víc. Jen ten, kdo sebe sama chápe jako obdarovaného, kdo Boha vnímá jako štědrého dárce, jen ten je schopen takový dar vděčnosti přinést. Amen

MODLITBA

Náš dobrý Bože, nauč nás pohlížet na sebe jako na obdarované. Otevírej nám oči pro množství tvých darů. A protože ty sám sebe nám dáváš, uč nás přinášet tobě i druhým nejrůznější dary vděčnosti. Amen

PÍSEŇ č. 446 Moudrosti poklad z nebe

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Hospodine, náš nebeský Otče! Prosíme tě o to, aby se obětavost stávala součástí našeho křesťanského života. Prosíme ale, aby to byla obětavost ne z donucení, nýbrž obětavost z víry. Uč nás, tobě především se odevzdávat, dávat ti sebe sama. A ukazuj nám, že naše víra se vždy chce projevit konkrétním způsobem. Prosíme, probouzej vědomí solidarity v celém mnohdy tak sobeckém světě. Ved' nás k sounáležitosti, uč nás vidět celek i potřeby druhých. Ved' ke štědrosti bohaté národy i jednotlivce, otevírej oči všem pro bídu ostatních.

Odevzdáváme ti všechny, kteří prožívají velikou nouzi, o které my nemáme ani tušení. Ty, kteří trpí hladem, žízní, nevyléčitelnými nemocemi, anebo zoufalou chudobou. Bud' jim nablízku, staň se jim oporou i posilou. Prosíme, probouzej odpovědnost i vzájemnost v myslích těch, kteří rozhodují o podobě světa.

Do tvých rukou odevzdáváme také všechny, kteří trpí duchovní nouzí. Ty, kteří nemají pro co žít; ty, kteří se bojí své samoty; ty, kteří nemají naději. Odevzdáváme ti všechny, kteří se trápí nad svým životem. Odevzdáváme ti ty, kteří o tobě přemýšlejí a ptají se, zda jsi a máš s nimi nějaké plány. Dávej se jim poznávat, staň se blízkým všem, kteří tě potřebují.

Prosíme tě za církve a jednotlivé sbory. Abychom nebyli zavření a neviděli jen sami sebe a své potřeby. Také prosíme, abys nás ve sborech učil zvládat i všechny problémy s hospodařením. Prosíme za náš sbor, aby byl místem otevřeným pro všechny příchozí. Místem, kde člověk uprostřed druhých není sám. Prosíme, otevírej nám oči, abychom viděli, čím vším smíme a máme přispívat k tomu, abychom byli církví tobě milou.

Ve chvíli ticha ti odevzdáváme i ostatní své prosby, které nosíme ve svých srdcích...

Společně se pak k tobě obracíme slovy Ježíše Krista: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Nyní tedy, Izraeli, co od tebe požaduje Hospodin, tvůj Bůh? Jen aby ses bál Hospodina, svého Boha, chodil po všech jeho cestách, miloval ho a sloužil Hospodinu, svému Bohu, celým svým srdcem a celou svou duší, abys dbal na Hospodinova přikázání a nařízení, která ti dnes udílím, aby s tebou bylo dobře. (Dt 10, 12–13)

POŽEHNÁNÍ

*A pokoj Boží, převyšující každé pomyšlení, ať střeží vaše srdce
i mysl v Kristu Ježíši, našem Pánu. Amen*

PÍSEŇ č. 700 Pane Bože všemohoucí

SPRÁVCOVÉ BOŽÍCH TAJEMSTVÍ

VSTUPNÍ SLOVA

Ve jménu Boha Otce, Syna i Ducha svatého. Amen
Starozákonní žalmista vyznává:

*Hospodin je milostivý, plný slitování, shovívavý a nesmírně
milosrdný. Hospodin je ke všem dobrotivý, nade vším, co učinil,
se slitovává. Kéž ti vzdají chválu, Hospodine, veškeré tvé skutky,
kéž ti tvoji věrní dobrořečí. (Ž 145, 8–10)* Amen

PÍSEŇ č. 650 Začnem píseň novou

MODLITBA

Hospodine, náš Pane a Bože! Děkujeme ti za to, že jsi stvořil tuto zemi. A že také naše životy mají svůj počátek u tebe. Vždyť z tvé milosti jsme se narodili. Z tvé milosti jsme se probudili i do toho dnešního rána. Děkujeme za to, že právě tak smíme rozumět sami sobě – jako dílu tvých rukou. V tobě je počátek i cíl našeho pobývání na této zemi.

Ale ty jsi nás pouze nepovolal do života. Provázíš nás také na našich životních cestách. Neopouštíš nás, ale zahrnuješ nás svou péčí, dobrotou a štědrostí. Den co den nám dáváš vše, co potřebujeme. Byl jsi nám nablízku i ve chvílích, kdy jsme si nevěděli rady. Chránil jsi nás, když nám hrozilo nebezpečí. Potěšoval jsi nás ve smutku a posiloval v trápení. Kolikrát jsme už tvou blízkost zakusili. Ale především děkujeme za to, že o tobě smíme vědět jako o Dárci, který nás denně obdarovává a zbohacuje. Děkujeme ti, že jsme tě mohli poznat v příběhu Ježíše Krista. Jeho kříž a prázdný hrob jsou naší radostí a nadějí.

Nyní tě prosíme, požehnej ve svém Duchu těmto bohoslužbám. Nám všem v tomto shromáždění. A požehnej i všem ostatním, kteří se kdekoli na zemi setkávají k oslavě tvého jména. Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

První čtení je z Evangelia podle Matouše, 24. kapitoly, od 45. do 51. verše:

Když pán ustanovuje nad svou čeledí služebníka...

PÍSEŇ č. 367 Studně nepřevážena

KÁZÁNÍ

Druhé čtení, které je i základem kázání, je z Prvního listu apoštola Pavla Korintským, 4. kapitoly, od verše 1. do poloviny verše 5.

Proto ať nás všichni pokládají za služebníky Kristovy a správce Božích tajemství. Od správců se nežádá nic jiného, než aby byl každý shledán věrným. Mně tedy pramálo záleží na tom, soudíte-li mě vy nebo jakýkoliv lidský soud. Vždyť ani já nejsem soudcem sám nad sebou; ničeho si nejsem sice vědom, tím však ještě nejsem ospravedlněn, neboť mým soudcem je Pán. Nevyslovujte proto soudy předčasně, dokud Pán nepřijde.

Jak máme sami sobě rozumět? A jak rozumět své víře? A co jsme vlastně zač, my křesťané? Odpovědi na tyto otázky nám dává apoštol Pavel v přečteném oddíle.

1. (Služebníci a správcové.) Ať vás všichni pokládají za služebníky Kristovy a správce Božích tajemství. Jsme tedy služebníci a správcové. Služebník ví, komu patří a komu slouží. Jak jednoduché, jak prosté. Služebník v tom má jasno. Byl povolán do služby. A teď žije a jedná tak, jak po něm žádá jeho pán. Ví o jeho autoritě, je jí podřízen. Respektuje ji, poslouchá svého pána, chce mu vyhovět. Takto tedy smíme sami sobě rozumět. Je to slovo namířené proti naší duchovní roztěkanosti a rozkolísanosti. Jako by se nám tím slovem chtělo říct: Udělej si, člověče, konečně jasno v tom, co je pro tebe důležité. Jak vážně chceš Boha brát. Polovičatost se u služebníka netrpí.

A také jsme správcové Božích tajemství. Tak zní druhý příměr. Správci bylo něco svěřeno. Něco, co mu nepatří. Bylo mu to dáno (propůjčeno) a on to má teď udržovat, střežit, spravovat, opatrovat a chránit i rozvíjet. To je už rozšíření toho prvního výrazu. Nejsme jen

služebníky, ale i správci. Správce spravuje. My všichni, jak jsme tady, jsme správci Božích tajemství. Tak apoštol Pavel hovoří o evangeliu. To je to Boží tajemství, že Bůh v Ježíši Kristu přišel zachránit tento svět a nás v něm. Kristův kříž je jádrem onoho tajemství. Jádrem evangelia. A nám, ve chvíli, kdy jsme uvěřili, bylo toto tajemství svěřeno.

Pro oba, pro služebníka i správce, platí to, že jsou závislí na svém pánu. Jsou mu podřízeni. Sami si na pána nehrají. Jejich služba a správcovství těsně souvisí s tím, kdo je povolal. Co z toho pro nás plyne dnes? Nejsme majiteli evangelia, ani se nesmíme majetnický chovat ke sboru, kde je evangelium hlášáno. Služebník i správce ví o svém závazku. Tím, že jsme řekli Bohu své ANO, se pro nás všechno změnilo. Sloužíme Kristu a spravujeme evangelium tam, kde jsme, u nás ve městě (na vesnici). Je to celoživotní pověření. V rodině, v práci.

2. (Věrnost.) A od správců se nežádá nic jiného, než aby byl každý shledán věrným. Tečka. To úplně stačí. Služebník a správce se poznají podle věrnosti. Takže věrnost Pánu Bohu, věrnost Kristu, věrnost evangeliu, to je to podstatné v naší křesťanské víře. A samozřejmě, že tato věrnost se potom navenek projeví i v řadě různých maličkostí. V každodenním životě. A to i tehdy, když se dostaví různá protivenství. Povídat můžeme ledasco, ale věrnost, to – jak vážně Pána Boha bereme – se nakonec musí projevit v činech.

Věrnost, ať už v manželství, v přátelských vztazích, a nakonec i ve vztahu k Bohu, vždy nějak souvisí s odpovědností. Věrný člověk se vůči druhému chová odpovědně. Spolehlivě. Kde tato odpovědnost ve vztahu chybí, nastává problém. Před časem si jeden skautský vůdce stěžoval, jak málo odpovědnosti dnes u mladých skautů vidí. A říkal: To je přece ve skautu to hlavní. Skaut má být odpovědný. Proč je dnes tolik ledabylosti, nesplněných slibů, lhostejnosti? A co my, vedoucí, děláme špatně? – Je to v církvi lepší? Křesťan se má chovat odpovědně. Na rovině osobní, rodinné, sborové i společenské.

Proč je při nás tolik polovičatosti a nespolehlivosti? Nikdo z nás z toho není vyňat. Problém je možná v tom, že nemáme zcela jasno, kam a komu patříme. Služebník a správce to vědí. Je zde Pán a tomu oni věrně slouží. To úplně stačí. Ale co to pro nás znamená v praxi? Především vzít Pána Boha naprosto vážně. Vzít vážně evangelium

a Kristův kříž. Sklonit se a vyznat, že i mne se Kristův kříž týká a že je tím nejdůležitějším v mém životě, od čeho se odvíjí všechno ostatní.

Věrnost souvisí také s rozhodností a odhodláním. Tak jako se dva lidé rozhodnou pro manželství, že chtějí žít spolu. Tady také nejde rozhodnout se jenom napůl a na chvíli. Bůh žádá celého člověka. Nechat se najmout, stát se služebníkem a správcem tedy znamená odevzdat se Bohu a říct: Teď v mém životě rozhoduješ ty. Křesťanská dospělost spočívá právě v tomto, že bereme Boha vážně.

Nebojme se přiznat, že to umíme málo. (Nebo neumíme.) Že v tomto ohledu máme obrovské rezervy. A že každou chvíli zklameme. Také i proto se scházíme okolo stolu Páně, kde tuto svou slabost vyznáváme. A přijímáme nové odpuštění a povzbuzení na další cestu životem.

3. (Soudy.) Ale právě tehdy, když ve vztahu k Pánu Bohu usilujeme o opravdovost, jsme osvobozeni od všelijakých lidských soudů. Tak, jak to píše apoštol Pavel: Mně tedy pramálo záleží na tom, soudíte-li mě vy nebo někdo jiný. Nakonec ani já sám nejsem soudcem sám nad sebou. Lidé vždy něco říkají. A říkat budou. Na každém z nás se jistě najde mnohé, co by se dalo kritizovat. Samozřejmě, včetně víry. Žijeme před očima druhých, jsme jimi hodnoceni. A tu nám apoštol Pavel řekne, že on je ve své víře od takových lidských soudů svobodný. Snaží se být věrným Kristovým služebníkem a dobrým Božím správcem. Víc udělat nemůže.

To je velmi důležité slovo i pro nás. Často se chceme druhým zalíbit. Udělat se lepšími. Aby nás měli rádi a nesoudili nás. A potom dochází k tomu, že nám více záleží na úsudku druhých, než na tom, co si o nás myslí Bůh. Ale my přece nežijeme kvůli příznivým soudům od druhých lidí. Proto apoštol píše tuto větu: Pramálo mi záleží na tom, soudíte-li mě vy nebo někdo jiný. Jak úžasná je to svoboda! Kéž bychom se jí také naučili. Žít ve vnitřní svobodě a netrápit se lidskými posudky a odsudky.

A ještě jedna věc je tady zmíněna: Nejsem soudcem ani já sám nad sebou, píše apoštol. I my často soudíme i sami sebe. Někdy příliš shovívavě, jindy zase nesmírně přísně. Soudy druhých nám jsou možná lhostejné, ale sami k sobě býváme někdy přísní a nemilosrdní, jindy zas příliš laskaví. (Jsem špatný, jsem takový, a tohle jsem zase provedl...)

Apoštol Pavel nás učí svobodě i vůči sobě samým. Řekne: Nejsem soudcem sám nad sebou. Nepodléhám souzení druhých lidí, ale ani sám sebe nesoudím. Mým soudcem je Pán. Jedině on mě zná, ví o všem v plnosti, zná kontext, který mně chybí.

Co z toho plyne pro nás? Nesudme druhé, nesudme ani sebe. Budme svobodni vůči soudu druhých. Ale snažme se žít naplno jako služebníci Kristovi a správce Božích tajemství. To úplně stačí. A to není málo. Amen

MODLITBA

Náš dobrý Pane, prosíme, zbavuj nás jakéhokoli sudičství, posuzování a odsuzování druhých. Dej, ať veškeré soudy přenecháváme tobě. Ale sami za sebe ať se snažíme být tvými dobrými a věrnými služebníky a správci tvých tajemství. Amen

PÍSEŇ č. 480 Srdce k srdci, spěšte spolu

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Milosrdný Bože, náš nebeský Otče! Ty jsi v Ježíši Kristu ukázal svůj postoj k nám lidem i k celému světu. Prosíme, dej, ať se z Kristova příkladu učíme, jak správně žít. Prosíme, uč nás mít na mysli vůči druhým lidem jen to dobré. Uč nás žít s druhými v pokoji, pokoj působit a pokoj vyhledávat.

Nedopust', abychom druhé povýšeně soudili a stavěli se nad ně. Dej, abychom vždy začínali u trámu ve vlastním oku, a až potom viděli třísky v očích druhých. Posiluj, formuj a přetvářej nás svým svatým Duchem, abychom se ti svým jednáním líbili.

Chceme stát na tvé straně, od tebe se chceme učit. Dej, ať neseme hojné ovoce porozumění a lásky. Uč nás vzájemné vstřícnosti i laskavosti. Dej, ať druhé měříme tvým milosrdenstvím. A co sami zakoušíme u tebe, ať předáváme druhým. Uč nás využívat všech

příležitostí k dobru a ke smíru mezi lidmi. Potlačuj v nás touhu po sebeprosazení.

Prosíme tě za vztahy v rodinách, mezi partnery, mezi generacemi, mezi sourozenci i mezi rodiči a dětmi. Prosíme, utišuj napětí, přemáhvej nedorozumění, zabraňuj soupeření.

Uč nás vzájemné toleranci, úctě i respektu. Prosíme tě za manželství a rodiny, které procházejí krizí.

Prosíme tě za vztahy v církvi, v jednotlivých sborech. Zbavuj nás jakékoli podoby nepřátelství a nepřejícnosti. Uč nás vzájemně komunikovat a spolupracovat. Prosíme tě za evangelickou církev. Prosíme za vedení naší církve i za všechny církevní pracovníky.

Prosíme za seniorát, jehož jsme součástí. Předkládáme ti i tento náš sbor a prosíme o požehnání. Prosíme, skláněj se k nám ve svém Duchu svatém a žehnej nám.

Prosíme tě za naši zemi. Za atmosféru v celé naší společnosti. Prosíme, aby přibývalo dobrých věcí. Dej, ať se prosazuje pravda, právo, spravedlnost, úcta k člověku. Přimlouváme se za lidi nešťastné. Prosíme, navštěvuj svou útěchou lidi nemocné, povzbuzuj slabé, potěšuj zarmoucené, dávej naději bezradným. Prosíme, posiluj také všechny, kteří druhým lidem jakkoliv slouží.

Společně pak k tobě voláme slovy Pána Ježíše Krista: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Nikomu neodplácejte zlým za zlé. Vůči všem mějte na mysli jen dobré. Je-li možno, pokud to záleží na vás, žijte se všemi v pokoji. Nechtějte sami odplácet, milovaní, ale nechte místo pro Boží soud, neboť je psáno: Mně patří pomsta, já odplatím, praví Pán. Ale také: Jestliže má tvůj nepřítel hlad, nasyť ho, a má-li žízeň, dej mu pít; tím ho zahanbíš a přivedeš k lítosti. Nedej se přemoci zlem, ale přemáhvej zlo dobrem. (Ř 12, 17–21)

POŽEHNÁNÍ

Sám pak náš Pán Ježíš Kristus a Bůh náš Otec, který si nás zamiloval a ze své milosti nám dal věčné potěšení a dobrou naději, nechť povzbudí vaše srdce a dá vám sílu ke každému dobrému činu i slovu. Amen

PÍSEŇ č. 582 Toužíme v lásce žítí stále

SLOŽIT STAROSTI

VSTUPNÍ SLOVA

Pokoj vám.

Žalmista zpívá: Skládám naději v Hospodina, má duše v něho naději skládá, čekám na jeho slovo. Má duše vyhlíží Panovníka víc než strážní jitro, když drží stráž k jitru. (Ž 130, 5–6)

PÍSEŇ č. 130 Můj Pane, z hlubin volám

MODLITBA

Bože, stvořil jsi nás pro sebe a nepokojné je naše srdce, dokud nespočine v tobě. Vidíš, kolik neklidu jsme zažili v uplynulých dnech. Dovedeš spočítat, kolik starostí na nás doléhalo. Vidíš, jak jsme je řešili a řešili, ale moc jsme toho nevyřešili. Jsme neklidní a nepokojní, neboť nevíme, co ještě v našich životech přijde. Nevíme, co bude dál, jaké starosti, jaké překážky se objeví na naší cestě, jakými hádkami budeme muset projít, kolik zklamání způsobíme druhým i kolik zklamání zakusíme.

Jsme neklidní a nepokojní, neboť nevíme, co ještě v našich životech přijde. Nyní se však chceme ztišit, uklidnit, přijmout do nitra tvůj pokoj. Nevíme, co bude dál, víme však, že i nadále budeš ty. Budeš s námi. Bude trvat tvoje láska, nezanikne tvůj zájem o nás.

Hledáme si spoustu jistot, ujisti nás dnes v tomto společenství o tom jediném podstatném a důležitém. Že nejsme ve světě ztraceni, že patříme k tobě a že žádná starost nám nemůže vzít tvou přízeň, která nám Ježíšovým prostřednictvím otevírá život nyní i navěky. Tobě buď sláva.

Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Jana, kapitoly 13., prvních sedm veršů:

Bylo před velikonočními svátky. Ježíš věděl, že přišla jeho hodina...

PÍSEŇ č. 643 Když soumrak zhasí (nebo Svítá 378 Vstal a myl)

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, je z Prvního listu Petrova, 5. kapitoly, od poloviny 5. verše do verše 11.:

Všichni se oblect v pokoru jeden vůči druhému, neboť 'Bůh se staví proti pyšným, ale pokorným dává milost'. Pokořte se tedy pod mocnou ruku Boží, aby vás povýšil v ustanovený čas. Všechnu 'svou starost vložte na něj', neboť mu na vás záleží. Buďte strážliví! Buďte bdělí! Váš protivník, ďábel, obchází jako 'lev řvoucí' a hledá, koho by pohltit. Vzepřete se mu, zakotvení ve víře, a pamatujte, že vaši bratři všude ve světě procházejí tímž utrpením jako vy. A Bůh veškeré milosti, který vás povolal ke své věčné slávě v Kristu, po krátkém utrpení vás obnoví, utvrdí, posílí a postaví na pevný základ. Jemu náleží panství na věky věků! Amen.

Sestry a bratři, **všechnu svou starost vložte na něj...** (v. 7) Jaké tak asi mohl mít apoštol Petr starosti? Snad jej trápilo zdraví. V mládí strávil nejednu chladnou noc promáčený v rybářské lodi. Později absolvoval delší cesty, párkrát pobyl ve vězení. To všechno se muselo na jeho zdravotním stavu podepsat. Možná se více nežli o zdraví staral o své životní dílo. Nenamáhal jsem se zbytečně? Předával jsem druhým dobře vše, čemu jsem se naučil u Ježíše? Žijí křesťané, kterým jsem zprostředkoval evangelium, tak, jak se sluší na lidi víry? Ale možná že byly Petrovy starosti úplně jiného rázu – možná že byly především rázu osobního, rodinného. Jak víme od evangelisty Marka, Petr byl ženatý. Snad měl starost o své děti a o svá vnoučata, zdali si nepokazí budoucnost a zdali i oni ve svém životě naleznou takový zdroj radosti a naděje, jaký díky Kristu objevil on sám.

Všechnu svou starost vložte na něj... Když apoštol píše o starostech, nepíše o ničem neznámém. Když si během prvního století kdesi v Malé Asii (v dnešním Turecku) předávali křesťané Petrův dopis

z ruky do ruky a když si z něho četli při svých bohoslužebných shromážděních, všichni dobře věděli, o čem je řeč. Každý člověk má dost svých starostí. Pod slovem starost si umíme velice snadno představit něco určitého. Petr zde nepěstuje nějakou složitou, těžko přístupnou teologii. Píše o starostech. Nebe, věčnost, hřích, oběť – tomu všemu rozumíme málo. Pojmy se ztrácejí v mlze. Naopak jakmile se však řekne starost, rázem jsme doma. Ve starostech přebýváme, ve starostech bydlíme. Dovedli bychom jich vyjmenovat stovky.

Všechnu svou starost vložte na něj... Starosti, to jsou otázky. Starosti, to je neklid. Pochyby. Strach z budoucnosti. Přemýšlení co by a kdyby. Co přijde? Zvládnou to? Udělal jsem dost pro přípravu? Splnil jsem dobře své úkoly, splnili své úkoly mí blízcí? Získají dobré vzdělání, získají dobrou práci, získají dobré prostředky k živobytí? Nepotká nás nic zlého? Zvládnou střety s nepřáteli? Vydrží mé tělo nápor nemoci a bolestí? Lze ještě nějak pomoci sobě, svým milým, okolnímu světu? Prostě: držím život v rukou tak, jak mám? Vskutku bohatý je šatník starostí a kdykoliv nás překvapí novým oděvem.

Všechnu svou starost vložte na něj... Velmi totiž záleží na tom, kdo starosti nese. Zdali vše leží jen na samotném člověku, nebo zdali je tíha starostí rozložena na více ramen, na více hlav, srdcí. A zde vstupuje do děje Pán Bůh a nese starosti s námi. Takové je Petrovo poselství pro nás. Naše starosti se Boha týkají, patří do jeho oboru činnosti. ***Všechnu svou starost vložte na něj, neboť jemu na vás záleží.*** (v. 7) Z pohledu mnoha lidí je Bůh vzdálen kdesi v dálce. Podle jejich názoru Bůh snad kdysi dávno zapůsobil, ale pak se stáhl do ústraní a víceméně nečinně přihlíží. Stvořitel dal vesmíru přírodní zákony, aby dlouhodobě fungoval, a už se nevměšuje. Dal lidem svědomí pro vnímání dobra a zla, otiskl nám do nitra jakési morální normy, ale pak nechal lidi, ať se s tím perou sami. Právě téhle představě vzdáleného, nezúčastněného Boha apoštol Petr vehementně odporuje. Hospodin Bůh se nedistancuje. Stejně jako jej zajímalo uspořádání atomů v molekule, stejně jako jej zajímaly pohyby hvězd a galaxií, stejně jako Boha zajímá rozmnožování od buněk až po lidstvo, stejně tak Boha zajímají moje a vaše starosti. Proto můžeme zpívat spolu se žalmistou: *Můj Pane, z hlubin volám, úzkostný hlas můj slyš.* Nevoláme přeci k nikomu lhostejnému, povznesenému nad naše problémy. ***Všechnu svou starost vložte na něj,***

neboť jemu na vás záleží. Naše osobní starosti i kosmické zákony patří z Božího hlediska do jednoho pytle. Na všem Pánu Bohu záleží. Vše ve vesmíru má napomáhat životu, nikoliv jej ochromovat a ničit.

Všechnu svou starost vložte na něj, neboť jemu na vás záleží.

Rádi bychom slyšeli více na tohle útěšné téma, apoštol Petr pak ale náhle načne psát nový odstavec a jakoby roztržitě přeskočí od Boha k ďáblu.

Bud'te střízliví! Bud'te bdělí! Váš protivník, ďábel, obchází jako lev řvoucí a hledá, koho by pohltil. (8) Jak si představujete ďábla? Jako nadpřirozenou bytost? Jako temnou sílu, která působí katastrofy? Jako napůl směšnou a napůl děsivou obludu? Apoštol Petr však ve svém dopise nikam daleko neodskočil, když od Boha, jenž nese naše starosti, přeskočil k ďáblu. Možná zde máme před sebou vůbec jedno z nejvýstižnějších vyjádření ďábelskosti. Označení *diabolos* – *ďábel* totiž v řečtině znamená žalobce, doslova předhazovač. Ten, který nám před oči stále něco háže. Stále nové a nové starosti a výtky. Nikoliv úkoly, nikoliv odpovědnost a poslání, nýbrž ustaranost a strachování. Předhazuje nám nedostatky. Připomíná ještě tohle a támhle. „Nedopřej si klidu, člověče, ještě pořád na něco myslí, ještě pořád se o něco starej. Máš toho tolik na práci, musíš toho tolik zajistit, abys žil na úrovni. Pěstuj si své starosti, prohlížej si je ze všech stran, nafukuj je, aby náhodou nesplaskly. Sprádej své plány. Počítej se všemi okolnostmi, a hlavně nepočítej s Bohem. Propočítej si všechny detaily a varianty, a Boha nechej až nakonec. Záleží jen na tobě, člověče, jak se připravíš. Jak to zvládneš. Opatři si dostatek prostředků, předpokladů, pojisti se na všech stranách, aby tě nic nepřekvapilo. Bud' silný, zajisti se sám, spoléhej jen na sebe. Na jiné není spolehnutí. Starej se, starej, starej!“

Určitě jste už mnohokrát ve svém srdci slyšeli tento ďábelský řev. „Řeš všechno sám! Všechno záleží jen na tobě! Nevydávej se do rukou nikomu dalšímu!“ Samotný Petr probojoval svůj osobní zápas s bezedným staráním. Zápas se staráním, které všechno, všecičko ponechává na člověku a v jakési přihlouplé hrdosti mu brání rozdělit se o starost s druhými. Krásně jsme to slyšeli v prvním čtení z Janova evangelia. Pán Ježíš před Velikonocemi na výraz své pokory a služby umývá učedníkům nohy. Všichni se nechají obsloužit, jenom Petr se cuká. „**Pane, ty mi chceš mýt nohy? Nikdy mi nebudeš mýt nohy!**“ (J 13, 6. 8) Z jeho slov a zdráhání lze cítit příval starostí. „Tohle je přeci

moje starost. Tohle po tobě, Ježíši, nemohu chtít. O své nohy se postarám sám. Nesluší se, abys mi sloužil. Nesluší se, abych si nechal posloužit, vždyť mám tolik, tolik sil.“ Rozumím Petrovi – on byl mezi učedníky někdo. Snad si přinesl své čelné postavení ještě z rybářské praxe. Snad byl před ostatními v úvahách vždycky o krok napřed a souvislosti mu docházely rychleji než ostatním. Byl to přece právě Petr, kdo v Ježíši Nazaretském objevil a vyznal vytouženého mesiáše. Petr si nedovede připustit, že by něco nezáleželo na něm. Že by něco nezvládl. Možná nechce svými starostmi nikoho obtěžovat. Zřejmě si je jistý svým odhodláním, svými schopnostmi, svými předsevzetími. Pán Ježíš na kolenou a s osuškou v ruce dává Petrovi lekci, aby nespolehal jen sám na sebe a nenechával si všechny starosti jen na svých ramenou. Ale jak dobře víte, Petr ve svém ustaraném sebespoléhání pokračoval dál. *Nikdy tě nezapřu*, slibuje Kristu, ale než kohout ráno dokokrhal, třikrát zapřel. Petr se hořce přesvědčil o svých klamných jistotách, o svých klamných sebejistotách.

Petr se časem poučil, a o svou moudrost se dělí s ostatními. Dnešní epistolu nám nepíše žádný zbrklý, namyšlený mladík, nýbrž rozvázný muž. Načerpal zkušenosti. Načerpal zkušenosti nikoliv tváří v tvář svým vlastním schopnostem, nýbrž načerpal zkušenosti životem před tváří Boží. Petr už nechce řešit svůj život sám. Chce jej prožívat společně s dárce života. ***Všechnu svou starost vložte na něj, neboť jemu na vás záleží.*** Jsme u jádra víry. Nezáleží jenom na nás, záleží i na Bohu. Vždyť bych se přeci utrápil tím nekonečným staráním, zdali držím život v rukou tak, jak mám. Ať držíš, jak držíš, stejně jej neudržíš. Dobře to věděl Pán Ježíš v zahradě getsemanské. Smyčka kolem jeho života se už stahovala, ale on odložil své plány na záchranu a spolehl se na záchranu cizí, na záchranu Boží. ***Otče, ne má, ale tvoje vůle se staň.*** Ani na kříži si nestěžoval na nepovedený život, nýbrž jeho poslední modlitba zněla: ***Do tvých rukou, Otče, svěřuji svého ducha.*** Ježíš osobně dosvědčil, jak vypadá život podle rady ***Všechnu svou starost vložte na něj, neboť jemu na vás záleží.*** Jak velmi Bohu na nás záleží, se ukázalo třetího dne, když byl kámen odvalen a hrob byl prázdný. Ježíš vstal z mrtvých. Svěřil svou starost o život Bohu a od Boha také přijal nový život.

Sestry a bratři, až se vám zase někdy bude zdát, že to či ono je jen a jen vaše starost a že vše záleží jen a jen na vás, pak ***bud'te střízliví! Bud'te bdělí! To váš protivník, d'ábel, obchází jako lev řvoucí a hledá, koho by pohltil.*** On nechce naše duše smažit v pekelných hrncích, on chce, ať se usmažíme sami ve svých starostech. Kéž nám pak v uších zní dávná apoštolská životní moudrost o Bohu. ***Všechnu svou starost vložte na něj, neboť jemu na vás záleží.***

MODLITBA

Pane, pohlédni do našich srdcí a spočítej naše starosti. Všechny vkládáme na tebe, neboť ty jediný máš sílu je unést. Amen

PÍSEŇ č. 189 Hrad přepevný jest Pán Bůh náš

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Nyní je čas pro přímluvné modlitby, k jednotlivým prosbám se můžete připojit zvoláním „Pane, smiluj se“ po slovech „k tobě voláme“.

Pane Bože, zvykli jsme si ze široka říkat, že tvůj Syn přišel, aby vykoupil svět. Ty nám ale říkáš, že přišel kvůli nám – jednotlivcům, aby nesl naše starosti a jako služebník myl jednotlivě učedníkům nohy. V jeho jménu k tobě voláme: Pane, smiluj se.

Tolikrát jsme si mysleli, že máme dostatek sil a vršili jsme jedno předsevzetí za druhým. A tolikrát jsme se hořce zklamali, když jsme zjistili, že jsme ve své sebevědomosti vlastní síly přecenili. K tobě voláme: Pane, smiluj se.

Tolikrát jsme se obklopili starostmi a nechtěli se o ně podělit. Nechtěli jsme přidělovat druhým práci, chtěli jsme je ušetřit dalšího starání. Pomož nám, abychom se netrápili sami v sobě, a ukaž nám, že i v našem okolí jsou lidé, kteří nám rádi pomohou. K tobě voláme: Pane, smiluj se.

Tolikrát nás ovládl strach a stud, že když druhým povíme o své slabosti, tak nás nepochopí nebo zesměšní. Prosíme, vytvářej ve

své církvi – i v tomto našem sboru – prostředí důvěry, kde lze bez obav sdílet těžkosti a radosti. Právě ve tvém Duchu je možné sblížení. K tobě voláme: Pane, smiluj se.

Protože víme, jakou úlevu do duše vnáší sdílená starost, prosíme nyní za ty, kdo se potýkají se svými starostmi: máme na mysli lidi nemocné a zesláblé. Máme na mysli osamělé a opuštěné. Prosíme, buď jim oporou a útěchou ve zlém čase. Uč nás, abychom se pro druhé stávali útěchou a oporou i my. K tobě voláme: Pane, smiluj se.

Tolikrát jsme se už přesvědčili, že není marné svěřit ti své starosti. V tichých modlitbách každý z nás své starosti vkládáme na tebe.

Slyš společnou modlitbu svých dětí: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Náš Pán nám říká: Nemějte starost o svůj život, co budete jíst, ani o tělo, co budete mít na sebe. Což není život víc než pokrm a tělo víc než oděv? Pohleďte na nebeské ptactvo: neseje, nežne, nesklízí do stodol, a přece je váš nebeský Otec živí. Což vy nejste o mnoho cennější? Kdo z vás může o jedinou píď prodloužit svůj život, budete-li se znepokojovat? A o oděv proč si děláte starosti? Podívejte se na polní lilie, jak rostou: nepracují, nepředou – a pravím vám, že ani Šalomoun v celé své nádheře nebyl tak oděn jako jedna z nich. Jestliže tedy Bůh tak obléká polní travu, která tu dnes je a zítra bude hozena do pece, neobleče tím spíše vás, malověrní? Nemějte tedy starost a neříkejte? Co budeme jíst? Co budeme pít? Co si budeme oblékat? Po tom všem se shánějí pohané. Váš nebeský Otec přece ví, že to všechno potřebujete. Hledejte především jeho království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno. Nedělejte si tedy starost o zítřek; zítřek bude mít své starosti. Každý den má dost vlastního trápení. (Mt 6, 25–34)

POŽEHNÁNÍ

*At' ti Hospodin žehná a chrání tě! At' Hospodin rozjasní nad
tebou svou tvář a je ti milostiv! At' Hospodin obrátí k tobě svou
tvář a obdaří tě pokojem!* Amen

PÍSEŇ č. 254 Přijď, Ježíši nejmilejší

KDE ZAČÍNÁ VÍRA?

VSTUPNÍ SLOVA

*Slovo Hospodinovo je přímé, v každém svém díle je věrný.
Miluje spravedlnost a právo, Hospodinova milosrdenství je plná
země. Nebesa byla učiněna Hospodinovým slovem, dechem jeho
úst pak všecken jejich zástup. (Ž 3, 4–6) Amen*

PÍSEŇ č. 19 Bože náš, slávu tvou (v. 1–3)

MODLITBA

Nejsme sami, Pane Bože. Ty jsi byl na počátku. Dříve než vznikl svět, dříve než jsme se narodili, dříve než jsme ti mohli porozumět a vzdát ti chválu, už tehdy jsi myslel na nás. Měl jsi nás ve své mysli, měl jsi nás ve svém srdci. A nikdy mít nepřestaneš. Od samého počátku promlouváš ke svému stvoření, zveš je do společenství lásky. Tvé pozvání platí pro všechny.

Děkujeme, že jsme uprostřed hlučného světa zaslechli tvůj hlas. Díky, že i do našich duší zní svědectví o pravdě, o naději, o radosti. Svým slovem svítíš na cestu všem, kdo hledají smysl života.

Buď, prosíme, i dnes zde s námi. Promluv svým podivuhodným způsobem do našich srdcí. Oživ v nás dávné vyprávění o Ježíši z Nazareta, který kvůli nám mluvil o tobě. Chválíme tě, že smrt nad ním neměla moc a ty jsi potvrdil jeho slova.

Svým Duchem nás obnovuj, abychom se vždy znovu v upřímnost k tobě obraceli jako tvé děti, s důvěrou se modlili a vzdávali ti chválu nyní i vždycky. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z První knihy Mojžíšovy, kapitoly 15., od 1. do 8. verše:

*Po těchto událostech se stalo k Abramovi ve vidění slovo
Hospodinovo...*

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Jana, 1. kapitoly, od verše 1. do 9.:

*Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo bylo Bůh.
To bylo na počátku u Boha...*

Jak se to vlastně stane, že člověk o sobě prohlásí „Jsem věřící, jsem křesťan“? Kde začíná víra? Co se musí přihodit, co se musí změnit ve vnitřním uspořádání člověka, aby řekl „Věřím v Boha“? Sestry a bratři, my víme zcela jistě, že víra vzniká. Jinak bychom ji neměli. Ovšem popsat přesný průběh vzniku víry není snadné.

Jak se tedy stane, že člověk o sobě prohlásí „Jsem věřící, jsem křesťan“? Zkušenosti nám praví, že u každého je tomu jinak. Neexistuje jednotný postup, recept, jak víru vyrobit. Každý člověk má za sebou jinou minulost. Každý z nás se k víře dobral jiným způsobem. Je zajímavé poslouchat rozličná vyprávění, jak se kdo k víře dostal. Je dobré si takové příběhy vyprávět.

Někdo se narodí do aktivní křesťanské rodiny a v kostele je jako doma. O Pánu Bohu slyší od dětství a nikdy jej snad ani nenapadne, že by tomu mohlo být jinak. Zcela přirozeně, plynule vrostle do víry.

A někdo jiný naopak pochází z prostředí, kde se víra v Boha nevyskytuje. Neví nic o Bibli, v kostele byl nanejvýš jako turista a církevní život pro něj leží v mlhách. Ovšem i takový člověk může přijít k víře. Oslovení, hledání, rozhodnutí, vykročení cestou evangelia. Někdo dokáže dokonce přesně říci: dne toho a toho, roku onoho jsem se obrátil. Uvěřil jsem. Přijal jsem Krista. Od té doby jsem věřící. Jenže to je jenom datum. Vyčerpávající podrobnosti o tom, jak vznikala jeho víra, se ani od něj nedovíme.

Jak už bylo řečeno, u každého se rodí víra jinak. Někdo se vzepře dobře míněné křesťanské výchově, která se ne vždy dobře povede, a pak se církvi vzdálí. Teprve až časem třeba nalezne oklikou cestu zpět do křesťanského společenství, leckdy i do jiného, než odkud pochází.

A další člověk zase celá léta balancuje mezi vírou a nevírou, nedokáže jednoznačně říci, zda je věřící či nikoliv. Chvilí se zdá, že ano, ale zakrátko zase spíše, že ne. Vlekle se to převaluje sem a tam, ten člověk může být dokonce i církevně aktivní, ale pevný v kramflecích nebývá. Až po dlouhé době v něm víra uzraje a on si řekne: „Proč vlastně ne? Proč bych se konečně nemohl považovat za věřícího? Vždyť se mi nic z evangelia nepříčí a svět s Bohem je lepší a nadějnější nežli svět bez Boha.“

Takových scénářů by šlo uvést celou řadu. Kolik je lidí, tolik je cest k víře. Lze vůbec najít něco, co by je všechny spojovalo? Co by bylo všem společné? Existuje nějaká jednotící položka, nějaká veličina, kterou najdeme opravdu u každého věřícího? Jak se to vlastně stane, že člověk o sobě prohlásí „Jsem věřící, jsem křesťan“?

Chceme-li rozlousknout tuto záhadu, musíme postupovat jako detektivové v kriminálních případech. Postupovat proti proudu času, objevovat souvislosti, odkrývat příčiny, až se ocitneme na samém začátku zápletky. Prostě zjistit, co bylo na počátku dění, z něhož nakonec vznikla víra. Podobně jako detektiv postupoval i evangelista Jan, když svůj evangelijní spis o víře v Krista dotáhnul, domyslel až k samotnému počátku. Co bylo na počátku víry?, ptá se Jan a odpovídá: ***Na počátku bylo Slovo a to Slovo bylo u Boha a to Slovo bylo Bůh.*** (v. 1)

Ejhle, víra nezačíná u nás samotných. V našem rozhodnutí, v našem rozumu. Vztah mezi lidmi a Bohem, vztah mezi mnou a Bohem byl nastartován mnohem dříve, než jsem se narodil. Dokonce ještě dříve, než lidé obývali zemi, Pán Bůh již počítal s tím, že v něj jednou budou lidé věřit. Chystal vesmír na víru. Již při samotném založení světa Bůh vytvářel okolnosti ke vzniku víry. ***Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi,*** popisuje Mojžíš stvoření světa na první stránce Bible. ***I řekl Bůh: Staň se...*** Již při tomto stvoření je přítomno Slovo. ***Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic, co jest.*** (v. 4) Bůh tvoří slovem. Naše víra je tedy odpovědí na Boží slovo. Bůh se dal se světem do řeči. To je počátek naší víry. Byli jsme osloveni, když jsme byli povoláni do života. ***Na počátku bylo slovo – to bylo na počátku u Boha.*** (v. 1–2) Na počátku světa, na počátku našeho života, na počátku naší víry. Praotec Abraham se stal věřícím, když slyšel Boží zaslíbení pro svou budoucnost. Příslíb

života pro sebe a své nejbližší: ***Abraham Hospodinu uvěřil a on mu to připočetl jako spravedlnost***, slyšeli jsme v prvním čtení. (Gn 15, 6)

Věříme v Boha, poněvadž Bůh nemlčí. Promlouvá k lidem. Je to zvláštní řeč. Není prvotně slyšitelná uchem, lze ji zaslechnout nitrem. Srdcem, duchem. Jak se tedy stane, že člověk o sobě prohlásí „Jsem věřící, jsem křesťan“? Inu, nějak – a to jsou ony rozmanité způsoby – nějak k němu promluví Bůh. Evangelista pokračuje: ***Od Boha byl poslán člověk jménem Jan. Přišel, aby o Božím světle vydal svědectví.*** (v. 6 a 8) Boží mluvení se neobejde bez lidského mluvení. K tomu, co se ozývá v našich nitrech, druzí lidé dodávají potřebný výklad. Průvodní komentář. Od druhých lidí čerpáme slova, abychom pojmenovali a zachytili, co nám říká Bůh. Bližní pomáhají dát naší víře výraz: rodiče, přátelé, kazatelé a kazatelky, bratři a sestry ve sboru, významné postavy v přítomnosti a minulosti, učitelé, básníci. Pomáhají nám nalézt slova pro víru. A i my takto pomáháme druhým. Zástupně za všechny svědky je v Bibli uveden Jan. Jan Křtitel znázorňuje všechny, kteří vedou druhé ke Kristu. On ukazoval ke Kristu. Mluvil o něm, jako o Božím Slovu. O Božím hlasu. Vzpomeňte – i my jsme o něm tak před chvílí zpívali v písni „Krásná je modrá obloha“: *Hlas, který přišel na zemi a zazněl na kříži. Hlas, k němuž všechno stvoření nevědouc vyhlíží.* “ (EZ 178) Bůh mluví. A lidé mluví o Bohu. Od počátku až podnes.

Jak se tedy stane, že člověk o sobě prohlásí „Jsem věřící, jsem křesťan“? Příčinou je Bůh. Ten Bůh, jenž dává život a nemlčí. Spolu s evangelistou jsme vypátrali: ***Na počátku bylo Slovo. To bylo na počátku u Boha.*** A pak přijde verš, jeden z nejvstřícnějších v Bibli. ***Bylo tu pravé světlo, které osvětluje každého člověka, to přicházelo do světa.*** (v. 9) Světlo, které osvětluje každého člověka. Každý z nás má v sobě záblesk Božího světla. Každý z nás v sobě skrývá zář, která ukazuje směr pro život. Směr pro život v lásce a spravedlnosti. Bůh nám svítí. Všem. Křesťanům i nekřesťanům. Věřícím i nevěřícím, židům i muslimům. Liberálům, konzervativcům, vlažným i horlivým. Světlo, které osvětluje každého člověka. To je počátek naší víry. U někoho už uzrála, vyloupila se, ukázala se. U někoho dosud ne. Dosud má jen podobu oné jiskry, která zatím nevzplála. Jen rozechvělý odlesk slunce na vlnách. Rozbřesk, který je ještě ukryt za obzorem. Ale to světlo má v sobě každý člověk. Od samého počátku. Tak to Bůh zařídil při

stvoření. Aby každý člověk byl na něj citlivý. Aby mohl pocítit, vstřebat, vnímat Boží oslovení. Aby každý člověk dostal závdavek Boží moudrosti. ***Bylo tu pravé světlo, které osvěcuje každého člověka.*** Vstřícný verš. Velmi vstřícný verš. Je v něm naděje pro všechny lidi. Pro lidi kolem, na nichž nám záleží, ale s nimiž křesťanskou víru nesdílíme. Je v něm naděje pro rodiče, kteří touží, aby i jejich děti našly domov ve víře. A ono to pořád jaksi i přes všechno úsilí nejde. Ovšem už nyní díky Bohu mají v sobě světlo, které osvěcuje každého člověka. A totéž platí i pro vnoučata, pro partnery, pro přátele. Odsud se čerpá i naděje pro veškeré kázání kdekoliv v církvi – nemluvíme o něčem, co by lidem bylo úplně cizí, nesrozumitelné. Snažíme se mluvit o tom, co má v sobě každý z nás. O světle, o záři, kterou máme v sobě ukrytu. Snad porozumí.

Sestry a bratři, člověk o sobě prohlásí „Jsem věřící, jsem křesťan“ z Božího popudu. Podnícen Božím slovem, osvěcen Božím světlem nachází člověk slova pro svou víru. Stále se pokoušíme dát výraz tomu, co nosíme v sobě jako nejhlubší pramen bezpečí. Pokoušíme se dát výraz svému vztahu k Bohu. Nejsme na světě sami. Jsme osloveni Stvořitelem, jsme povoláni do života. A na oslovení odpovídáme. Proto v církvi křtíme. Proto pořádáme konfirmace, aby se ke křtu přiznali ti, kdo byli pokřtěni jako děti. Proto říkáme ve shromáždění společně vyznání víry. Proto se někde pěstují veřejná svědectví o víře. Stále hledáme vhodnou odpověď. Každou neděli, každý den. Říci Bohu ano. Dát jeho světlu průchod. Přitakat životu.

MODLITBA

Světlo bylo tím prvním, cos, Bože, stvořil. Z něho vychází i náš život. Prosíme, nezhasni je. Amen

PÍSEŇ č. 422 O světlo světa, Ježíši

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

K přímluvným modlitbám se můžete připojit větou: „*Pane, smiluj se!*“ po slovech **k tobě voláme:**

Bože, Pane nebe a země, řekl jsi: Buď světlo. A bylo světlo. Prosíme, nemlč, mluv do našich srdcí, aby v nich nebyla tma. K tobě voláme: „*Pane, smiluj se!*“

Přimlouváme se za lidi, pro které víra zůstává ukryta. Prosíme, ukaž našim příbuzným, našim přátelům a sousedům, že ty vnášíš světlo do každé temnoty, do každého trápení. K tobě voláme: „*Pane, smiluj se!*“

Přimlouváme se za tvoji církev, rozesetou po celém světě. Prosíme, veď nás k jednotě a daruj nám pravdivost při šíření evangelia. Požehnej dílu misie a křesťanské výchovy. Uč nás objevovat v druhých lidech tvé světlo, rozněcovat je, živit je tvými slovy. K tobě voláme: „*Pane, smiluj se!*“

Přimlouváme se za mocné lidi v politice, v hospodářství a v kultuře. Prosíme, daruj jim rozvážnost a probouzej v nich citlivost a odpovědnost vůči veřejnosti. K tobě voláme: „*Pane, smiluj se!*“

Přimlouváme se za lidi nešťastné. Prosíme, navštiv svoji útěchou nemocné a umírající, hladové a trpící. Prosíme, posilni ruce ochotné pomáhat. K tobě voláme: „*Pane, smiluj se!*“

Přimlouváme se za lidi, kteří žijí bez lásky. Prosíme, pamatuj na opuštěné a zavržené, na posmívané a vězněné. K tobě voláme: „*Pane, smiluj se!*“

Kéž by, Bože, na světě bylo více radosti! Vysvobod' nás, naše rodiny, náš národ, celou lidskou rodinu ze zloby, ze závisti a lhostejnosti. Daruj nám touhu chápat jeden druhého, daruj nám trpělivost. K tobě voláme: „*Pane, smiluj se!*“

Prosíme, přijmi naše tiché modlitby... Za vyslyšení proseb svých sester a bratrů k tobě voláme: „*Pane, smiluj se!*“

Jako děti Boží modleme se společně: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Co bylo na počátku, co jsme slyšeli, co jsme na vlastní oči viděli, na co jsme hleděli a čeho se naše ruce dotýkaly, to zvěstujeme: Slovo života. Ten život byl zjeven, my jsme jej viděli, svědčíme o něm a zvěstujeme vám život věčný, který byl u Otce a nám byl zjeven. Co jsme viděli a slyšeli, zvěstujeme i vám, abyste se spolu s námi podíleli na společenství, které máme s Otcem a s jeho Synem Ježíšem Kristem. To píšeme, aby naše radost byla úplná. (1 J 1, 1–4)

POŽEHNÁNÍ

At' ti Hospodin žehná a chrání tě! At' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv! At' Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem! Amen

PÍSEŇ č. 525 Kdopak touto cizinou (nebo č. 449 Pochválen budiž Pán Bůh náš)

JSME HOSPODINŮV LID

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho i Pána Ježíše Krista.

Hospodine, rozpomeň se na mne pro přízeň, již lid svůj zahrnuješ, navštiv mě svou spásou, abych směl spatřit dobro tvých vyvolených, abych se radoval radostí národa tvého, abych společně s tvým dědictvím o tobě s chloubou mluvil. (Ž 106, 4–5) Amen

PÍSEŇ č. 404 Pane Ježíši Kriste

MODLITBA

Děkujeme ti, náš Bože, že sis nás povolal k tomu, abychom mezi všemi národy vydávali svědectví o tvé milosti a lásce prokázané celému stvoření ve tvém Synu Ježíši Kristu. Děkujeme, že když nás vysíláš do světa k této službě, dáváš nám k tomu své požehnání. Po všechen čas svou církev vedeš a také neseš. Ty sám nejlépe víš, že navzdory všemu tvému jednání a tvé podpoře tomuto svému poslání nejsme schopni plně dostát. Přiznáváme, že umdléváme, selháváme, a někdy dokonce i zrazujeme. Nejsme bezchybní, nejsme lepší než naši otcové ani než lidé kolem nás. Prosíme tě, odpusť nám a smiluj se nad námi. Prosíme o tvého svatého Ducha, abychom společně se všemi pokřtěnými rostli ve víře, abychom prokazovali solidaritu potřebným a abychom naplňovali úkol tebou svěřený. Společně s celou církví Páně ti i my vzdáváme nehynoucí chválu: Sláva Otci, Synu i Duchu svatému. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Listu apoštola Pavla Římanům, z 11. kapitoly, od 25. do 33. verše:

Abyste nespolehali na svou vlastní moudrost, chtěl bych, bratři, abyste věděli o tomto tajemství: Část Izraele propadla zatvrzení, avšak jen do té doby, pokud nevejde plný počet pohanů...

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je z Druhé knihy Mojžíšovy, 19. kapitoly, od 1. do 6. verše:

Třetího měsíce potom, co Izraelci vyšli z egyptské země, téhož dne, přišli na Sinajskou poušť. Vytáhli z Refidimu, přišli na Sinajskou poušť a utábořili se v poušti; Izrael se tam utábořil naproti hoře. Mojžíš vystoupil k Bohu. Hospodin k němu zavolal z hory: „Toto povíš domu Jákobovu a oznámíš synům Izraele: Vy sami jste viděli, co jsem učinil Egyptu. Nesl jsem vás na orlích křídlech a přivedl vás k sobě. Nyní tedy, budete-li mě skutečně poslouchat a dodržovat mou smlouvu, budete mi zvláštním vlastnictvím jako žádný jiný lid, třebaže má je celá země. Budete mi královstvím kněží, pronárodem svatým. To jsou slova, která budeš mluvit k synům Izraele.“

Všichni jsme Boží děti, všichni jsme Boží stvoření, celý svět je Božím výtvozem. To je zcela jistě pravda, sestry a bratři. Ale pak jsou zde lidé, a my k nim patříme, kteří se hlásí k Ježíši Kristu, jsou sestrami a bratry toho, který nazýval Boha otcem a který byl jeho synem zcela jedinečným způsobem. A tak jsme díky Ježíši Kristu Božími dětmi ještě nějak jinak, zvláště, spolu s ním jedinečně.

Podobně to slyšel už Mojžíš pod horou na Sinajské poušti: „Má je celá země“, řekl mu Hospodin. „Ale vy budete uprostřed toho všeho, co je mé, mým zvláštním vlastnictvím, královstvím kněží, pronárodem svatým.“ Budete mými ještě nějak jinak, zvláště, zcela jedinečně. Dům Jákobův, synové Izraele, byli a jsou tímto zvláštním lidem pro smlouvu, kterou s nimi uzavřel Hospodin právě na Sinaji. Církev Páně se stala a je tímto zvláštním lidem pro smlouvu, kterou s námi Bůh uzavřel ve svém Synu Ježíši Kristu a zpečetil nám ji darem Ducha svatého.

A protože Ježíš sám i první apoštolové pocházeli z domu Jákobova a byli syny Izraele, a protože jsme na tom podobně jako Izraelci, má smysl číst si, co a jak mluvil Hospodin k Mojžíšovi, a má smysl o tom přemýšlet. Ono to platí i pro nás. Ukazuje nám to způsob,

jak být oním lidem zvláštním, ukazuje nám to, v čem spočívá naše kněžské poslání a co to je svatost.

Především tento poslední pojem – svatost – mate a působí problémy. Svatý totiž není dokonalý, bezhříšný vzorňák. Být svatý znamená patřit Bohu, být oddělený pro Boha. V tomto smyslu být jiný, vymykající se tomuto světu a zaběhlým pořádkům. A jako takový je svatý protikladem běžného, všedního, většinového. Přitom ovšem nejde jen o nás, abychom se lišili. – Jen jako takto „svatí“ můžeme plnit poslání, které nám Pán Bůh svěřuje, jen takto můžeme být k (duchovnímu) užitku i druhým lidem.

Dvě skutečnosti jsou pro zvláštní, svatý, kněžský lid příznačné: Tou první je Boží promlouvání. Bůh k Mojžíšovi mluví. A stejně tak mluví i dnes k nám. Má k tomu svoje způsoby, má své možnosti, jak nás oslovit. Běžný svět a většina lidí je k Božímu mluvení lhostejná. Neslyší je, nevnímá je. A dost možná ani slyšet nechce. Zvláštní lid však špicuje uši, bystří pozornost. „Budete-li mě skutečně poslouchat a zachovávat, co vám říkám“, tedy budete-li podle slyšeného jednat a žít – „budete mým zvláštním vlastnictvím jako žádný jiný lid.“ Božímu mluvení nasloucháme.

Ale nejen to. Ono udává směr, určuje, obnovuje a formuje, proměňuje, přivádí k Bohu blíž. Boží slovo samo nás jako zvláštní lid dokonce ustavuje a utváří. Je na samém počátku. Vždy a na počátku všeho. „Přivedl jsem vás k sobě.“ A i tohle poznání patří k charakteristice společenství svatých oproti shluku národů světa, pro něž otázky „odkud vycházíme?“ a „kam jdeme?“ mnoho neznamenaají, nebo aspoň nestojí na prvním místě.

Tou druhou typickou skutečností je Boží jednání. „Viděli jste, co jsem učinil.“ Citlivost pro rozpoznávání Božího díla je také znamením pro Boží lid, který má proto oči na stopkách. Jak mnoho věcí je totiž běžně považováno za samozřejmé. To, že se uskutečňují, je považováno za automatické. Např. ranní východ slunce, dostatek potravin, fungující služby i fungující stát. Něco si skoro nárokuje. Na prvním místě život vůbec a zdraví, ale také třeba práci, za níž dostaneme výplatu, ve stáří pak důchod.

Zvláštní lid Páně si připomíná, i díky písním starým několik set let, že to vůbec nejsou samozřejmosti. I v tom všem se učíme

rozpoznávat Boží jednání: „Viděli jste, co jsem učinil.“ Připomínáme si, že za dobré se sluší děkovat a vzdávat chválu. S díky přijímáme to, co jiní berou jako samo sebou danou věc. Svým vztahem k Božímu slovu a k Božímu jednání jsme, máme být, zvláštní a svatí – tedy jiní.

Ne nadarmo tedy církve charakterizují dvě skutečnosti: Kázání Slova a vysluhování svátostí – viditelných znamení Boží milosti. Jinde než v církvi toto nenajdeme. Na základě toho naše kněžská služba Bohu spočívá v tom, že posloucháme a zachováváme, vidíme a vzdáváme díky a chválu.

Ani tohle však nejde samo, automaticky. Nemáme už jednou pro vždy hotovo. My o to bez přestání zápasíme, abychom tomu povolání – být lidem zvláštním – dostáli. „Budete-li mě skutečně poslouchat. Budete-li dodržovat mou smlouvu.“ Záleží na tom, jak se k tomu postavíme – dnes, zítra, pokaždé znovu. To se teprve ukáže.

Bůh je v tomto zápase na naší straně. Svým Slovem i svým jednáním. To je velká pomoc, opora, posila. „Vy budete uprostřed toho všeho, co je mé, mým zvláštním vlastnictvím, královstvím kněží, pronárodem svatým“, říká Bůh i nám a k tomuto poslání nám jako povzbuzení sesílá své Slovo a koná při nás své dílo. My jsme na to přistoupili a toto poslání jsme přijali, neboť jsme pochopili, jak mnoho dobrého to s sebou pro nás přináší. Pán Bůh nám to potvrdil křtem a ujišťuje nás o tom při každé večeři Páně. A my stále znovu poznáváme, že to zdaleka není jen ten těžký zápas, ale i mnohá radost, pokoj, naděje, ovoce lásky a milosti. Díky, Pane, za to všechno! Amen

MODLITBA

Děkujeme tobě, náš Bože, že jsi nás vyvolil jako svůj lid zprostřed všech národů země. Dej nám pochopit, že to není vyvolení k nějaké povýšenosti a protekci, ale k úkolu. Dej nám poznat poslání, které od tebe máme. Kéž jako tvůj lid žijeme podle toho, jak se to tobě líbí. V tom nám buď posilou příkladem svého Syna Ježíše Krista a mocným působením svého Ducha v nás. Amen

PÍSEŇ č. 549 Chvaliž Hospodina, slávy vždy Krále mocného

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane Ježíši Kriste, ty jsi po všechny věky naší jistou cestou k Bohu Otci, stojíš věrně při svém lidu svou milostí a pravdou. U tebe se přimlouváme:

Myslíme na tvůj lid, který na mnoha místech naší planety prochází zkouškami a pronásledováním. Ochraňuj svou církev, daruj jí pokoj, ukonči každou nenávist proti věřícím, zaplaš i každou lhostejnost a předsudky, které vidíme kolem sebe a s nimiž se potýkáme. Shlédni na nás.

Myslíme na všechny, kdo jsou vězněni a šikanováni kvůli tomu, že se odvažují domáhat práv a svobod pro svůj národ, žijící pod autoritářskou vládou. Kéž se jim dostává podpory a solidarity, kéž zůstanou silní a vytrvalí v zápase za dobrou věc a za spravedlnost. Shlédni na ně.

Myslíme na oběti teroristických útoků. Zaceluj rány na těle i na duši, pozůstalým dodávej útěchu. Kéž vymizí důvody takových událostí: pomatenost a zaslepenost. Kéž se šíří porozumění. Shlédni na nás všechny.

Myslíme na oběti ničivých sil přírody, na lidi postižené sesuvy půdy, záplavami. Kéž se všem takovým dostává pomoci a podpory k tomu, aby mohli co nejdříve znovu začít normálně žít. Shlédni na ně.

Myslíme na nemocné a strádající, na naše blízké a známé, kteří procházejí bolestným obdobím a těžkostmi. Daruj jim odvalu a sílu. Daruj uzdravení vztahů, dej vzrůst lásce, zkrot' sobectví, utišuj ublíženost a pocit křivdy. Shlédni na nás všechny.

Myslíme na ty, kdo zde dnes nejsou, protože jsou na prázdninách a na dovolených. Dopřej jim šťastného návratu domů i do našeho společenství. Shlédni na ně.

Ve tvém jménu se společně modlíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Milovaní, v tomto světě jste jako příchozí a cizinci. Prosím vás, zdržujte se sobeckých vášní, které vedou boj proti duši, a žijte vzorně mezi pohany; tak aby ti, kdo vás osočují jako zločince, prohlédli a za vaše dobré činy vzdali chválu Bohu ,v den navštívení‘. (1Pt 2, 11–12)

POŽEHNÁNÍ

At' Hospodin ti žehná a chrání tě, at' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv, at' Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 369 Pane Bože, sám mne ved'

DÍKČINĚNÍ

VSTUPNÍ SLOVA

Ve jménu Boha Otce i Syna i Ducha svatého!

Pomoc naše a počátek náš je ve jménu Hospodina. On učinil nebesa i zemi, on je věrný ve svém věčném milosrdenství a dílo rukou svých nikdy neopouští. Amen

Neděle Díkčinění nám připomíná setbu i sklizeň v našem stvořeném světě, díky čemuž máme prostředky k životu, ale též setbu a sklizeň v Duchu svatém a v pravdě, která nás přivádí k životu věčnému.

PÍSEŇ č. 544 Pomoc naše budiž z tebe

MODLITBA

Náš nebeský Otče, Stvořiteli nebe i země, ty máš vše ve svých rukou, naše životní příběhy jsou ti dobře známy. Děkujeme, že jsi dal požehnání dílu našich rukou, tak abychom měli z čeho žít. Děkujeme, že nás pro tvé milosrdenství země živí. Odpusť, pokud jsme tak neskromní, že dokonce zehráme na náš blahobyt. Odpusť naši nespokojenost s tvou péčí, již se nám dostává. Odpusť, že zapomínáme na ty, kdo mají skutečně hlad a nedostatek, na ty, kdo trpí nouzí a bídou, kdo žijí v chudobě bez naděje na zlepšení. Smiluj se a odpusť nám. Děkujeme, že jsi nás ve svém Synu štědře obdaroval milostí a vším požehnáním, plynoucím z víry v sílu jeho smrti a vzkříšení. Otevři svým Duchem naše srdce, posilni naši mysl, uschopni naše smysly ke službě evangelia v naší společnosti, ať umíme naslouchat i oslovovat. Kéž se šíří i v našem okolí tvá chvála: Sláva Otci, Synu i Duchu svatému. Amen

ČTENÍ PÍSMO SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Proroctví Izajáše, 58. kapitoly, od 7. do 12. verše:

Cožpak nemáš lámat svůj chléb hladovému, přijímat do domu utištěné...

PÍSEŇ č. 103 Ó dobrořeč, má duše, Bohu svému (v. 1–4)

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je z Druhého listu apoštola Pavla Korinským, 9. kapitoly, od 6. do 15. verše:

Kdo skoupě rozsévá, bude také skoupě sklízet, a kdo štědře rozsévá, bude také štědře sklízet. Každý ať dává podle toho, jak ve svém srdci předem rozhodl, ne s nechutí ani z donucení; vždyť ,radostného dárce miluje Bůh‘. Bůh má moc zahrnut vás všemi dary své milosti, abyste vždycky měli dostatek všeho, co potřebujete, a ještě vám přebývalo pro každé dobré dílo, jak je psáno: ,Rozdělil štědře, obdaroval nuzné, dobrota jeho trvá navěky.‘ Ten, který ,dává semeno k setbě i chléb k jídlu‘, dá vzrůst vaší setbě a rozmnoží ,plody vaší spravedlnosti‘. Vším způsobem budete obohacováni, abyste mohli být velkoryse štědrí; tak povzbudíme mnohé, aby vzdávali díky Bohu. Neboť služba této oběti nejen doplňuje, v čem mají bratři nedostatek, nýbrž také rozhojňuje díkůvzdání Bohu: Přesvědčení touto vaší službou budou slavit Boha za to, jak jste se podřídili Kristovu evangeliu a jak štědře se projevuje vaše společenství s nimi a se všemi. Budou se za vás modlit a po vás toužit pro nesmírnou milost, kterou vám Bůh dal. Bohu budiž vzdán dík za jeho nevystižitelný dar!

To dá rozum, ten obyčejný, selský rozum, že když na pole položím jedno zrnko, vyrostе mi leda tak jeden klas. Tedy pokud vůbec vzejde, ujme-li se, neuschne-li. Kdežto když pole při seti poházím stovkami zrnem, pak se v obvyklý čas bude to pole vlnit stovkami klasů. Nějaké ztráty jistě budou, ale ne tak výrazné, aby se nevyplatilo sít. „Kdo skoupě rozsévá, bude také skoupě sklízet, kdo štědře, požehnaně rozsévá, bude také štědře sklízet.“

Asi nás nepřekvapí, že při bohoslužbách, kdy slavíme Díkčinění, zaznívají i z listu apoštola Pavla slova se zemědělskou tematikou. Ovšem nikoli proto, aby nás poučila o tom, jak máme hospodařit na polích a na zahrádkách. Slyšíme ta slova v souvislosti s tím, co je církvi vlastní, co má církev za úkol, kvůli čemu tady na světě církev je. A to je služba šíření, rozsévání evangelia různými způsoby.

Apoštol Pavel ta slova píše jednak v souvislosti se sbírkou na chudé bratry a sestry v Jeruzalémě. Byla to forma tehdejší diakonie. A ono to tak funguje v církvi dodnes. I my konáme pravidelně sbírky, právě v neděli Díkčinění, na pomoc lidem, kteří byli postiženi nějakými přírodními nebo humanitárními katastrofami. Stačí vzpomenout na hlad na různých místech světa, na ničivá zemětřesení, nečekané povodně, tajfuny, a ovšem i na vleklé, už několikaleté vojenské konflikty na Blízkém a Středním Východě. Tam všude přicházejí peníze i od naší církve, přímo nebo přes Diakonii, tam všude podobné organizace pomáhaly nebo pomáhají. Podobně již kdysi dávno v prvním století reagovali křesťané na nouzi svých bratrů v jiném koutě světa tím, že se vzdali části svého majetku ve prospěch druhých.

I tak se rozsévá evangelium. Lze tak činit skoupě, ale i požehnaně. Požehnaně ve smyslu štedře, ale požehnaně též ve smyslu správně, účinně, pohotově a s dobrým výsledkem. Takové jednání je dobrým svědectvím o tom, „jak jste se podřídili Kristovu evangeliu, jak štedře se projevuje vaše společenství s nimi, kteří právě trpí nouzí, i se všemi“.

Ale aby nevznikl mylný dojem, že jde jen o to, jak pomáháme a co děláme se svými penězi. Jistě jde i o ně, jde o dárcovství ochotné a radostné, ale zdaleka nejde jen o obsah naší peněženky. Rozsévání evangelia a sklizení plodů spravedlnosti má přece i další rozmanité, různorodé, a přitom velmi důležité podoby. Apoštol píše, že od Boha pocházejí dary milosti, které člověku umožní konat „každé dobré dílo“. Říká, že jsme obohaceni „vším způsobem“. Tedy třeba ochotou něco pro druhé zorganizovat, ochotou navštívit, odhodláním věnovat se pravidelně nějaké – třeba i drobné – činnosti ve prospěch druhých, ve prospěch sboru. Projeví se všímavostí k drobným potřebám, při různých příležitostech, kde se dá pomoci. Projeví se zájmem o život druhých, ne

z nějaké zvědavosti, ale z lásky. Jsme zkrátka obdarováni i k tomu, co podporuje vznik a soudržnost společenství lidí.

A je to ovšem i mnohé obdarování přímo pro zvěstování evangelia slovem, pro dosvědčování naší víry v Boha, pro rozsévání evangelia v podobě bohoslužeb, kázání, učení, vysvětlování, rozhovorů, společného přemýšlení nad Písmem i nad otázkami, které před nás staví naše doba, společnost a události kolem nás. I v tom „má Bůh moc zahrnout vás všemi dary své milosti, abyste vždycky měli dostatek všeho, co potřebujete, a ještě vám přebývalo pro každé dobré dílo“ (v. 8). Bůh nás zahrnuje dostatkem duchovní stravy, aby nestrádala nejen naše duše a naše vlastní víra, ale aby ještě zbylo dost i na oslovování druhých. Bez toho by to celé nemělo žádný základ a žádný smysl. Už od prvního století po Kristu je toto všechno posláním církve – nejprve zvěstování evangelia a bohoslužby, a pak ovšem budování společenství, a to znamená i služba potřebným. To všechno jsou úkoly církve. Takto církev od samého počátku jedná. Na tom se nic za ta staletí nezměnilo, a ani změnit nemohlo. V této úplnosti a celistvosti „každého dobrého díla“ máme zaslíbení a naději, že budeme štědře sklízet.

Tou žní a sklizenou úrodou však není naše nehynoucí sláva, jací jsme to kabrňáci, když jsme dokázali vybudovat a rozšířit, anebo přinejmenším udržet a neztratit sbory církve. Tou úrodou je, že „povzbudíme mnohé, aby vzdávali díky Bohu, neboť tato služba rozhojňuje díkyvdání Bohu“ (v. 11n). Neděle Díkčinění není jen připomínkou, že máme za co děkovat. To jistě máme a ve víře to rozpoznáváme a činíme. Tato slavnost je pro nás také připomínkou, že jsme povoláni k účasti na díle, které díkyčinění Bohu rozhojňuje, povzbuzuje k němu a také je rozmnožuje. Podobně jako setba připravuje žně, jako péče o sad předchází úrodu a sklizení plodů. Jsme povoláni k dílu setby evangelia. A tak pamatujme, že i v tomto smyslu „kdo skoupě rozsévá, bude také skoupě sklízet, a kdo štědře, požehnaně rozsévá, bude také štědře sklízet“ (v. 6). „Přesvědčení touto vaší službou budou slavit Boha“ (v. 13).

Nakonec obrací apoštol pozornost k tomu nejdůležitějšímu: „Bohu budiž vzdán dík za jeho nevystižitelný dar“ (v. 15). Tím nevystižitelným darem, největším a nejvzácnějším, jistě není míněna nějaká sbírka, byť by vynesla sebe víc. Tím nevystižitelným darem je

milost a láska Boží darovaná nám v Ježíši Kristu, která zvěstovaná jako evangelium proměňuje mezilidské vztahy, navazuje nové svazky, dává prožít dobro, štěstí a naplnění, povzbuzuje, prosazuje spravedlnost a právo, přináší radost a odpuštění, vzbuzuje víru a dobrořečení Bohu. Tohoto nevystižitelného daru se týká naše díkčinění v první řadě. Tento nevystižitelný dar patří nám i všem ostatním. A to je potřeba jim sdělit, to je potřeba do nich zasít. Amen

MODLITBA

Náš Pane Ježíši Kriste, dáváš nám poznat, že žijeme z Boží lásky, že všechno pozemské zboží je dar Boží, že naše bohatství pochází jedině od Boha. Prosíme, dej, ať ti za to nikdy nepřestaneme děkovat. A dej nám v této víře správně žít, rozhodovat se a jednat. Amen

PÍSEŇ č. 436 Ó požehnej nám, Pane

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože, prosíme, přijmi i tuto naši přímluvnou modlitbu.

Jsme ti vděční za svůj život i za život všech našich blízkých. Modlíme se za ty, kdo se bojí o svůj život a o životy členů své rodiny.

Děkujeme Bohu za náš každodenní chléb a blahobyt v naší zemi. Modlíme se za ty, kdo postrádají základní životní potřeby.

Děkujeme za dobré klima a podmínky k životu. Modlíme se za ty, kdo jsou zasaženi různými přírodními katastrofami.

Jsme vděční Bohu za mír a pokoj v naší zemi. Modlíme se za ty, kdo žijí uprostřed násilí a bojů, kdo jsou terčem bombardování a palby.

Děkujeme za svobodu, za přístup ke vzdělání i za zdravotní péči. Modlíme se za ty, pro které jsou tyto nám tak samozřejmé skutečnosti zcela nedostupné.

Děkujeme za společenství církve, za víru, za evangelium. Modlíme se za ty, kdo nic z toho dosud nepoznali a neokusili. Ve tvém jménu, Pane Ježíši Kriste, společně k Bohu voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Pějte Hospodinu píseň díky, zpívejte našemu Bohu žalmy při citaře, tomu, který zahaluje nebe mračny, který připravuje zemi deště, který dává na horách růst travě, tomu, který zvířatům potravu dává, i krkavčím mláděťům, když křičí... Chval, Jeruzaléme, zpěvem Hospodina, chval, Sijóne, svého Boha! (Ž 147, 7–9. 12)

POŽEHNÁNÍ

At' Hospodin ti žehná a chrání tě, at' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv, at' Hospodin obrátí k tobě svoji tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 549 Chvaliž Hospodina, slávy vždy Krále mocného (v. 1. 4)

PÁNEM I NAD SOBOTOU

VSTUPNÍ SLOVA

Ty jsi, Hospodine, spravedlivý, přímý ve svých soudech. Nalož se svým služebníkem podle svého milosrdenství. (Ž 119, 124)
Amen

PÍSEŇ č. 441 Svatá doba, Páně den

MODLITBA

Dobrotivý Bože, jsme tu shromážděni, abychom se radovali z velikého daru, který jsi nám dal ve svém Synu Ježíši; z daru nového života, který je silnější než smrt. Z daru odpuštění hříchů, které nás poutaly a zotročovaly. V Kristu jsme svobodni. Tak vyznáváme. Ty však znáš náš sklon na to zapomínat a nechat nad sebou znovu vládnout tvrdý zákon zákazů, strachů, výkonů... Týden je příliš dlouhý na to, abychom ve svobodě vydrželi. Opět sem přicházíme pod tíhou a pod diktátem všelijakých nutností a příkazů, které si sami ukládáme a pak nad sebou ctíme víc než tebe. Prosíme, dej jasně zaznít svému Slovu, zažehn všechno zlé, co si činí nárok na náš život, který byl jednou provždy dán do rukou našeho Spasitele, vzkříšeného Pána, Ježíše Krista. Jemu buď sláva nyní i na věky!
Amen

ČTENÍ PÍSMY SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Proroctví Izajáše, 63. kapitoly, od 7. do 14. verše:

Milosrdenství Hospodinovo budu připomínat, Hospodinovy chvályhodné činy...

PÍSEŇ č. 195 Všichni, kdo skládají

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Marka, od 23. verše 2. kapitoly až do 6. verše kapitoly 3.:

Jednou v sobotu procházel obilím a jeho učedníci začali cestou mnout zrní z klasů. Farizeové mu řekli: „Jak to, že dělají v sobotu, co se nesmí!“ Odpověděl jim: „Nikdy jste nečetli, co udělal David, když měl hlad a neměl co jíst, on i ti, kdo byli s ním? Jak za velekněze Abiataru vešel do domu Božího a jedl posvátné chleby, které nesmí jíst nikdo kromě kněží, a dal i těm, kdo ho doprovázeli?“ A řekl jim: „Sobota je učiněna pro člověka, a ne člověk pro sobotu. Proto je Syn člověka pánem i nad sobotou.“ Vešel opět do synagogy; a byl tam člověk s odumřelou rukou. Číhali na něj, uzdraví-li ho v sobotu, aby jej obžalovali. On řekl tomu člověku s odumřelou rukou: „Vstaň a pojď doprostřed!“ Pak se jich zeptal: „Je dovoleno v sobotu jednat dobře, či zle, život zachránit, či utratit?“ Ale oni mlčeli. Tu se po nich rozhlédl s hněvem, zarmoucen tvrdostí jejich srdce, a řekl tomu člověku: „Zvedni ruku!“ Zvedl ji, a jeho ruka byla zase zdravá. Když farizeové vyšli, hned se proti němu s herodiány domlouvali, že ho zahubí.

Milí bratři a sestry, při čtení tohoto evangelijního oddílu jsme nejprve účastni rozhovoru mezi Ježíšem a farizeji o významu a dodržování soboty. Farizeové s nechutí zjišťují, že Ježíšovi učedníci v sobotu pracují: trhají obilí a zrnky z klásků tiší svůj hlad. Farizeové za tuto „sklizeň“ kritizují jejich Mistra, Ježíše. A pak ovšem i za to, že v tutéž sobotu dokonce léčí, a tak pracuje dvojnásob! V synagoze, v domě, kde Židé vykládají Zákon a modlí se, Ježíš uzdravil odumřelou ruku nějakého člověka.

V obou případech tím podle nich Ježíš přestoupil přikázání o svěcení soboty: „Sedmý den je den odpočinutí Hospodina tvého Boha. Nebudeš dělat žádnou práci.“ A sklizeň i léčení bylo za práci považováno. Jistě, farizeové uznávali, že sobotní klid smí být porušen, když jde o záchranu lidského života. Ale to zde přece nebyl ten případ. Ježíš tu uschlou ruku nemusel uzdravit právě v sobotu; o den dřív nebo

později, to přece nemohlo hrát roli. I když nám to může připadat zvláštní, pro ně tehdy nešlo o nic podružného. Dodržování soboty odlišovalo Izrael od jiných národů. A dodnes, téměř nic jiného není pro Židy tak charakteristické jako sobota. Je to jeden z nejdůležitějších prvků jejich identity.

Ale dřív než začneme vrtět hlavou nad množstvím židovských předpisů a nad takovým dodržováním sobotního klidu, připomeňme si, co je podle Tóry smyslem soboty. Deset přikázání, Dekalog, je v Bibli, ve Starém zákoně, zapsáno dvakrát. A pokaždé má jiné zdůvodnění. V Exodu (20, 8-11) je sobota znakem Božího dobrého a dokončeného stvoření: „Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý. Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci. Ale sedmý den je den odpočínutí Hospodina, tvého Boha. Nebudeš dělat žádnou práci ani ty ani tvůj syn a tvá dcera ani tvůj otrok a tvá otrokyně ani tvé dobytče ani tvůj host, který žije v tvých branách. V šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, moře a všechno, co je v nich, a sedmého dne odpočinul. Proto požehnal Hospodin den odpočinku a oddělil jej jako svatý.” A proto, stejně jako Bůh po dokončení svého stvořitelského díla sedmého dne odpočinul, má také Izrael sedmý den odpočívat a všechnu péči a starost o denní chléb nechat stranou.

V Deuteronomiu (5, 12-15) je sobotní přikázání zdůvodněno vysvobozením Izraele z Egypta: „Dbej na den odpočinku, aby ti byl svatý, jak ti přikázal Hospodin, tvůj Bůh. Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci. Ale sedmý den je den odpočínutí Hospodina, tvého Boha. Nebudeš dělat žádnou práci ani ty ani tvůj syn a tvá dcera ani tvůj otrok a tvá otrokyně ani tvůj býk a tvůj osel, žádné tvé dobytče ani tvůj host, který žije v tvých branách, aby odpočinul tvůj otrok a tvá otrokyně tak jako ty. Pamatuj, že jsi byl otrokem v egyptské zemi a že tě Hospodin, tvůj Bůh, odtud vyvedl pevnou rukou a vztaženou paží. Proto ti přikázal Hospodin, tvůj Bůh, dodržovat den odpočinku.“

Tímto ustanovením se sobota uprostřed všednodenní tvrdé reality tohoto světa stala znamením světa jiného. Přikázání o sobotě udržuje v lidské mysli čerstvou myšlenku na svět takový, jak jej Hospodin na začátku chtěl mít a jaký být opět může a má, totiž „velmi dobrý”. A stejně tak udržuje čerstvé a aktuální také vědomí i naději, že

lidé nebyli určeni k tomu, aby utlačovali a ovládali jeden druhého, ale že byli povoláni ke svobodě.

K současnému všednímu světu patří práce a námaha, často i boj o denní chléb. Patří k němu starosti, nouze, trápení a chudoba, nemoci, postižení, zranění, bolest a smrt. I strádání, hlad po chlebu a po společenství, po naplněném životě. Ke všednímu světu patří také, že se lidé navzájem trápí, utiskují a ohrožují násilím. Patří k němu menší nebo i větší tlaky a závislosti, strach a bída, kterou nezpůsobila příroda, ale lidé.

Uprostřed tohoto všedního světa slaví Izrael sobotu, jeden den, v němž je práce, námaha a starost přerušena. Po jednu noc a jeden den to odloží a na to všechno zapomenou. Není to snad dobrá „tichá zbraň“ uprostřed někdy tak těžkého života a uprostřed konfliktů? Najednou pokoj, mír člověka vůči člověku, člověka vůči přírodě, pokoj uvnitř... Sedmý den jako exodus, vyjití ze všeho toho únavného napětí a zátěže, kterou vlečeme. Židé stejně jako křesťané, a všichni lidé na světě. Tak to Bůh zamýšlel pro všechny lidi. To je smysl soboty a sobotního přikázání.

Ale podle Markova evangelia to farizeové zjevně chápali docela jinak. Pro ně byla sobota obestavěna samými zákazy a omezeními. Oni sami mohli tato pravidla asi bez větších problémů dodržovat. Měli domy a v domech zásoby. A měli ženy, které jim v pátek dům uklidily a připravily jídlo, takže oni v sobotu nemuseli udělat krok navíc, nemuseli hnout prstem, a přece mohli klidně a důstojně slavit a sytit se.

Ale chudí lidé, a Ježíš s učedníky byli chudí, neměli takové zázemí a zásoby, které by v sobotu mohli bez práce jen použít. V sobotu měli hlad jako každý jiný den. Kdo žije v nadbytku a v jistotě, ten si může dovolit jeden den udělat pauzu. A právě tak kdo je zdravý a dobře živený, kdo může svým rukám a nohám dát odpočinout a ví, že další den se mu zase budou hýbat – ten si asi pomyslí, že Ježíš to uzdravení chromé ruky skutečně mohl o den odložit. Ale pro toho postiženého by tato sobota byla jen dalším dnem v jeho neutěšeném a namáhavém životě. Jeho trápení by se zase ještě prodloužilo. A to chce Ježíš změnit.

Ježíš se tu střetl se zbožností, která svazuje lidský život a která zároveň potvrzuje postavení těch, kdo všechna pravidla, zákazy a příkazy, kontrolují. Farizeové opravdu tuto autoritu měli. Je zřejmé, že

o ni nechtěli přijít. V jejich očích Ježíš podrýval a zpochybňoval zavedený řád. Proto ho pozorovali. Proto na něj stále číhali. Protože postřehli, že on je vůči jejich systému svobodný a chová se vůči němu suverénně.

Na první výtky reaguje Ježíš slovy Písma, z něhož plyne Boží záměr pomoci člověku v nouzi kdykoli. V tomto duchu je i jeho odpověď: „Sobota je učiněna pro člověka, ne člověk pro sobotu. Proto je Syn člověka pánem i nad sobotou.“ (2, 27n) A pak – rovněž v sobotu – pozve postiženého člověka, dosud nepovšimnutého, doprostřed shromáždění. A když všichni vidí jeho trápení, a nemohou je nevidět, položí Ježíš jednoduchou otázku: „Je dovoleno v sobotu jednat dobře či zle? Život zachránit, či utratit?“ – Ale oni mlčeli. (3, 4) Neměli co říct. Jejich postavení se zakymácelo. Na tomto místě evangelista Marek zaznamenal první signál, že se chtěli Ježíše zbavit. Je tu první ohlášení násilí vůči němu. A to právě v sobotu! Po tom všem, co jsme o smyslu sedmého dne právě řekli, je to velmi smutné. Lidé, kteří by nejlépe měli rozumět Božím přikázáním, nejen znát je z paměti, ale ctít je a milovat – tito lidé pod hávem zbožnosti pracují přesně proti nim. A hned v sobotu se spolčují i s herodiány (s náboženskou konkurencí) a umlouvají se, že Ježíše zahubí (3, 6).

A Ježíš? – Ježíš stojí jednoznačně na straně hladových – na straně učedníků paběrkujících v sobotu na poli i na straně zchromlého člověka, který sice slaví v synagoze den odpočinku, ale přitom i v sobotu trpí. Když ho Ježíš uzdravuje, tak tím vrací sobotě její pravý smysl. Obnovuje dobré Boží stvoření a vysvobozuje duši i tělo člověka z každého sevření otroctví. Proto řekl tomu člověku v synagoze: „Zvedni ruku!“ On ji zvedl, a jeho ruka byla zase zdravá (3, 5).

„Syn člověka je pánem i nad sobotou.“ – To si z dnešního evangelia můžeme zapamatovat jako jakési heslo pro povzbuzení a poučení ve víře. Ježíš nás přišel vrátit pravému lidství. Takovému, které bylo na počátku „velmi dobré“. On je Pánem nad sobotou, ale také nad vším ostatním v celém stvoření, protože on dostal tu moc vrátit nás všechny pod dobrou Boží ruku, která tvoří, živí, osvobozuje a obnovuje. On je Syn člověka – Boží milovaný Syn, jehož máme poslouchat. (Mk 1, 11; 9, 7)

Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, tys přišel život zachránit, ne zahubit. Dej, abychom i my život ctili a podporovali za všech okolností. Amen

PÍSEŇ č. 107 Slavte vždy Hospodina (v. 1–4)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Ve jménu Pána Ježíše Krista se přimlouvejme u nebeského Otce jedni za druhé.

Bože, ve jménu tvého Syna a našeho Spasitele přimlouváme se za naše bratry a sestry ve víře, kdekoli jsou na světě zotročováni, ponižováni, týráni. Přimlouváme se za všechny lidi udřené a vydírané. Za ty, kteří nemají co jíst a pít, kteří nemají kde hlavu složit.

Prosíme za ty, kteří nesou odpovědnost za zvěstování tvého Slova. Nedovol, aby bylo překrucováno a zneužíváno. Nedovol, aby se Kristova církev stala nástrojem nadvlády nad lidmi, a tak byla nepřijatelnou pro hledající a bezmocné.

Prosíme tě, učiň nás a všechny křesťany nástrojem lásky a služby na zemi. Svým Duchem svatým působ, aby Kristovo panství lásky a spravedlnosti zářilo ve světě tak, aby k němu všichni našli cestu.

Společně se k tobě modlíme slovy tvého Syna a našeho Pána Ježíše Krista takto: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Všichni se oblect v pokoru jeden vůči druhému, neboť 'Bůh se staví proti pyšným, ale pokorným dává milost'. Pokořte se tedy pod mocnou ruku Boží, aby vás povýšil v ustanovený čas. Všechnu 'svou starost vložte na něj', neboť mu na vás záleží. (1Pt 5, 5b–7)

POŽEHNÁNÍ

*At' Hospodin ti žehná a chrání tě. At' Hospodin rozjasní nad
tebou svou tvář a je ti milostiv. At' Hospodin obrátí k tobě svou
tvář a obdaří tě pokojem.* Amen

PÍSEŇ č. 684 Učiň mne, Pane, nástrojem

NEBOJ SE, JEN VĚŘ!

VSTUPNÍ SLOVA

Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý, jeho milosrdenství je věčné! Tak ať řeknou ti, kdo byli Hospodinem vykoupeni, ti, které vykoupil z rukou protivníka, které shromáždil ze všech zemí, od východu, od západu, severu i moře. (Ž 107, 1–3)

Amen

PÍSEŇ č. 604 Buď sláva Bohu, chvála Otci

MODLITBA

Pane Bože, ty jsi k nám poslal svého Syna, Pána Ježíše, abychom věděli, že u tebe máme pomoc a záchranu. To si i dnes připomínáme a radujeme se z toho. Ty jsi v něm trpící zbavoval trápení, abychom i my ve svém trápení měli naději na záchranu. Ty jsi v něm přemohl smrt, abychom i my ve své smrti nepřestávali věřit tobě a nebyli bez pomoci a potěšení. Nikoho, kdo k Pánu Ježíši přišel se svým trápením, jsi neodmítl. Také my, Pane Bože, přicházíme se svými trápeními, a s tím, co nás bolí a čeho se bojíme. Prosíme tě, abys tu byl s námi a svým Slovem nás potěšoval a pomáhal nám. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Proroctví Izajáše, 41. kapitoly, od 10. do 14. verše:

Neboj se, vždyť já jsem s tebou, nerozhlížej se úzkostlivě, já jsem tvůj Bůh...

PÍSEŇ č. 189 Hrad přepevný jest Pán Bůh náš

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je základem kázání, je z Evangelia podle Marka, 5. kapitoly, od verše 21. do 43.:

Když se Ježíš přeplavil v lodi opět na druhou stranu a byl ještě na břehu moře, shromáždil se k němu velký zástup...

Milí bratři a sestry, máme před sebou dva příběhy, oba k našemu povzbuzení. V obou případech Ježíš potřebným lidem pomohl. A pomohl víc, než čekali. V čem mohou povzbudit nás?

První příběh vypráví o nějaké ženě. Nevíme, jak se jmenovala, zato víme, jaké měla trápení. Dvanáct let krvácela. Dvanáct let z ní unikal život. Nezadržitelně. Nezastavitelně. Vyzkoušela kdejakého lékaře. Vydala hromadu peněz. Stále nic nepomáhalo. A nebylo dost na tom, že jí bylo zle. Bylo jí stále hůř. Chudla a chudla, a tak se i sociálně propadala. „Vynaložila všechno, co měla, ale nic jí nepomohlo, naopak, šlo to s ní stále k horšímu.“ V židovské společnosti ji toto postižení navíc vylučovalo ze života náboženského, a tím i společenského. Těžko si představit, že mohla žít v manželství. Byla nečistá. Velmi pravděpodobně bezdětná. Dvanáct let trápení a dvanáct let slábnoucí naděje, že by to mohlo být lepší. Byla odsouzena k smrti a pomalu se k ní blížila.

Ale pak se něco stalo: „Doslechla se o Ježíši ...“ A to ji přivedlo k činu. K žádným dlouhým úvahám. Člověk, který už vyzkoušel všechno a má před sebou jen vidinu smrti, ten neotálí, ale jedná hned. A tak i ona vyhledala Ježíše. Neodvážila se však předstoupit před něho a přednést mu svoji žádost. Řekla si: „Dotknu-li se alespoň jeho šatu, budu zachráněna.“ A tak se v zástupu lidí nenápadně zezadu přiblížila až k Ježíši a „dotkla se jeho šatu“. A ono se to skutečně stalo! „Rázem jí přestalo krvácení a ucítila v těle, že je vyléčena ze svého trápení.“

To podstatné se stalo. Skutečně našla pomoc. Ted' by se asi nejraději rychle ztratila, aby na sebe moc neupozorňovala. Po letech, v nichž se lidem vepsala do mysli jako nežádoucí, netoužila, aby si na ni znovu ukazovali. Jenže to právě překvapení, ten pravý zázrak přijde teprve nyní. Ježíš ji nenechá jen tak odejít. Hned se po ní začal rozhlízet, hledat ji. Jeho pomoc není jako pilulka, kterou člověk spolkne. Jeho záchrana, doslova spása, je spojena s jeho osobou. Proto ji chce vidět, mluvit s ní, říct jí, co dál. A tak ona „přišla s bázní a chvěním a padla mu k nohám a pověděla mu celou pravdu.“ Vyznává, jak na tom byla. Že on byl její poslední nadějí, do níž vložila svou odvahu. Pro tuto naději překonala strach a riziko, že ji ty davy lidí zesměšní, odsoudí, vyženou.

Ježíš ji nijak nekáral, ale ani nerozebíral. Naopak, vyzvedl její víru. Odpověděl na její víru ještě větším obdarováním. Dal se jí osobně poznat. Vložil do jejího života skutečný pokoj v tom nejhlubším smyslu. Požehnal jí. „Dcero, tvá víra tě zachránila. Odejdi v pokoji, uzdravena ze svého trápení!“

Víra, která zachraňuje. To je společné téma obou příběhů. Ten nešťastný otec Jairo také přišel jen se svou vírou v Ježíše. Jeho dcera je nemocná a on si s tím neví rady. Je představeným synagogy; muž zřejmě vážený a známý. Muž zbožný po židovském způsobu. Ale také člověk, který uvěřil Ježíši. Uvěřil, že v jeho dotyku je záchranná, ozdravná moc, a ta je nyní tím jediným, co může pomoci jeho dítěti. Proto mu „padl k nohám a úpěnlivě prosil: Má dcerka umírá. Pojď, vlož na ni ruce, aby byla zachráněna a žila!“ – A Ježíš s ním šel. Za ním a na něj se tlačil velký zástup.

Jenomže do Jairova domu Ježíš nedošel včas. Ta nemocná žena jej zdržela. Poslové z domu vyřizují: „Tvá dcera zemřela. Proč ještě obtěžuješ mistra!“ Je pozdě! – To se může stát lidem i lidským lékařům. Vždyť potřebných je tolik. I na krev, na operace, na transplantace se musí čekat. A stává se, že se to prostě nestihne. Nebo že někdo má přednost. A jiný mezitím zemře. Už mistra, už kapacitu v oboru neobtěžuj! Jaké zklamání, a možná i pocit křivdy! Dovedeme se vžít do pocitu rodičů, kterým tohle někdo řekne. – Ale právě v první řadě pro ně je tu tohle vyprávění. Pro všechny, kteří si někdy dokonce i o Pánu Bohu říkají: Pomůže jednomu, ale jiný mezitím umře. Opravdu, ve světě to tak vypadá.

A tu je potěšení a naděje i pro takovou situaci. Ježíš nedbá na ta slova a vybízí představeného synagogy: „Neboj se, jen věř!“ To je Boží útěcha. „Neboj se, já budu s tebou!“ Četli jsme, jak prorok Izajáš tímto Hospodinovým slovem potěšoval a povzbuzoval ubité a nešťastné Izraelské. V takové situaci Boží blízkost není hrozbou, ale pomocí. Ježíš vešel do domu smutku a vidí, že zde už před smrtí kapitulovali. Jen nárek plačků a všude plno paniky. Tak to vypadá, když lidé nevěří. A v té beznaději se slovu o naději dovedou i posmívat. „Proč ten rozruch a pláč?, ptal se Ježíš. Dítě neumřelo, ale spí. – Oni se mu posmívali.“ Nedovolil však, aby s ním posměváčkové šli k té dívce. Jen rodiče a nejbližší učedníci – budoucí svědkové. Pán nechce přesvědčovat lidi

za každou cenu. Ti, kteří se naději posmívají, by stejně neuvěřili. Vzal dívku za ruku a řekl: „Děvče, pravím ti, vstaň!“ – „Tu děvče hned vstalo a chodilo. Bylo jí dvanáct let.“

Vypadá to, jako by ji Pán Ježíš opravdu jen probudil. Jemně, něžně, tak jako rodiče budí dítě ze spánku. Vrátil ji rodičům. Ona zemřela, skutečně byla už mrtvá, a on ji vrátil pozemskému životu. Nebylo to ještě vzkříšení k životu věčnému. Vždyť potřebovala hned jíst, aby znovu nezeslábla. Jednou..., až sama prožije život jako žena a matka, jednou i ona zemře. Co to tedy bylo? Co se to stalo v domě Jairově?

Znamení? Tak bychom tomu snad mohli rozumět. Ježíši není lhostejný náš žal, naše nemoci a náš strach ze smrti. Probuzení mrtvé dívky je vyslyšením této nejsilnější lidské touhy po životě. V Božích očích však i člověk, který definitivně ukončil svou pouť na této zemi, jen spí. Bůh o něm ví. A toto nám přišel jeho milovaný Syn ukázat. Ukazuje, že pod jeho rukou i to mrtvé děvče „jen spí“. Přišel dát to lidem okusit. Uvidět. Aby to pak očití svědkové mohli zvěstovat a zapsat a my abychom to mohli číst a radovat se z toho.

Až (na začátku listopadu) na mnoha hrobech zaplanou světla svíček, můžeme si tohle připomenout. Světlo života do každého hrobu přináší Pán Ježíš Kristus. Ten, který sám zemřel a byl pohřben. Ale prolomil bránu smrti a vstal k životu věčnému proto, abychom i my jednou povstali. A aby povstali i ti, kteří nás již opustili a které bychom my nejraději zadrželi a nepustili. Od kterých jsme se nechtěli oddělit. Stejně jako Jairo od své dcery. Vždyť ona měla život před sebou. Dvanáct let byl tehdy čas na slavení zasnub a naplnění životního poslání stát se matkou. Díky Ježíši o tuto svou budoucnost nepřišla. V životě darovaném z ruky Ježíšovy. Z ruky, která ji pozvedla ze smrtelného lůžka a postavila na nohy a dala poznat nový zdroj života.

„Dcero, tvá víra tě zachránila!“ – Tak to Ježíš řekl ženě, která po dvanácti letech, kdy z ní postupně přechal život, už čekala jen smrt. Ty dvě ženy – jedna na konci a druhá na začátku plodného života – se setkaly s Ježíšem. Pro obě si našel čas a pro žádnou nebylo pozdě. Obě byly zachráněny – spaseny. Ježíš pomáhá tam, kde se k němu – třeba nesměle – obrací o pomoc srdce plné víry. „Neboj se, jen věř!“ – řekl Jairovi. A stačilo to. Tak to říká – a tak to může stačit – i nám. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, tys nám dal poznat naději, kvůli které stojí za to žít i umírat. Prosíme, pomoz nám k víře, která přemáhá strach. Amen

PÍSEŇ č. 350 Přemohl Ježíš smrti noc

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane náš a Spasiteli, kolem nás je mnoho znamení smrti – nemoci, bída, pohřby a hroby. Ale také lhostejnost k lidskému trápení a nenávisť. To vše nás děsí. Prosíme tě, dej znít hlasitě svému evangeliu o tom, že v Kristu je moc smrti přemožena, poražena a vykázána ze společenství s ním. Prosíme tě, slyš naše přímluvy.

Přimlouváme se za ty, kterým nedávno zemřel blízký člověk, manžel, manželka, otec, matka, syn nebo dcera. Přijď a potěš je uprostřed jejich zármutku. Prosíme tě, vyslyš nás!

Přimlouváme se za ty, kteří už léta hledají pomoc u lékařů, psychologů, léčitelů. A stále znovu jsou zklamáni. Za jejich manžele a rodiny. Prosíme tě, vyslyš nás!

Přimlouváme se za lidi vyloučené z většinové společnosti. Za živořící za zdmi léčeben a zavřených pokojů. Za ty, kteří je mají ošetřovat. Prosíme tě, vyslyš nás!

Prosíme za naši zemi, aby nepřišla o svobodu. Ved' naše představitele i obyvatelstvo k ochotě přijímat odpovědnost za nemohoucí a mít citlivost pro slabé. Prosíme tě, vyslyš nás!

Prosíme i za náš sbor. Navštěvuj nás svým svatým Duchem, abychom dychtivě přijímali evangelium a žili mezi sebou v lásce. Probouzej dary, kterými bychom mohli sloužit zde i venku.

Pro Ježíše Krista našeho Pána, který je živ a vládne na věky věků a v jehož jménu se k tobě nyní takto modlíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ A POŽEHNÁNÍ

*Nyní toto praví Hospodin, tvůj stvořitel, Jákohe, tvůrce tvůj,
Izraeli: „Neboj se, já jsem tě vykoupil, povolal jsem tě svým
jménem, jsi můj. Půjdeš-li přes vody, já budu s tebou, půjdeš-li
přes řeky, nestrhne tě proud, půjdeš-li ohněm, nespálíš se,
plamen tě nepopálí. Neboť já Hospodin jsem tvůj Bůh, Svatý
Izraele, tvůj spasitel. (Iz 43, 1–3a) Amen*

PÍSEŇ č. 702 Mír na zemi daruj nám

NENÍ MOCI, LEČ OD BOHA

VSTUPNÍ SLOVA

Hospodine, chci ti mezi lidmi vzdávat chválu, mezi národy ti budu zpívat žalmy; vždyť tvé milosrdenství nad nebe sahá, až do mraků tvoje věrnost. (Ž 108, 4–5) Amen

PÍSEŇ č. 108 Se srdcem vírou zpevněným

MODLITBA

Pane Bože, vyznáváme, že nikoli my k tobě, ale ty k nám jsi učinil výchozí krok. A zdaleka ne pouze jeden. První viditelnou stopou na tvé cestě za člověkem je stvoření nebe a země. Děkujeme ti za to, žeš nám dal tento prostor k životu. Takto obdarovat může pouze Bůh. Další nepřehlédnutelnou stopou tvé milosti je podoba naší lidské existence. Dal jsi nám všechny předpoklady pro to, abychom se mohli stávat tvým obrazem. Zápas o tuto naši podobu je tím nejslavnějším, čím můžeme naplnit své dny. A ještě jednu stopu svědčící o tvé lásce k nám nemůžeme pominout. Učinil ji tvůj Syn, když sestoupil ze své slávy a v judském Betlémě vkročil na tuto zemi. Díky němu už nemáme pochybnost o tom, jak vypadá obraz Boha neviditelného. Ježíšova přítomnost v tomto světě snímá všechny náboženské závoje, jimiž jsme se v průběhu věků zahalili, a odhaluje nám hlubinu bytí: lásku z čistého srdce, z dobrého svědomí a z upřímné víry. Tato hlubina nás přitahuje k tobě. Proto ti tu dnes zpíváme, velebíme tě a čekáme na tvé slovo. Prosíme, uveď nás jím do své pravdy. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Z 22. kapitoly Matoušova evangelia vyslechněte oddíl nazvaný Spor o daň císaři. Je zapsaný ve verších 15. až 22.:

Tehdy farizeové šli a radili se, jak by Ježíšovi nějakým slovem nastražili léčku. Poslali za ním své učedníky s herodiány, aby řekli...

KÁZÁNÍ

Text kázání je zapsaný v epištole Římanům, kapitole 13., ve verších 1. až 7.:

Každý ať se podřizuje vládní moci, neboť není moci, leč od Boha. Ty, které jsou, jsou zřízeny od Boha, takže ten, kdo se staví proti vládnoucí moci, vzpírá se Božímu řádu. Kdo se takto vzpírá, přivolává na sebe soud. Vládcové nejsou přece hrozbou tomu, kdo jedná dobře, nýbrž tomu, kdo jedná zle. Chceš, aby ses nemusel bát vládnoucí moci? Jednej dobře, a dostane se ti od ní pochvaly. Vždyť je Božím služebníkem k tvému dobru. Jednáš-li však špatně, máš se proč bát, neboť nenese meč nadarmo; je Božím služebníkem, vykonavatelem trestu nad tím, kdo činí zlo. Proto je nutno podřizovat se, a to nejen z bázně před trestem, nýbrž i pro svědomí. Proto také platíte daň. Vládcové jsou v Boží službě, když se drží svých úkolů. Dávejte každému, co jste povinni: daň, komu daň; clo, komu clo; úctu, komu úctu; čest, komu čest.

Milí bratři a sestry, byly doby, kdy tato pasáž epištoly Římanům patřila mezi nejfrekventovanější biblické texty. Ty doby trvaly celá staletí, po něž se spolu moc církevní a světská vzájemně podpíraly, aby společně panovaly nad dušemi i těly těch, kteří patřili do sféry jejich vlivu. Církev ve svém vyučování vehementně zdůrazňovala božskost **vládní moci** a **vládcové** ji zato odměňovali hodnostmi a prebendami. Společensko-politické klima ovlivňuje výběr biblických textů v každé době. Naší současností hýbou témata sociální. V církvi se pod vlivem toho často káže například na podobenství o milosrdném Samařanovi, o posledním soudu či o sbírce na Jeruzalém. Určitě není náhoda, že stejné důrazy akcentují i mocná politická, ekonomická a mediální uskupení. A nejen v naší zemi, ale globálně. **Moc** církevní a světská jako by si tak i v postkřesťanské době dokázaly najít polohu vzájemně výhodné spolupráce. Přesun důrazu z polohy vyznavačské do polohy

obecně humanistické navíc vrací církvi v očích světa vážnost, o kterou s osvícenstvím přišla.

Biblické texty, které byly v dějinách církve nějak zneužity, obvykle nadlouho zapadnou. Na Římanům 13 se v naší zemi nejspíš naposledy s dobrým svědomím kázalo za První republiky. Těžko si představit, že by se tak dalo v době Protektorátu, a pozitivní ohlas by kázání na tento text nevzbudilo ani po únoru 1948. Máme totiž dojem, že **podřizovat se vládní moci** je přiměřené pouze tehdy, vládne-li někdo demokraticky zvolený, a nejlépe ještě nám osobně blízký. **Vládcové**, o nichž mluví Pavel, z demokratické volby určitě nevzešli. Prostě získali moc a ve sféře svého vlivu začali organizovat společnost. Na císařském trůnu seděl v době sepsání listu do Říma nechvalně známý Nero. K jeho pogromu na křesťany sice došlo až pár let potom, ale Pavel ani nikdo z jeho následovníků po této události příkaz **nestavět se proti vládní moci** nereviduje. Na pozadí mučednické smrti tisíců římských křesťanů nám přitom znějí apoštolova slova o tom, že **vládcové nejsou hrozbou tomu, kdo jedná dobře, nýbrž tomu, kdo jedná zle**, zcela absurdně.

Ale takto „absurdně“ zní mnoho biblických apelů. V Kázání na hoře třeba Ježíš říká: Raději si vyrví oko, než abys jím na ženu hleděl chtivě; nesnižuj svého bratra; miluj své nepřátele... Kdo z nás se tím řídí? Byli bychom radši, kdyby se v Bibli takové výzvy neobjevovaly. Pokud se však nad nimi zamyslíme, pochopíme, kam míří. Nabádají nás k tomu, abychom nenechali problémy zbytnět. Vztah křesťana k **vládní moci** je politikum. A v politice se volí mezi špatným a ještě horším. **Podřízení** se zvrácenému Neronovi římským křesťanům život sice nezachránilo, ale nepodřízení by způsobilo ještě větší masakr. Všichni **vládcové** přitom nejsou neronovsky zvrácení. Vládcem byl přece i král David, předobraz Mesiáše. Funkce vládce je ze své podstaty pozitivní. **Vládcové** mají ve světě garantovat dobrý Boží řád. Jejich posláním je bránit ty, kdo **jednají dobře**, a trestat ty, **kdo činí zlo**. Ano, tak jako každý z lidí se i oni zpronevěřují svému poslání. Ale kdo posoudí míru jejich provinění? A kdo opět spoutá běsy chaosu puštěné třeba i oprávněnou vzpourou ze řetězu?

Zpod našich kazatelen jsme zvyklí na jiné schéma kázání, než jaké umožňuje učinit tento text. Pán Ježíš nebo jiná pozitivní biblická postava udělá něco dobrého, a nás pak kazatel vybídne, abychom to

dělali také. Náboženské poučení spočívá v tom, že našim dobrým jednáním vstupuje do světa Boží Království. Ano, tak se to děje. Ale křesťané se nikdy nesmějí dát unést sami sebou a myslet si, že se jejich nasazením Boží Království stane institucí tohoto světa. To tvrdí jen blouznivci a totalitáři. Ježíš říká v hovoru na toto téma Pontskému Pilátovi: „Moje království není z tohoto světa.“ Dokud nebude „vlk pobývat s beránkem a levhart s kůzlem odpočívat“, platí i v nejkréšťanstějších organizačních strukturách tohoto světa „oko za oko a zub za zub“. Bez vymáhání **mečem** se ve světě řád nedá udržet, i kdyby byla celá země poseta kostely, kapličkami a křížky. Ostatně i ve všech institučních církvích končí milostiplná vzletnost jejich zvěstování tam, kde začíná platit jejich církevní zřízení.

Možná ještě větší problém než vlastní **podřízení se vládní moci** nám činí zdůvodnění tohoto počínání. Apoštol říká: **Není moci, leč od Boha**. Proč to tak hrotí? Má přece nespočet osobních zkušeností, že mocní jsou stejně náchylní ke hříchu jako bezmocní. Zaštítění Boží autoritou má nejspíš od počátku zamezit jakémukoli zakládání výjimek. **Vládce** je prostě ustanoven do své funkce, ať ji tedy koná. Křesťanská církev začala později stejným způsobem hledět i na své pracovníky: Co učinili z titulu řádně přijaté funkce, platilo, i když vyšlo najevo, že jejich morálka byla s onou funkcí neslučitelná. Jakmile však byla jejich mravní diskvalifikace prokázána, jejich funkce a tím i platnost z ní činěných úkonů jim byla odňata. Možnost zbavit vládce jejich vlády je možná naznačena větou: **vládcové jsou v Boží službě, když se drží svých úkolů**. Logicky z toho vyplývá, že pokud se svých úkolů nedrží, v Boží službě nejsou. Ty úkoly jsou přitom jasné specifikovány: vládcové mají chránit ty, kteří **jednají dobře**, a trestat ty, kteří **jednají špatně**. Bez toho ztrácejí legitimitu.

Tohle lze vyčíst mezi řádky. Černé na bílém se však v textu několikrát opakuje, že **vládní moc** je třeba respektovat a **podřizovat se** jí. Ježíš nekul pikle ani proti Herodovi ani proti císaři. Mnoho svých příznivců tím nejspíš zklamal. Když ho farizeové s herodiány chtěli zahnat do úzkých otázkou, zda je dovoleno dávat daň císaři, odpověděl jim, že ano. Každý vládce samozřejmě dělá chyby. Křesťan se nestane vyznavačem, když mu kvůli tomu bude okopávat kotníky. Tak se jen snadno stane tím, jemuž Ježíš říká: „Pokrytče, nejprve vyjmi trám ze

svého oka.“ Apoštol nám v Římanům 13 říká jasně: **Dávejte každému, co jste povinni: Daň komu daň; clo, komu clo; úctu, komu úctu; čest komu čest.** Církev není nejvyšším kontrolním úřadem ani revoluční úderkou. Církev je společenstvím lidí, kteří chtějí žít v tomto světě „tichým a klidným životem v opravdové zbožnosti a vážnosti“. Řád, který zde **vládní moc** zajišťuje, k takovému životu vytváří podmínky. Za to jí nepatří pouze naše **daň** a naše **clo**, ale i naše **úcta** a **čest**. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, tvoje království není z tohoto světa. Tady jsi stejně jako my jen host a příchozí. Právě tím jsi nám tak blízký a právě to umožňuje naší mysli strávit tvoji nebeskou jinakost. Prosíme, prostup svým Duchem naši mysl, abychom se ti stali podobnými, a až jednou odejdeme z tohoto světa, abychom vešli tam, kde ty spolu s Otcem přebýváš. Amen

PÍSEŇ č. 367 Studně nepřevážená

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, neradi se komukoli podřizujeme. Vůči všem máme spoustu výhrad. Nechce se nám poslouchat rodiče, nechce se nám poslouchat své nadřízené, nechce se nám poslouchat ty, kteří nám vládnou, a nechce se nám poslouchat ani tebe. Chtěli bychom docílit toho, že všichni včetně tebe budou poslouchat nás. Ve světlých chvílích – a právě teď, po slyšení tvého slova, takovou chvíli zažíváme – si uvědomujeme, jak jsou tyto naše postoje pro život ničivé. Prosíme, dej nám respekt vůči těm, kteří jsou do svých funkcí řádně ustanoveni, aby z nich spravovali naše rodiny, společnost i církev. Všem autoritám pak dej schopnost moudře posoudit, koho pochválit, koho pokárat a vůči komu pozvednout meč. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Podříd'te se kvůli Pánu každému lidskému zřízení – ať už králi jako svrchovanému vládci, ať už místodržícím jako těm, které on posílá trestat zločince a odměňovat ty, kteří jednají dobře. Taková je přece Boží vůle, abyste dobrým jednáním umlčovali nevědomost nerozumných lidí. Jste svobodni, ale ne jako ti, jimž svoboda slouží za plášť nepravosti, nýbrž jako služebníci Boží. Ke všem lidem mějte úctu, bratrstvo milujte, Boha se bojte, krále ctěte. (1 Pt 2, 13–17)

POŽEHNÁNÍ

Milost našeho Pána Ježíše Krista bud' s vámi.

Amen

PÍSEŇ č. 610 Kéž bychom to uměli

SEZNAM ČTENÍ PÍSMAT SVATÝCH

		strana
1. Mojžíšova	15, 1-8	65
1. Mojžíšova	26, 15-25	36
Izajáš	41, 10-14	91
Izajáš	58, 7-12	78
Izajáš	63, 7-14	84
Matouš	22, 15-22	97
Matouš	24, 45-51	50
Marek	8, 31-38	16
Lukáš	15, 3-10	9
Lukáš	18, 9-14	29
Jan	13, 1-7	57
Skutky	11, 19-30	43
Římanům	11, 25-33	72
1. Korinským	1, 18-31	16
1. Korinským	10, 1-12	22
2. Korinským	3, 1-18	1

SEZNAM TEXTŮ KÁZÁNÍ

		strana
2. Mojžišova	19,1–6	72
Žalm	131	29
Marek	2,23–3,6	84
Marek	5,21–43	91
Lukáš	11,5–13	9
Jan	1,1–9	65
Římanům	13,1–7	97
1. Korinským	2,1–5	16
1. Korinským	4,1–5	50
1. Korinským	10,13	22
1. Korinským	16,1–4	43
2. Korinským	3,6	1
2. Korinským	9,6–15	78
1. Timoteovi	3,14–4,10	36
1. Petrova	5,5–11	57

SBÍRKA KÁZÁNÍ PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ (ISSN 0231-7419)
Vydává Českobratrská církev evangelická v Praze pro vnitřní potřebu ČCE.
Redakce Mgr. Jan Trusina, Mgr. Emanuel Vejnar, PhDr. Gabriela Fraňková
Malinová. Tiskne OPUS v.d.i., Janáčkovo nábřeží 1075/27, 150 00 Praha 5.
Objednávky přijímá a rozšiřuje ČCE, Jungmannova 9, p. příhr. 466, 111 21
Praha 1, telefon redakce 224 999 236, e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,
<http://www.e-cirkev.cz>